

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA SYSTEMATICKÉ TEOLOGIE

Bc. František Borovička

**VÝZNAM PŘEDMANŽELSKÉ ČISTOTY U
ČESKÉ MLÁDEŽE**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: ThLic. Jan Polák, Ph.D.

Obor: Teologické nauky

Olomouc 2024

Abstrakt

Jádro této práce tvoří rozsáhlý průzkum názorů a zkušeností české mládeže v oblasti předmanželské sexuální zdrženlivosti. Na základě zjištěných dat kvalitativním osobním průzkumem a kvantitativním internetovým průzkumem byly vyhodnoceny zejména dopady sexuálních prožitků mimo manželství na kvalitu vztahů a víry v Boha. Průzkum poodkryl, že předmanželská čistota vede mladé lidi k věrnosti, touze po manželství, k posvátnosti sexuality, k úctě k Eucharistii, ke křesťanské aktivitě a pomáhá v člověku budovat návyky v konání dobra.

Klíčová slova

Cudnost, čistota, chlípnost, manželství, masturbace, panenství, pornografie, předmanželská zdrženlivost, sex, sexuální prožitek, smilstvo, zdrženlivost.

Abstract

The core of this work is an extensive survey of the opinions and experiences of Czech youth in the area of premarital sexual abstinence. Based on the data obtained through a qualitative personal survey and a quantitative Internet survey, the effects of sexual experiences outside of marriage on the quality of relationships and faith in God were evaluated. The survey revealed that premarital chastity leads young people to faithfulness, the desire for marriage, the sanctity of sexuality, respect for the Eucharist, Christian activity and helps to build good habits in a person.

Keywords

Fornication, chastity, lechery, masturbation, marriage, pornography, premarital abstinence, purity, restraint, sex, sexual pleasure, virginity

Prohlášení autora o původnosti díla

Jméno a příjmení studenta:	<i>Bc. František Borovička</i>
UPOL ID studenta:	C20221
Typ práce:	<i>Bakalářská práce</i>
Akademický rok:	2023/24
Téma závěrečné práce:	Význam předmanželské čistoty u české mládeže

Prohlašuji, že svou závěrečnou práci jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucí/ho závěrečné práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou všechny citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce.

Jako autor uvedené závěrečné práce dále prohlašuji, že v souvislosti s vytvořením této závěrečné práce jsem neporušil autorská práva třetích osob, zejména jsem nezasáhl nedovoleným způsobem do cizích autorských práv osobnostních a jsem si plně vědom následků porušení ustanovení § 11 a následujících autorského zákona č. 121/2000 Sb., včetně možných trestněprávních důsledků vyplývajících z ustanovení části druhé, hlavy VI. díl 4 Trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.

·
V Olomouci dne:

podpis autora

Poděkování

Děkuji vedoucímu mé bakalářské práce ThLic. Janu Polákovi, Ph.D. především za jeho ochotu a odvahu vzít si mé téma na starost, také mu děkuji za odbornou, pedagogickou a pohotovou pomoc a další cenné rady při zpracování této práce. Dále děkuji své manželce Barboře, která mě v práci velmi podporovala a dodávala motivaci. Rovněž děkuji celé mé rodině, za jejich trpělivost. V neposlední řadě všem dvě stě dvaceti respondentům, kteří se zúčastnili mého průzkumu, děkuji jim zejména za jejich odvahu, otevřenost a touhu vyjádřit se k dnešní aktuální otázce předmanželské čistoty.

V Olomouci dne:

podpis autora

Obsah

ÚVOD.....	2
1. VYSVĚTLENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	3
1.1 ČISTOTA	4
1.2 CUDNOST.....	7
1.3 SEXUÁLNÍ PROŽITEK.....	7
1.4 ZDRŽENLIVOST	9
1.5 SMILSTVO.....	11
1.6 CIZOLOŽSTVÍ.....	12
1.7 CHLÍPNOST	12
1.8 MANŽELSTVÍ	13
2. DŮVODY TEOLOGICKÉ REFLEXE	16
2.1 SVĚTOVÁ GLOBALIZACE	17
2.1.1 Změna doby a jazyka	19
2.1.2 Vliv internetu.....	19
2.2 DEPRAVACE SVĚDOMÍ	21
3. PRŮZKUM SOUČASNÉHO VNÍMÁNÍ.....	23
3.1 OSOBNÍ PRŮZKUM	23
3.1.1 Forma průzkumu	23
3.1.2 Výběr respondentů	24
3.1.3 Pohlaví respondentů.....	25
3.1.4 Věk.....	27
3.1.5 Náboženské vyznání	30
3.1.6 Sexuální zkušenosti respondentů.....	32
3.1.7 Četnost předmanželského sexuálního prožitku v osobním průzkumu	39
3.1.8 První sexuální zkušenosti respondentů	40
3.1.9 Ostatní intimní zkušenosti respondentů	42
3.1.1 Význam svatebního slibu pro respondenty	50
3.1.2 Názory respondentů na předmanželskou zdrženlivost a předmanželský sex	54
3.1.3 Vztah s Bohem	58
3.2 INTERNETOVÝ PRŮZKUM	64
3.2.1 Forma průzkumu	64
3.2.2 Sesbírání data.....	66
3.2.3 Věk.....	66
3.2.4 Stav.....	67
3.2.5 Úspěšnost internetového průzkumu.....	68
ZÁVĚR.....	69
LITERATURA	70
SEZNAM OBRÁZKŮ	71

ÚVOD

Křesťanství je již od počátku svého vzniku ochráncem lásky, skrze kterou do světa proudí radost, pevné mezilidské vztahy, naděje, smysl života, ale také víra v jediného Boha. Úloha ochránce není ale vždy růžová, protože ačkoliv střeží poklad nesmírné krásy a hodnoty stále zůstává ochráncem oděným v brnění a připraven položit za svěřený poklad svůj život po vzoru Nejvyššího ochránce Ukřižovaného. V průběhu dějin si můžeme povšimnout mnoha a mnoha dobyvatelů, kteří drancovali a snažili se zničit vnitřní církevní bohatství. Jednou útočili na Kristovo lidství, jindy zase na církevní Tradici či Písmo, nelze nezmínit nikdy nekončící útoky o právo na život atd... Pozorný čtenář, jistě ví, kam mířím otázkou: „Na jaké bohatství Ježíšovy církve padá dnes atomová bomba a kdo mačká červené tlačítko odpalu?“

Dnešní doba přináší mnohá pokušení proti sexuální zdrženlivosti více než kdykoliv před tím. Již tak rozšířená sexuální nevázanost zničila tolik lásky, že přinesla na srdce společnosti černočernou tmou, a ona malá světýlka lidí milujících, jakoby už nestačila osvětlovat tento svět. Je jisté, že církev vždy měla zbraně proti zkaženým mravům, ale neustálé zbrojení neustává! Náš nepřítel už dávno kopí a meč nepoužívá. Jeho dnešní zbraní je pomyslná atomová bomba, ve formě sexuálních ideologií, organizovaného zesměšňování opravdové lásky, snadno dostupné nahoty v podobě pornografie či prostituce. Ochránce pokladu lásky, církev, musí s tak silným útokem počítat a dostatečně se na něj připravit! Je třeba se vyzbrojit! Vystavět atomové úkryty v podobě silných společenství, vytvořit hradby se střežícími věžemi v podobě živých farností a milujících rodin. V neposlední řadě potřebujeme vojáky v první linii se silnými kulomety, které budou střílet ty nejsilnější intelektuální protiargumenty. I to je jedním z důvodů, proč vznikla tato práce, která by mohla pomoci vyzbrojit každého ochotného vojáka, do této těžké bitvy o pravou lásku a víru.

Práce je složena z kvalitativního průzkumu, kterého se zúčastnilo sto dvacet respondentů a z internetového průzkumu, kterého se zúčastnilo sto respondentů. Cílem těchto průzkumů bylo zmapování a následné vyhodnocení názorů a životních příběhů dnešní české mládeže. Pokud totiž chceme mluvit k mladým, musíme znát jejich jazyk. Snad tato práce přiblíží současnou teologii a pastorační činnost dnešním mladým a pomůže tak lépe překonávat tolik náročné otázky a výzvy naší doby.

1. VYSVĚTLENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Tato kapitola se snaží čtenáři představit základní pojmy, které nám pomáhají lépe pochopit a následně snadněji mluvit o tématech sexuální zdrženlivosti, předmanželské čistoty či sexuality obecně. Důvody pro vysvětlení základních pojmů jsou hned dva – neznalost základních termínů a jejich rozdílné chápání.

Neznalost základních termínů

V dnešní době se můžeme často setkat s povzdechem: „Mluví se jen o šestém přikázání ale ne o Bohu...“ Tato slova jako by dnešní církvi vyčítala neúměrnou zaujatost proti všemu sexuálnímu. Možná tato slova jen slýcháme, možná jsme to i my, kteří tyto povzdechy rádi pronášíme a přijímáme za své. Je ale tato zaujatost skutečná?

Na základě níže předloženého průzkumu je nutné tyto povzdechy přinejmenším prohlásit za domýšlivé a zaujaté. Ano, nedá se popřít, že témata jako celibát kněží, homosexualita či umělé oplodnění jsou dnes hlavními a stěžejními tématy řady debat, knih a kázání, ale na druhé straně vzdělává se mládež v oblasti šestého přikázání?

Dnešní mladí lidé, kteří mají křesťanskou výchovu v sexualitě, kteří chápou základní pojmy tak, jak je chápe církev, jsou dnes naprostou výjimkou, jak vyplývá z níže předloženém průzkumu. Tato neznalost je tak vysoká, že i vysokoškolští respondenti neznali význam těch základních slov, které se šestého přikázání týkají a zpravidla nebyli schopni uvést ani jeden argument pro předmanželskou sexuální zdrženlivost.

Aby byl výše předložený povzdech pravdivý, mohli bychom ho poupravit asi takto: dnes se mluví často o sexualitě a o Bohu velice málo. Pravdou je, že dnešní mladí lidé o sexuálních tématech debatují velice rádi, čtou plno článků se sexuálním obsahem atd... Bohužel tato konfrontace je zpravidla s lidmi nebo obsahem, který Boha a ani šesté přikázání nezná. To způsobuje, že mladí lidé jsou odborníci na fyzické prožitky bez křesťanského obsahu a skutečný význam šestého přikázání, nechápou.

Rozdílné chápání termínů

První otázka osobních průzkumů zněla vždy stejně: „Co vás napadne, když se řekne slovo čistota?“ Odpovědi byly zpravidla rozdílné. Někdo jako odpověď uvedl panenství, jiný neporušenost, hygienu, pořádek, zdrženlivost, ctnostný život, věrnost, upřímný úsměv, skutečnou lásku a mnoho dalšího. Z množství rozdílných odpovědí týkajících se významu slova „čistota“ vyplývá závěr, že termíny, které pomáhají mluvit o tématu předmanželské čistoty či sexuální zdrženlivosti nejsou u české mládeže sjednoceny a mnohdy jsou více či méně nepochopeny.

1.1 Čistota

Pojem čistota je s předmanželskou sexuální zdrženlivostí v českém prostředí spojován velice často – obecně se totiž používá termín: „předmanželská čistota“. Co ale přesně tento odborný výraz znamená? Jeho výklad se v dějinách lišil.

„Blaze těm, kdo mají čisté srdce, neboť oni uvidí Boha.“¹ „Kristus je vzorem čistoty. Každý pokřtěný je povolán, aby vedl čistý život podle vlastního životního stavu.“² Čistota tedy nerozdílně patří ke křesťanskému způsobu života, neboť křtem jsme všichni povoláni, abychom žili důstojný život a podobali se tak Kristu, který je pro nás vzorem čistoty. Ježíš Kristus v Horském kázání učinil velké přísliby těm, kdo budou mít čisté srdce – ti uvidí Boha. Důkazem jsou například tři konvertité z průzkumu, kteří na základě odložení nevázané sexuality a přilnutí k čistotě v tělesném slova smyslu, opravdu uviděli Boha a nechali se pokřtít. Stejně tak i lidé, kteří Boha milovali, ho nečistotou hříchu ze svého života ztratili. Ale čeho přesně se pojem „čistota“ týká?

Čistota se podle slovníku biblické teologie dělí na dva důležité typy, kultovní čistotu a mravní čistotu. Kultovní čistota obsahuje očištné obřady, život svatého lidu – předpoklad účasti na bohoslužby a úctu k posvátnému společenství. Naopak mravní čistota se týká úmyslu a srdce člověka. „Proroci nepřestávají národu připomínat, že obmývání ani oběti nemají samy o sobě žádnou cenu, nejsou-li doprovázeny očištěním vnitřním.“³ Nás samozřejmě více zajímá čistota vnitřní – mravní.

V historii byla dříve čistota vnímaná pouze rituálně, vnější čistota člověka byla důležitá, a proto existovalo mnoho očišťovacích předpisů. Starý zákon klade důraz na rituální čistotu a zákony týkající se umývání těla v souvislosti s hygienou např. před jídlem, ale i v kontextu pohlavní čistoty.⁴ Skutečná čistota, kterou chtěl Kristus je však v lidském srdci.

Papež Jan Pavel II. v Teologii těla dále uvádí: „Když Kristus vysvětloval správný význam přikázání „Nezcižoložíš“, odvolával se na vnitřního člověka a upřesnil zároveň základní dimenzi čistoty, která má být součástí vzájemných vztahů mezi mužem a ženou v manželství i mimo ně. Slova: „Ale já vám říkám: Každý, kdo se dívá na ženu se žádostivostí, už s ní zcižoložil ve svém srdci“ (Mt 5, 27-28) vyjadřují to, co čistotě odporuje. Zároveň tato slova vyžadují čistotu, která je v Horském kázání obsažena ve

¹ Mt 5,8.

² *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 569-570 (§2394). ISBN 80-7113-132-6.

³ SZABÓ, Ladislav. *Čistý*, in: LÉON-DUFOUR, Xavier (ed.). *Slovník biblické teologie*. Vyd. 2. Praha: Academia, 2003. Str. 67. ISBN 80-200-1127-7.

⁴ Srov. JAN PAVEL II. *Teologie těla: katecheze Jana Pavla II. o lidské lásce podle Božího plánu*. Katecheze a formace. Praha: Paulínky, 2005. Str. 235. ISBN 80-86025-99-3.

vyhlášení blahoslavenství: „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha.“ Tímto způsobem se Kristus obrací s výzvou k lidskému srdci.⁵

A co to tedy čistota je? Čistota je cnost, jak napsal svatý František Saleský: „Čistota je lilií mezi ctnostmi; jí se lidé téměř rovnají andělům. Není krásné, co není ryzí, a ryzostí u člověka je čistota.“⁶ Jako ctnost, osvojenou schopnost konat dobro, čistotu definuje i katechismus: „Čistota je mravní cnost. Je také Božím darem, milostí, ovocem Ducha.“⁷ Pokud je to však naučená lidská schopnost vyžaduje neustálou činnost. Úzce souvisí se cností mírnosti a potřebuje, aby se člověk naučil ovládat.⁸

Schopnost sebezáporu v této oblasti zdůrazňuje i papež Jan Pavel II. v Teologii těla: „Zdržení se „nečistoty“, jež předpokládá „udržování těla ve svatosti a účtě“, umožňuje odvodit, že podle učení apoštola Pavla je čistota „schopnost“ zaměřená na důstojnost těla, to je na důstojnost osoby ve vztahu k vlastnímu tělu, k ženství a mužství, jež se v tomto těle projevuje. Čistota chápána jako „schopnost“ je právě výrazem a plodem života „podle Ducha“ v plném významu tohoto výrazu, totiž jako nová schopnost lidské bytosti, v níž dar Ducha svatého přináší ovoce.“⁹

Sebeovládání v čistotě vede ke svobodě, protože poté člověk nepodléhá svým vášním. Tato vydaná svoboda vytváří důstojnost člověka, protože touha člověka se sjednocuje s jeho vůlí a skutky. Dosažení tohoto cíle si žádá velkou trpělivost a odhodlání, pokud se však člověk nechá vlastními vášněmi ovládat, stane se nešťastným.¹⁰ „Důstojnost člověka tedy vyžaduje, aby jednal podle vědomé a svobodné volby, to znamená hýbání a podněcování z nitra osobním přesvědčením, a ne ze slepého vnitřního popudu nebo pouze z vnějšího donucení... Zaměřenost k Bohu může hříchem narušená lidská svoboda plně uskutečnit jen s pomocí Boží milosti.“¹¹

Ctnost čistoty tedy jistě pramení z Božího slova, Tradice církve a ze svátostí v čele s Eucharistií, ale i přes to je zejména mládež ohrožena od získání a osvojení si této ctnosti zejména prostředím, ve kterém dnes vyrůstá. Proto pro správnou výchovu mládeže a k jejich vedení k této cnosti je důležité na toto téma vhodně mluvit, jak doporučují dokumenty druhého vatikánského koncilu. „Mladé lidi je třeba vhodně a včas poučit – a to převážně už v rodině – o důstojnosti, úloze a praxi manželské lásky, aby nabyli úcty k

⁵ JAN PAVEL II. *Teologie těla: katecheze Jana Pavla II. o lidské lásce podle Božího plánu*. Katecheze a formace. Praha: Paulínky, 2005. Str. 234. ISBN 80-86025-99-3.

⁶ SALESKÝ, František. *Úvod do zbožného života*. Praha: Zvon, 1990. Str. 119. ISBN 80-7113-025-7.

⁷ *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 571 (§2345). ISBN 80-7113-132-6.

⁸ Srov. *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 570 a 583 (§2341 a §2395). ISBN 80-7113-132-6.

⁹ JAN PAVEL II. *Teologie těla: katecheze Jana Pavla II. o lidské lásce podle Božího plánu*. Katecheze a formace. Praha: Paulínky, 2005. Str. 259. ISBN 80-86025-99-3.

¹⁰ Srov. *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 570 (§2339). ISBN 80-7113-132-6.

¹¹ II. EK. VAT. KONCIL, past. konst. *Gaudium et spes*, in: *Dokumenty II. Vatikánského koncilu*. Kostelní Vydrů: Karmelitánské nakladatelství, 2002. Str. 195 (§17). ISBN 80-7192-467-9.

čistotě a mohli v příhodném věku po čestně prožitém období zasnoubení vstoupit do manželství.“¹² Jak však ukazuje průzkum této práce, jen velmi malé procento české mládeže bylo vhodně a včas poučeno o těchto věcech – viz níže.

Katechismus katolické církve pohlavní čistotu definuje takto: „Čistota vyjadřuje zdařilou integraci pohlavnosti v člověku a tím vnitřní jednotu člověka v jeho tělesném a duchovním bytí. Pohlavnost, v níž se projevuje příslušnost člověka k hmotnému a biologickému světu, se stává osobní a opravdu lidskou, když je zapojena do vztahu osoby k osobě, ve vzájemném, naprostém a časově neomezeném sebedarování muže a ženy. Ctnost čistoty tedy obsahuje neporušenost osoby a celistvost daru.“¹³

Jednota osoby v jeho tělesném a duchovním bytí je tak krásným ovocem čistoty. Zejména mladí lidé, kteří jsou zmítáni sexuální nezřízeností, často nemohou najít svou identitu – to se projevuje zpravidla snahou o získávání pozornosti druhých neobvyklými způsoby – tetováním či jinou úpravou těla, zvýšenou mírou sebeodhalování, sebezpoškozováním atd... Všechny tyto projevy vychází z nepřijetí sebe samého, a tedy nedokonalou integritou těla a ducha jenž vychází z odmítnutí či neúplného přijetí čistoty v její různé formě.

Neboť jak praví katechismus tělesná čistota má různé formy podle stavu, ve kterém se člověk nachází. Zcela jinak čistotu prožívají zasvěcené osoby, zcela jinak mládež nebo manželské páry.¹⁴ Tato práce se však týká předmanželské zdrženlivosti, tedy čistoty mládeže, snoubenců. K tomu se katechismus vyjadřuje takto: „Snoubenci jsou povoláni žít čistotu ve zdrženlivosti. Na tuto zkušební dobu mají pohlížet jako na čas, kdy se mají učit vzájemné účtě, cvičit se ve věrnosti a naději, že pak přijmou jeden druhého od Boha. Projevy něžnosti, vlastní manželské lásce, vyhradí pro dobu manželství. Vzájemně si budou pomáhat růst v čistotě.“¹⁵ Nečistý však není pouze vztah, ve kterém dochází k sexuálnímu spojení, ale i ten, ve kterém dochází právě ke zmíněným projevům něžnosti, nebo když dochází k využívání těl. „Mezi hříchy, které odporují čistotě, je třeba uvést sebeukájení, smilstvo, pornografii a homosexuální praktiky.“¹⁶

Může nastat otázka, jak si tuto ctnost v sobě pěstovat? Můžeme se například řídit radou svatého Františka Saleského. „Jako první stupeň této ctnosti se chraň, Filoteo, abys nepřipustila žádný druh nedovolené a zakázané rozkoše: to jsou všechny ty, jež jsou užívány mimo manželství, nebo i v manželství, pokud jsou užívány proti jeho pravidlům. Jako druhý stupeň se vzdaluj, jak jen ti bude možno, neužitečných a zbytečných požitků,

¹² Srov. *Dokumenty II. Vatikánského koncilu*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. Str. 224-225. ISBN 80-7192-467-9.

¹³ *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 569-570 (§2337). ISBN 80-7113-132-6.

¹⁴ Srov. *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 572 (§2349). ISBN 80-7113-132-6.

¹⁵ *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 572 (§2350). ISBN 80-7113-132-6.

¹⁶ *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 583 (§2396). ISBN 80-7113-132-6.

i když jsou přípustné a dovolené. Jako třetí stupeň: neulpívej náklonností na radostech a rozkoších, které jsou přikázané a spořádané, neboť i když je třeba oddávat se nezbytným požitkům (tj. takovým, jež se týkají cíle a ustanovení posvátného manželství), přece k nim srdce ani duch nikdy nesmějí lnout.“¹⁷

1.2 Cudnost

Cudnost velmi úzce souvisí s cností čistoty a mírnosti. Je to také jiný a konkrétnější název pro sexuální čistotu, která byla již více popsána v předchozí kapitole. Cudnost je možné dobře pozorovat například v mluvě, ale i ve stylu oblékání daného člověka. Proto svatý František Saleský radí: „Lékaři rozpoznají mnoho o zdraví či nemoci člověka tím, že mu prohlédnou jazyk, a naše slova zase jsou spolehlivým měřítkem toho, jaký je stav našich duší. „Podle svých slov budeš ospravedlněn a podle svých slov odsouzen“ říká Spasitel (Mt 12,37).“¹⁸ a také: „Svatý Pavel vybízí zbožné ženy (a totéž je třeba říci i o mužích), „ať se oblékají slušně a zdobí se prostě a střízlivě“ (1 Tm 2,9). Nu a slušnost v oblékání i jiném zdobení záleží na látce, střihu a čistotě. Čisté máme mít šaty takřka stále stejně, nemáme na nich pokud možno nechat žádnou nečistotu ani neupravenost. Vnější čistota je v jistém smyslu obrazem počestnosti vnitřní.“¹⁹

Jinými slovy cudnost je ovocem integrity ducha s tělem. Toto vnitřní přijetí sebe samého vede k sebeovládání a člověk ztrácí potřebu zviditelnění a upozornění na sebe samého nečestnými způsoby v podobě slov, pohledů, vnitřních projevů apod...

1.3 Sexuální prožitek

U mnoha lidí se dnes setkáme s názorem, že církev vnímá sexualitu negativně a že ji odmítá. To pak vede mladé lidi k odporu a neochotě řešit otázky týkající se tohoto tématu a ptát se církve. Tento názor je však mylný, ve SZ sice najdeme mnoho předpisů dotýkajících se intimností, ale ne z důvodu zákazů, ale spíše pro větší úctu lidu k sexualitě a její posvátnosti.²⁰ Ani dnešní církev sexualitou nepohrdá, jak často zdůrazňoval papež Jan Pavel II., který sexuální potřeby manželů nezpochybňuje.²¹ „Kladná hodnota pohlavního vztahu v manželství není nikde v bibli předmětem pochyb. Nejen v Písni

¹⁷ SALESKÝ, František. *Úvod do zbožného života*. Praha: Zvon, 1990. Str. 119. ISBN 80-7113-025-7.

¹⁸ SALESKÝ, František. *Úvod do zbožného života*. Praha: Zvon, 1990. Str. 149. ISBN 80-7113-025-7.

¹⁹ SALESKÝ, František. *Úvod do zbožného života*. Praha: Zvon, 1990. Str. 148. ISBN 80-7113-025-7.

²⁰ Srov. LÉON-DUFOUR, Xavier. *Sexualita*, in: LÉON-DUFOUR, Xavier (ed.). *Slovník biblické teologie*. Vyd. 2. Praha: Academia, 2003. Str. 424. ISBN 80-200-1127-7.

²¹ Srov. FRANTIŠEK. *Amoris laetitia: Radost z lásky: posynodální apoštolská exhortace o lásce v rodině*. Přeložil Jaroslav Brož. Praha: Paulínky, 2016. Str. 100-101. ISBN 978-80-7450-225-5.

písní, ale ve většině ostatních knih lze nalézt chválu obou prvků manželství, totiž rozdílnosti a plodnosti: „Raduj se z ženy svého mládí“ (Př 5,18)²²

Církev naopak přikládá sexualitě mnohem větší význam než dnešní světská společnost. Považuje ji za obrovský dar a poklad svěřený Bohem, jak píše papež František: „Sexualitu stvořil sám Bůh a ona je podivuhodným darem jeho tvorům. Když ji člověk zušlechťuje a zamezuje jejím bezuzdným projevům, brání tak tomu, aby došlo „k ochuzení její autentické hodnoty.“²³ Nejde pouze o něco tělesného, sexualita v sobě ukrývá mnohem více. „Sexualita, při níž se muž a žena navzájem darují úkonem, který je vlastní a vyhrazený manželům, naprosto není něco čistě biologického, ale týká se nejvnitřnějšího jádra lidské osoby jako takové. Uskutečňuje se opravdu lidským způsobem jenom tenkrát, když je začleněna do lásky, s jakou se muž a žena sobě navzájem až do smrti bezvýhradně zavazují.“²⁴ Pokud však člověk nepřijme onu velikost za svou, často to vede k degradaci pohledu na druhého člověka, k hledání pouze vlastního uspokojení, ale také k degradaci aktu samotného a tím i zdrženlivosti, nebo k pozbytí smyslu zřeknutí se sexuality pro nebeské království.²⁵ Možná právě odtud pochází ono velké dnešní nepochopení celibátu.

Aby však sexuální spojení naplnilo svůj smysl, je třeba aby se nejednalo pouze o tělesný akt, ale o akt odevzdání celé své bytosti druhé osobě, což v sobě nese i závazek. Sexuální spojení ve své plnosti je tedy možné prožívat pouze v manželství. Pohlavnost je totiž správně prožívaná v celé bytosti člověka – v těle, mysli i duši. Pokud ji budeme spojovat pouze s požitkem, bude její výklad omezený a ubohý.²⁶ Plné sexuální spojení manželů má totiž dva cíle, které není možno od sebe oddělit. Prvním cílem je blaho samotných manželů a druhým je předávání života.²⁷ Pouze v manželství je možno naplňovat sexualitu jako Boží dar. I manželství však není možné chápat jako místo „kde je vše dovoleno“. „Skutky, jimiž manželé dosahují důvěrného a čistého sjednocení, jsou čestné a důstojné; jsou-li prováděny způsobem hodným člověka, vyjadřují a prohlubují

²² LÉON-DUFOUR, Xavier. *Sexualita*, in: LÉON-DUFOUR, Xavier (ed.). *Slovník biblické teologie*. Vyd. 2. Praha: Academia, 2003. Str. 423. ISBN 80-200-1127-7.

²³ FRANTIŠEK. *Amoris laetitia: Radost z lásky: posynodální apoštolská exhortace o lásce v rodině*. Přeložil Jaroslav Brož. Praha: Paulínky, 2016. Str. 100-101. ISBN 978-80-7450-225-5.

²⁴ JAN PAVEL II. *Familiaris consortio: apoštolská exhortace Jana Pavla II. o úkolech křesťanské rodiny v současném světě z 22. listopadu 1981*. Přeložil Terezie Brichtová. Praha: Zvon, 1992. Str. 11. ISBN 80-7113-067-2.

²⁵ Srov. JAN PAVEL II. *Familiaris consortio: apoštolská exhortace Jana Pavla II. o úkolech křesťanské rodiny v současném světě z 22. listopadu 1981*. Přeložil Terezie Brichtová. Praha: Zvon, 1992. Str. 14. ISBN 80-7113-067-2.

²⁶ Srov. JAN PAVEL II. *Familiaris consortio: apoštolská exhortace Jana Pavla II. o úkolech křesťanské rodiny v současném světě z 22. listopadu 1981*. Přeložil Terezie Brichtová. Praha: Zvon, 1992. Str. 28. ISBN 80-7113-067-2.

²⁷ Srov. *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 575 (§2363). ISBN 80-7113-132-6.

vzájemné darování, jímž jeden druhého radostně a vděčně obohacuje.“²⁸ Toto darování však přestává být bezvýhradné při použití antikoncepce, manželství pak přestává plnit jeden ze svých významů a sebedarování se stává neúplným.²⁹

Sexualitu tedy nelze vnímat jako něco špatného. Naopak předávání její vysoké hodnoty zvláště mladým pomáhá ke vzbuzení větší úcty k tomuto aktu. Jak píše papež Jan Pavel II.: „Tváří v tvář kultuře, která těžce mrzačí nebo dokonce úplně ztrácí pravý smysl lidské sexuality, protože ji zbavuje jejího podstatného vztahu k lidské osobě, pokládá církev za svou stále naléhavější a nenahraditelnou povinnost představovat sexualitu jako hodnotu a úkol celé osoby, která byla stvořena jako muž a žena podle Božího obrazu.“³⁰ Je třeba stále hledat a rozpoznávat, abychom vytrvali na cestě k Bohu a k jeho záměru s námi, neboť jak píše papež František: „Sexualita není prostředek potěšení nebo zábavy, protože je řečí mezi dvěma lidmi, kde druhý je brán vážně s jeho posvátnou a nedotknutelnou hodnotou.“³¹

Církev tedy nevnímá sexuální prožitek jako něco nečistého či zvráceného, právě naopak. Vnímá sexuální spojení mezi mužem a ženou tak posvátně, že chrání tento svatý sex od všech možných nebezpečí, které by sexualitu degradovali na pouhý akt lidského uspokojení. Sexuální prožitek s tím spojený musí být vždy důstojný a vést k dokonalé integraci mezi manžely s jejich duší a tělem. Jedině v takovém spojení je sexualita svatá, buduje lásku a vede k Bohu. Proto sexuální prožitek v pojetí církve je i významným rysem zbožnosti. Stejně jako církev nedovolí znesvěcovat kostely, tak brání lidské tělo před znesvěcením nezřízeným sexuálním prožitkem – přece lidské tělo je chrámem Ducha svatého (1 Kor 6, 19) a proto i tento chrám nemá být zneužíván k uspokojení vášní, ale má s ním být zacházeno s nejhlubší úctou, protože v tomto chrámě se Bůh může setkávat s manžely v onom důvěrném spojení.

1.4 Zdrženlivost

„Plody Ducha jsou dokonalost, které v nás Duch svatý utváří jako prvotiny věčné slávy. Tradice církve jich vypočítává dvanáct: „láska, radost, pokoj, trpělivost, shovívavost, vlídnost, dobrota, mírnost, věrnost, tichost, zdrženlivost a sebeovládání“

²⁸ II. EK. VAT. KONCIL, past. konst. *Gaudium et spes*, in: *Dokumenty II. Vatikánského koncilu*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. Str. 224-225 (§49). ISBN 80-7192-467-9.

²⁹ Srov. JAN PAVEL II. *Familiaris consortio: apoštolská exhortace Jana Pavla II. o úkolech křesťanské rodiny v současném světě z 22. listopadu 1981*. Přeložil Terezie Brichtová. Praha: Zvon, 1992. Str. 24. ISBN 80-7113-067-2.

³⁰ JAN PAVEL II. *Familiaris consortio: apoštolská exhortace Jana Pavla II. o úkolech křesťanské rodiny v současném světě z 22. listopadu 1981*. Přeložil Terezie Brichtová. Praha: Zvon, 1992. Str. 24. ISBN 80-7113-067-2.

³¹ FRANTIŠEK. *Amoris laetitia: Radost z lásky: posynodální apoštolská exhortace o lásce v rodině*. Přeložil Jaroslav Brož. Praha: Paulínky, 2016. Str. 101. ISBN 978-80-7450-225-5.

(Gal 5,22)³² Zdrženlivost je tedy jednou z hlavních křesťanských cností a netýká se pouze sexuality. Cnost je, jak říká katechismus: „trvalá a pevná dispozice konat dobro“³³. Je však třeba o ni usilovat a vědomě ji pěstovat. „Sebeovládání je dlouhodobé dílo. Člověk si nikdy nesmí myslet, že ho dosáhl jednou provždy. Předpokládá úsilí začínat vždy znovu v každém údobí života. V určitých údobích může být požadované úsilí větší, např. v těch, v nichž se vytváří osobnost, v dětství a dospívání.“³⁴

Pro tuto práci však bude důležité se zaměřit na zdrženlivost sexuální, a to hlavně v období před svatbou. K té se katechismus vyjadřuje jako k období zasnoubení (jak již bylo naznačeno výše), ve kterém jsou partneři povoláni žít ve zdrženlivosti, a tak se připravovat na manželství. Vzájemně si při tom mají pomáhat růst v čistotě.³⁵ Touto zdrženlivostí se mladí lidé učí, protože i později v manželství je cnost zdrženlivosti potřebná, ale trochu jiným způsobem – například velký úkol manželské věrnosti vyžaduje také cnost zdrženlivosti.

Celkově je budování křesťanských cností naším velkým úkolem, a to se týká samozřejmě i cnosti zdrženlivosti. Ke zdrženlivosti od jakékoli nečistoty výrazně vybízí i svatý František Saleský: „Lidská těla jsou jako sklenice: nemohou se nosit pohromadě tak, aby se dotýkaly, protože by se mohly rozbít. Nebo jsou jako ovoce, které – ač neporučené a dobře vyzrálé – se vzájemným dotykem kazí. Ani voda v nádobě, byť byla sebečerstvější, dlouho čerstvá nezůstane, jestliže se ji dotkne nějaký pozemský živočich.“³⁶ Proto bychom se měli nečistoty co nejvíce varovat a nevyhledávat k ní ani příležitosti.

Zdrženlivost je ovšem lidská. Stejně jako sportovec, který chce získat medaile musí se zdržovat velkého množství nezdravého jídla, tak i člověk, který chce dosáhnout důstojného a pevného manželství, musí se na něj dobře připravit. Zdrženlivost nás učí věrnosti. Kdo totiž dokáže si odpírat ženu, kterou nejvíce miluje, dokáže si odepřít i pornografii či pohledy na jiné ženy. Tato předmanželská formace se s velkým ovocem může dostavit v manželství, když je člověk pokoušen vůči nevěrnosti. Proto zdržováním se a umrtvováním svých vášní, můžeme pěstovat ony ctnosti, které nám umožňují bez větších obtíží konat dobro a odmítat zlo.

³² *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 461 (§1832). ISBN 80-7113-132-6.

³³ *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 461 (§1833). ISBN 80-7113-132-6.

³⁴ *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 570 (§2342). ISBN 80-7113-132-6.

³⁵ *Srov. Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 572 (§2350). ISBN 80-7113-132-6.

³⁶ SALESKÝ, František. *Úvod do zbožného života*. Praha: Zvon, 1990. Str. 121-122. ISBN 80-7113-025-7.

1.5 Smilstvo

Smilstvo je jednou z hlavních neřestí, nebo také hříchů (skutků proti lásce), jak praví katechismus. „Neřesti mohou být seřazeny souběžně s cnostmi, jejichž jsou opakem, nebo mohou být spojeny s hlavními hříchy, které křesťanská zkušenost rozlišuje podle Jana Kassiana a svatého Řehoře Velikého. Nazývají se hlavní, protože plodí jiné hříchy, jiné neřesti. Jsou to: pýcha, lakomství, závist, hněv, smilstvo, nestřídmost, lenost nebo zahálčivost.“³⁷ Hřích samotný poté je: „slovo, skutek nebo touha proti věčnému zákonu. Je to urážka Boha. Staví se proti Bohu neposlušností, která je protikladem Kristovy poslušnosti.“³⁸

Katechismus katolické církve definuje smilstvo takto: „Smilstvo je tělesné spojení svobodného muže se svobodnou ženou, kteří neuzavřeli manželství. Závažně odporuje důstojnosti osob a lidské pohlavnosti, přirozeně zaměřené jak na dobro manželů, tak na plazení a výchovu dětí. Kromě toho je to těžké pohoršení, jestli se tím mravně kazí mládež.“³⁹ Z toho vyplývá, že smilstvo je sexuální spojení mimo manželství, kdy nemůže dojít k naplnění jeho významu, jak bylo popsáno v dřívější kapitole.

Nejde však pouze o samotný akt, jak by se mohlo na první pohled zdát, ale i o prožívání v našem srdci. Pán Ježíš nás totiž vybízí k vyšším cílům: „Slyšeli jste, že bylo řečeno: „Necizoložíš.“ Já však pravím, že každý kdo hledí na ženu chtivě, již s ní zcizoložil ve svém srdci.“⁴⁰ Proto jde tady spíše o vnitřní nastavení člověka, které mnohdy samotným mimomanželským sexuálním stykům předchází. Neboť pokud člověk se oddává smilným myšlenkám, je více náchylný k samotnému aktu smilstva. Pokud ve svém srdci smilstvo odmítá, je lépe vybaven proti onomu případnému pádu smilnění se sexuálním významem.

Mezi smilstvo patří také takzvaná „volná láska“. Tento pojem katechismus definuje jako určité intimnosti, které jsou prováděny bez veřejného závazku, tedy bez svátosti manželství, může to být například nemanželské soužití.⁴¹ Takové styky však neumožňují plné prožití sexuality ani naplnění manželství, jak bylo popsáno výše. „Lidská láska nepřipouští „zkoušku“. Vyžaduje, aby se osoby sobě navzájem dávaly bezvýhradně a definitivně.“⁴²

³⁷ *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 467 (§1866). ISBN 80-7113-132-6.

³⁸ *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 468 (§1871). ISBN 80-7113-132-6.

³⁹ *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 573 (§2353). ISBN 80-7113-132-6.

⁴⁰ Mt 5,27-28.

⁴¹ Srov. *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 582 (§2390). ISBN 80-7113-132-6.

⁴² *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 582 (§2391). ISBN 80-7113-132-6.

1.6 Cizoložství

Cizoložství je opět hříchem proti čistotě člověka, oproti smilstvu však o to závažnější, protože se děje proti uzavřenému manželství. „Cizoložství. Toto slovo označuje manželskou nevěrnost. Když dva partneři, z nichž je alespoň jeden sezdáný, mají mezi sebou pohlavní styk, i třeba náhodný, dopouštějí se cizoložství. Kristus odsuzuje cizoložství spáchané i prostou žádostivostí.“⁴³ Cizoložství je prohřeškem proti vlastním závazkům, proti smlouvě, kterou je manželství. Tímto je urážen a znehodnocován druhý partner. Takové jednání ničí manželství a ohrožuje jeho děti.⁴⁴ Zároveň vzbuzuje velké pohoršení. „Cizoložství a rozluka, mnohoženství a volná láska jsou těžkými urážkami důstojnosti manželství.“⁴⁵

Cizoložství je natolik závažným skutkem proti lásce, že je jedním z mála hříchů, které jsou špatné za jakýchkoli okolností. Neboť v některých případech mohou být dobré úmysly člověka polehčující okolností, ale někdy ne. Jako naprosto nepřípustné vzhledem k jejich závažnosti katechismus uvádí rouhání, křivou přísahu, vraždu, a právě popisované cizoložství.⁴⁶

„Cizoložství se dopouští každý, kdo po rozvodu vstupuje znovu do manželství, a ve svém srdci se dopouští cizoložství každý, kdo i jen touží spojit se s jiným než se svým manželským partnerem.“⁴⁷ Cizoložství se tedy netýká jen fyzického aktu, ale i pouhých myšlenek.

1.7 Chlípnost

Chlípnost je hned prvním hříchem, který zmiňuje katechismus při porušování čistoty. „Chlípnost je nezřízená touha nebo bezuzdné vyžívání se ve smyslné rozkoši. Pohlavní rozkoš je mravně nezřízená, když se vyhledává pro ni samu, mimo její zaměření na plození a na životní spojení.“⁴⁸ To tedy znamená, že chlípnost se může dít mimo i uvnitř manželství. Může se týkat i mladých, kteří se na manželství teprve chystají. Pokud například mezi snoubenci dochází k sexuálním prožitkům, které nesměřují k životnímu spojení nebo plození dětí, mluvíme o neřesti chlípnosti.

⁴³ *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 579 (§2380). ISBN 80-7113-132-6.

⁴⁴ Srov. *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 580 (§2381). ISBN 80-7113-132-6.

⁴⁵ *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 583 (§2400). ISBN 80-7113-132-6.

⁴⁶ Srov. *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 446 (§1756). ISBN 80-7113-132-6.

⁴⁷ LACAN, Marc-François. *Cizoložství*, in: LÉON-DUFOUR, Xavier (ed.). *Slovník biblické teologie*. Vyd. 2. Praha: Academia, 2003. Str. 58. ISBN 80-200-1127-7.

⁴⁸ *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 572 (§2351). ISBN 80-7113-132-6.

Chlípnost jistě souvisí i se žádostivostí, která při nedostatečném sebeovládání ke chlípnosti vede. „Smyslová žádostivost nás vede k tomu, abychom toužili po příjemných věcech, které nemáme. Má-li člověk hlad, chce se najíst, je-li mu zima, chce se ohřát. Taková přání jsou sama o sobě dobrá, ale často nezůstanou v mezích rozumu a pudů nás, abychom neprávem dychtili po tom, na co nemáme právo a co nám nepatří, co náleží druhým.“⁴⁹ Chlípnost je tedy jakýsi extrém žádostivosti, kdy ji člověk již zcela podlehně a nezřízeně se oddává vlastním nečistým touhám např. nezřízená touha po předmanželském styku nebo styku mimo manželství. Pokud se této touze oddáváme, stáváme se chlípnými. „Každý ví, že je zapotřebí chránit se touhy po špatnostech, protože touha po zlém z nás dělá špatné lidi.“⁵⁰

Chlípnost se mnohdy projevuje nejen skutky či myšlenkami/touhami, ale zejména slovy. Chlípné dvojsmyslné řeči jsou urážkou posvátnosti sexuality a samotné ideje manželství.

1.8 Manželství

Manželství je na první pohled jasný a známý pojem, ale ne všichni chápou do hloubky jeho plný křesťanský význam – jak ukazuje i níže přiložený průzkum. To je také jedním z důvodů, proč dnes manželství tolik upadá, objevuje se vyšší počet rozvodů a mladí lidé po něm méně často touží. Papež František k tomu píše: „Synodní otcové různými způsoby potvrdili, že je třeba pomáhat mladým lidem objevovat hodnotu a bohatství manželství. Potřebují umět pochopit přitažlivost plného spojení, které povyšuje a zdokonaluje společenský rozměr existence, dává sexualitě její nejhlubší smysl a současně podporuje dobro dětí a poskytuje jim to nejlepší prostředí pro jejich zrání a výchovu.“⁵¹ Manželství a rodina je to nejcennější co lidstvo má, a to si uvědomuje i církev. Proto se k lásce muže a ženy a k lásce v rodině často vyjadřuje např. slovy papeže Jana Pavla II.: „Zejména se (církev) obrací k mladým lidem, kteří chtějí vstoupit do manželství a založit rodinu. Otevírá jim nové perspektivy a pomáhá jim objevovat krásu a velikost povolání zaměřeného k lásce a službě životu.“⁵²

Dnešní mládež si často klade otázku (viz průzkum níže), čím je tedy manželství zvláštní? Čím je jiné od partnerství nebo společného bydlení bez onoho „papíru“? Svatý

⁴⁹ *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 612 (§2535). ISBN 80-7113-132-6.

⁵⁰ SALESKÝ, František. *Úvod do zbožného života*. Praha: Zvon, 1990. Str. 168. ISBN 80-7113-025-7.

⁵¹ FRANTIŠEK. *Amoris laetitia: Radost z lásky: posynodální apoštolská exhortace o lásce v rodině*. Přeložil Jaroslav Brož. Praha: Paulínky, 2016. Str. 139. ISBN 978-80-7450-225-5.

⁵² JAN PAVEL II. *Familiaris consortio: apoštolská exhortace Jana Pavla II. o úkolech křesťanské rodiny v současném světě z 22. listopadu 1981*. Přeložil Terezie Brichtová. Praha: Zvon, 1992. Str. 5. ISBN 80-7113-067-2.

František Saleský mluví o manželství jako o velkém tajemství, které by mělo být velmi posvátné a úctyhodné ve všech svých stránkách.⁵³

Manželství je veliké už tím, že je, pokud je uzavřeno mezi pokřtěnými, jednou ze sedmi křesťanských svátostí.⁵⁴ Přesněji je manželství společně s kněžstvím jednou ze dvou služebných svátostí, které: „jsou zaměřeny na spásu druhých. Přispívají-li také k osobní spáse, pak tím, že slouží druhým. Udělují zvláštní poslání v církvi a slouží k budování Božího lidu.“⁵⁵ Svátostné manželství je také obrazem jednoty a lásky Krista a církve.⁵⁶

Středem a vzorem každého křesťanského manželství by měl být Kristus. „Vzájemné vztahy manžela a manželky mají vyvěrat z jejich společného vztahu ke Kristu.“⁵⁷ Apoštol Pavel v listě Efezským píše: „V poddanosti Kristu se podřizujte jedni druhým: ženy svým mužům jako Pánu, protože muž je hlavou ženy, jako Kristus je hlavou církve, těla, které spasil... Muži, milujte své ženy, jako si Kristus zamiloval církev a sám se za ni obětoval, aby ji posvětil a očistil křtem vody a slovem; tak si on sám připravil církev slavnou, bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného, aby byla svatá a bezúhonná.“⁵⁸ K této oddanosti Kristu vybízí také svatý František Saleský: „Zvláště vyzývám manžely ke vzájemné lásce, kterou jim svatý Duch v Písmu tolik doporučuje. Ach, manželé, nestačí říci: „Milujte se navzájem přirozenou láskou“, protože to dělají i hrdličky; ani nestačí říci: „milujte se lidskou láskou“, protože takovou lásku dobře znali i pohané; já však vám říkám spolu s velkým apoštolem: „Muži, milujte své ženy, jako si Kristus zamiloval církev“ (Ef 5,25), „ženy, milujte své muže, jako si církev zamilovala svého Spasitele.“⁵⁹

Úkolem manželství je mimo jiné i plození dětí, je pro něho tedy sexualita přirozená. Manželé si také mají prokazovat vzájemnou pomoc a službu a usilovat o stále větší jednotu.⁶⁰ Manželství bylo již od počátku v Božím plánu, když Bůh stvořil člověka jako muže a ženu. „Smysl sexuality je zde vyjádřen tělesnou jednotou mezi mužem a ženou, kteří jsou předurčení k tomu, aby si vzájemně v lásce pomáhali.“⁶¹ Na druhou stranu plození potomstva není jediným smyslem manželství, a proto i manželství otevřená

⁵³ Srov. SALESKÝ, František. *Úvod do zbožného života*. Praha: Zvon, 1990. Str. 170. ISBN 80-7113-025-7.

⁵⁴ Srov. *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 405 (§1601). ISBN 80-7113-132-6.

⁵⁵ *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 389 (§1534). ISBN 80-7113-132-6.

⁵⁶ Srov. *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 420 (§1661). ISBN 80-7113-132-6.

⁵⁷ JAN PAVEL II. *Teologie těla: katecheze Jana Pavla II. o lidské lásce podle Božího plánu*. Katecheze a formace. Praha: Paulínky, 2005. Str. 405. ISBN 80-86025-99-3.

⁵⁸ Ef 5, 21-27.

⁵⁹ SALESKÝ, František. *Úvod do zbožného života*. Praha: Zvon, 1990. Str. 171. ISBN 80-7113-025-7.

⁶⁰ Srov. II. EK. VAT. KONCIL, past. konst. *Gaudium et spes*, in: *Dokumenty II. Vatikánského koncilu*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. Str. 222-224 (§48). ISBN 80-7192-467-9.

⁶¹ WIÉNER, Claude. *Manželství*, in: LÉON-DUFOUR, Xavier (ed.). *Slovník biblické teologie*. Vyd. 2. Praha: Academia, 2003. Str. 212. ISBN 80-200-1127-7.

k přijetí dětí, kde však děti zatím chybí, si zachovávají svou hodnotu a plnost.⁶² Pro křesťanské manželství je také důležité si uvědomit význam manželského slibu – plné a svobodné odevzdání a přijetí manželů a nerozlučitelnost jejich svazku až do smrti.

Manželství je tedy něčím velkým a naprosto odlišným od chození či partnerství. Manželství si žádá nasazení celého člověka a zavazuje ho k vzájemné lásce. Pravá láska se chce totiž zavázat, protože se chce bezmezně a bezpodmínečně dávat. K zachování posvátnosti sexuality je tedy více než žádoucí, aby sexuálnímu spojení předcházelo veřejné a právní zavázání se k druhému.

⁶² Srov. II. EK. VAT. KONCIL, past. konst. *Gaudium et spes*, in: *Dokumenty II. Vatikánského koncilu*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. Str. 225-226 (§50). ISBN 80-7192-467-9.

2. DŮVODY TEOLOGICKÉ REFLEXE

„Mluví se jen o šestém přikázání, a ne o Pánu Bohu...“ Je častá věta dnešních katolíků... O sexualitě se mluví více než kdykoliv v dějinách. Už malé děti jsou s tímto fenoménem obeznámeny v útlém věku díky internetu, škole či přátelům. Kdo jim ale poskytne pravdivé a pro jejich věk přínosné informace? Upřímně se zamysleme, kolikrát jsme slyšeli nějaké kázání na toto téma v kostele, nebo kdy jsme četli nějakou knihu. Ano, objevují se v dnešní době knihy a silné osobnosti, kteří se snaží čelit této sexualizaci, ale jejich hlas jakoby, nebyl slyšet. Níže představený průzkum odkrývá, jak málo mladý člověk rozumí hodnotě sexuality a předávání života. Odkrývá i to, do jaké míry mladý člověk chápe podstatu hříchu či milosti posvěcující.

Přiznejme si také jeden fakt, že se svět mění rychleji než kdy jindy. Dnešní světské chápání sexuality v čele s nejrůznějšími liberálními ideologiemi útočí na církevní sexuální nauku. Dnešní mladí lidé mají pocit, že to, co církev předkládá prostě nestačí. Přichází tedy otázka, zda je Boží přikázání nedostatečné, nebo dokonce nesmyslné? Nebo snad církev si toto učení během dějin vykládala špatně? Všechny ty knihy a církevní nauka o askezi a sexuální zdrženlivosti jsou nesmysl?

Problém nastal v tom, že vývoj, rozmach a uvolněnost sexuality jde velmi rychle dopředu. Dnešní mladí lidé například díky pornografii znají výrazy a obrazy, o kterých se ještě pár let zpátky v náboženských knihách nepsala ani čárka. Problém tedy není v tom, že by církevní nauka byla falešná, ale v tom, že mluví zastaralým jazykem, kterému dnešní česká katolická mládež nerozumí. Tato mládež má taky otázky, ke kterým se zkrátka katechismus a další knihy přímo nevyjadřují, např.: Jak daleko mohou páry v intimitě zajít?

Pokud sexuální církevní nauka nebude reagovat a aktualizovat svůj jazyk na základě reflexe dnešní doby, zůstane zastaralou a nesrozumitelnou. Tato práce si klade za cíl především odkrýt myšlení dnešního člověka, které pomůže k následné reflexi a aktualizaci církevních textů, které ve své podstatě skrývají poklad morálního pojetí sexuality. Tento poklad je však skryt za starou, pro mnohé nesrozumitelnou formou.

Způsob reflexe se ovšem musí projevovat jemnocitem, který popisuje papež František v následující citaci: „Dopřát si čas, hodnotný čas, který spočívá v trpělivém a pozorném naslouchání, dokud druhý nevyjádří všechno, co měl zapotřebí vyjádřit. To vyžaduje askesi nezačínat dříve než ve vhodné chvíli. Dříve než začneme nabízet názory a rady, je třeba se ujistit, že jsme vyslechli všechno, co druhý potřebuje říci. Zahrnuje to v sobě vnitřní ztišení, aby bylo možno naslouchat v srdci i v mysli: odložit každý chvat, dát stranou vlastní potřeby a urgency, udělat prostor. Často některý z manželů nepotřebuje

řešení svého problému, ale chce být vyslechnut. Musí vnímat, že bylo zachyceno jeho trápení, zklamání, strach, vztek, naděje a sen. Časté jsou však tyto nářky: „Neposlouchá mne. A když se zdá, že poslouchá, ve skutečnosti myslí na něco jiného.“ „Mluvím a cítím, že čeká, až co nejdřív skončím.“ „Když mluvím, snaží se změnit téma anebo chce rychlou odpovědí ukončit konverzaci.“⁶³ Ačkoliv zde papež mluví o vztahu manželů, tak přesně stejným způsobem musí církev naslouchat mladému člověku, když mluví o jakémkoliv tématu. Toto je i jeden z nejvýznamnějších důvodů, proč dnešní mladí lidé církevní sexuální nauce nerozumí. Vyslechnou si morální učení, které zpravidla nereflektuje to, co prožívají.

Tato skutečnost byla potvrzena při osobních rozhovorech. Dotazující hned v první větě věděl, co by měl respondentovi říci, ale jelikož účelem rozhovoru bylo být potichu, naslouchat a zaznamenávat názory, tak po hodinovém rozhovoru byl respondent chápan v mnoha souvislostech. Při předávání jakékoliv nauky musí tedy platit již dříve citovaná věta papeže Františka: „Dříve než začneme nabízet názory a rady, je třeba se ujistit, že jsme vyslechlí všechno, co druhý potřebuje říci.“⁶⁴ Protože pokud pochopíme svého bratra/sestru v souvislostech a poznáme jeho životní příběh, až tehdy zvolíme ten správný jazyk, postoj a slova, která jsou vhodná a jediná pro předání církevní sexuální nauky.

Papež František také v citovaném odstavci popisuje nepozorné naslouchání. Troufám si tvrdit, že v otázce sexuality je toto odmítání či odskočení na jiné téma častější než u jiných. Možná je to způsobeno strachem, nepochopením či nepevnou půdou pod nohama, ale jak z průzkumu vyplývá, velké procento mladých se s tímto odmítnutím setkala a stále setkává. Proto si na problematiku vytvoří svůj názor, který mnohdy vychází z jejich sexuálních zkušeností, a ne ze zkušeností církve.

2.1 Světová globalizace

Exponenciální nárůst komunikačních a transportních technologií a jejich provázanost s člověkem přispěla ke světové globalizaci významným podílem. Zvýšila se dostupnost produktů, informací atd... Tento proces ovšem s sebou nese rizika, že nás formuje někdo, koho neznáme. Jak píše Benedikt XVI: „Stále globalizovanější společnost z nás dělá sousedy, ale ne bratry.“⁶⁵ Jestliže nás může za pomoci sociálních sítí, a dalších komunikačních technologií někdo na dálku ovlivnit či formovat, stáváme se často obětí a začneme směřovat svůj život směrem, kterým jsme jít nechtěli, protože nás neformuje

⁶³ FRANTIŠEK. *Amoris laetitia: Radost z lásky: posynodální apoštolská exhortace o lásce v rodině*. Přeložil Jaroslav Brož. Praha: Paulínky, 2016. Str. 93-94. ISBN 978-80-7450-225-5.

⁶⁴ FRANTIŠEK. *Amoris laetitia: Radost z lásky: posynodální apoštolská exhortace o lásce v rodině*. Přeložil Jaroslav Brož. Praha: Paulínky, 2016. Str. 93-94. ISBN 978-80-7450-225-5.

⁶⁵ BENEDIKT XVI. *Caritas in veritate: Láska v pravdě: encyklika o integrálním lidském rozvoji v lásce a v pravdě*. Přeložil Milan Glaser. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009. Str. 11-12. ISBN 978-80-7195-414-9.

bratr, ale soused. V otázce globalizace tedy existuje riziko, které ohrožuje dnešního člověka.

Na to Benedikt XVI. v *Caritas in veritate* dodává: „Globalizace není a priori ani dobrá, ani špatná. Bude tím, co z ní lidé učiní. Nemáme být oběťmi, ale aktéry globalizace, a máme jednat s rozumností, vedeni láskou a pravdou. Zaslepeně se globalizaci stavět na odpor by bylo mylným postojem a předsudkem, který by vposled ignoroval proces, jenž má i své pozitivní stránky – tak bychom riskovali, že ztratíme obrovskou šanci zapojit se do mnoha příležitostí k rozvoji, jež nabízí.“⁶⁶

Zapojení se do globalizace v otázce sexuality vyžaduje dnes velkou odvahu. Představování témat sexuální zdrženlivosti je při nejlepším pomíjeno, v horších případech zesměšňováno či uráženo. Tento strach ze zapojení se do globalizačního procesu v sexuálních otázkách je nepřímé stavění se na odpor, a tak riskujeme: „že ztratíme obrovskou šanci zapojit se do mnoha příležitostí k rozvoji, jež nabízí.“⁶⁷ Když tuto šanci propásnou silné morální osobnosti, dostávají se ke slovu tzv. obchodníci, kteří nabízí lidem jen to, co chtějí a opomíjejí zpravidla důstojnost a práva člověka. V tématu sexuality tito „obchodníci“ dostali prostoru více než kdekoli jinde a tím urychlili globalizační proces v této oblasti. Přinesli světu nejen prostředky jako pornografie, sexuální pomůcky a podobně, ale zejména i ideologie, názory a argumenty pro sexuální nevázanost a zhýralost. Tento příspěvek oněch „obchodníků“ do světové globalizace se projevuje zejména na současné, nejen katolické, mládeži, která se stává největší obětí ovlivňováním „sousedů a ne bratrá“.

Lidé dnes často zaujímají nový postoj, který někteří nazývají relativismem. Tento postoj maže hranici mezi dobrým a špatným. Ovšem jedním z cílů křesťana je hledat a milovat pravdu, a to zejména v morálních otázkách. Současný postoj člověka k pravdě, který je způsoben také výše popsanou sexuální globalizací spočívá zpravidla v tom, že hledáme argumenty proto, abychom sebe i své okolí přesvědčili o tom, že život, který žijeme je správný. Benedikt XVI. ale představuje opačný postoj – hledat pravdu a na základě tohoto poznání měnit svůj život, aby se stal skutečným, opravdovým a pravdivým: „Láska v pravdě – *caritas in veritate* – je velkou výzvou pro církve ve světě postupující a pronikavé globalizace. Nebezpečí naší doby spočívá v tom, že faktickému vzájemnému propojení mezi lidmi a národy neodpovídá žádná etická interakce svědomí a rozumu, z níž by měl ve výsledku vzejít skutečně lidský rozvoj. Jedině láskou, kterou osvěcuje světlo rozumu a víry, lze dosáhnout cílů rozvoje, jež mají více lidskou a více

⁶⁶ BENEDIKT XVI. *Caritas in veritate: Láska v pravdě: encyklika o integrálním lidském rozvoji v lásce a v pravdě*. Přeložil Milan Glaser. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009. Str. 25. ISBN 978-80-7195-414-9.

⁶⁷ BENEDIKT XVI. *Caritas in veritate: Láska v pravdě: encyklika o integrálním lidském rozvoji v lásce a v pravdě*. Přeložil Milan Glaser. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009. Str. 25. ISBN 978-80-7195-414-9.

zlidšťující hodnotu.“⁶⁸ Etická interakce svědomí a rozumu se dnes vytrácí. Spíše se vytváří něco, jako společné svědomí, ve kterém nikdo nenese zodpovědnost za své chování či názory.

Tento silný vliv globalizace vede tedy k mnoha aspektům, které doslova změnily současnou podobu sexuality a stále ji diametrálně mění každý den. I proto je nutná teologická reflexe v sexuálních otázkách a také proto vznikla i tato práce, která snad dopomůže i k většímu zapojení křesťanů a osobností do současného globalizačního procesu v otázkách sexuality, předávání života a lásky.

2.1.1 Změna doby a jazyka

Změna doby a jazyka přinesla do popředí témata, která dříve byla spíše tabuizována. Otevřenost, s kterou se dnes mluví o sexuálních tématech je nesrovnatelně větší, než jen před sto lety. Tedy způsob, kterým o těchto tématech mluvíme se stále mění. S tím jde ruku v ruce i změna jazyka. Výrazy, kterými se mluvilo o sexualitě dřív, jsou diametrálně odlišné od těch dnešních.

Dnešní zrychlená doba a prudký rozvoj komunikačních technologií rovněž stejným způsobem zapříčinili, že jazyk i způsob, kterým se například vyjadřují i velcí autoři ve svých literárních dílech o důstojnosti předávání života, nebo o předmanželské zdrženlivosti, jsou psané jiným jazykem, než kterým mluví dnešní mládež. Proto je nutná teologická reflexe, aby podstata těchto velkých děl se nevytratila jen kvůli formě a jazyku, ale aby hlavní myšlenky byly aktualizovány a představeny dnešnímu člověku jeho „mateřskou“ řečí – řečí, která je mu nejbližší. Jedině tak bude pro něj tato nauka srozumitelná. Jazyk dnešního mladého člověka v sexuálních otázkách odkrývá níže přiložený průzkum.

2.1.2 Vliv internetu

Největší vliv na změnu doby a jazyka má rozvoj komunikačních technologií, zejména internetu. Je to právě internet, který nabízí dnešnímu člověku rychlý přístup k informacím. Díky této možnosti rychlého zjištění informací k sexuálním tématům musí být teologická reflexe v této oblasti rychlejší než kdy jindy.

Abychom získali správné informace, je potřeba vědět co hledáme a mít přinejmenším přehled o daném hledaném tématu. Mladý člověk se tedy dostává do nebezpečí, že v internetovém prostředí, v němž se nachází mnoho rizik, získá informace, kterým v lepším případě špatně porozumí a v horším ho úmyslně zmatou. Tento jev můžeme

⁶⁸ BENEDIKT XVI. *Caritas in veritate: Lásky v pravdě: encyklika o integrálním lidském rozvoji v lásce a v pravdě*. Přeložil Milan Glaser. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009. Str. 6-7. ISBN 978-80-7195-414-9.

názorně pozorovat u pornografie, kde sledováním sexuálních aktů, které jsou hrané, člověk dostává mylnou představu o skutečném předávání života.

Pokud pomineme pornografii, se kterou se setkává naprostá většina mládeže (viz průzkum níže), tak je dnešní mládež vystavovaná i jiným formám sexuálního nebezpečí v podobě získávání mylných představ a degradace či naprosté banalizace sexu. Jsou to zejména nejružnější „sexuální“ *podcasty*, dále videa, *reelsy*, *shorty* atd... které jsou volně dostupné na sociálních sítích dokonce bez omezení věku, pro děti je tedy velmi snadné se k tomuto obsahu dostat. Tento obsah patří k současným sledovacím trendům, takže se automaticky nabízí do popředí všem, kteří na tyto sítě vstoupí. Tyto videa nebo rozhovory jsou zpravidla založeny na sexuální kontroverzi, jdou od běžných sexuálních zkušeností až po ty extrémní. Mnohdy jsou doprovázeny i erotickým nebo dokonce pornografickým obsahem. Tato „zpravodajská“ činnost nutně musí ovlivnit vývoj sexuality a názorů současné mládeže, neboť na těchto sítích nemají videa naprosto žádný proti pól a tedy normálnímu mladému člověku se tyto věci budou jevit jako normální.

Velkým nebezpečím jsou dnes také internetové seznamky, kde se bez závazků šíří erotický či pornografický obsah. Na tomto prostředí lidé anonymně mohou mluvit o svých zvrhlých sexuálních pohledech a téměř vždy jde o navázání skutečné nebo imaginární sexuální známosti a nejde zpravidla o vytvoření dlouhodobého vztahu, který by směřoval k manželství.

Toto prostředí je plné tzv. predátorů, kteří se snaží cíleně někoho zneužít ať už přímo sexuálním aktem, nebo získáním erotických fotografií, videí, které použije pro další zneužití. Toto riziko je dnes extrémní, jak poodhaluje například dokument: *V síti*.

Vliv internetu na rozvoj sexuality u současné mládeže je nezpochybnitelný. Jaké je ovšem řešení? Zakázat mladým internet? Rozhodně ne... Protože internet je také nástroj s mnoha výhodami, které usnadňují lidský život. Nelze ale pominout ono nebezpečí, které internet skrývá. Proto je nutné, aby teologie, sociologie, psychologie a další vědy dokázaly těmto rizikům čelit, a připravit tak mládež na ony rizika. Pokud totiž mládež bude v této oblasti dobře vychovaná, bude schopna lépe rozlišovat, a tak se pro ni internet může stát skutečně tím důležitým pomocníkem a ne hrozbou.

Na druhou stranu je nutné, aby stále více zazníval hlas církve i na internetu, protože v současné době, tam zaznívá hlas pouze opačný. Sociální sítě církvi nabízí nový prostor pro pastorační a evangelizační činnost.

Internet velkou mírou přispěl k depravaci sexuality, stejně tak ale může pomoci k obnovení důstojnosti sexuality – záleží jen na tom, kdo se zapojí do současného globalizačního procesu.

2.2 Depravace svědomí

Depravace svědomí, jinými slovy jeho poškození či degradace může jednoduše znamenat snížení schopnosti svědomí rozlišovat dobro a zlo. To může mít za následek ztracení důvtipu v předcházení zla a odhalování příležitostí, které k němu vedou. Tento jev se ve velké míře objevoval zejména v osobním níže přiloženém průzkumu.

Příklad: Lidé, kteří se snaží žít ctnostným životem a vytěsnit tak ze svého života zlo, dokáží hříchu předcházet a rozeznávat i malé skutky, které by mohly lásku nejen zničit, ale i poškodit. Naproti tomu lidé, kteří nejsou zvyklí „vychovávat“ své vášně a pudy, a lehkomyšlně bez větších obtíží se oddávají například mimomanželskému styku, jejich schopnost svědomí rozlišovat zlo od dobra je silně umenšena. Takový člověk pokládá za špatné jen velmi málo věcí... Například zabítí, pedofilii, určité formy krádeže nebo násilí.

Pokud bychom tento příklad přivedli do praxe na základě výsledků z osobního průzkumu, pak lidé, kteří bojují o sexuální neporušenost až do svatby, se varují i příležitostí, které by mohla k sexuálnímu aktu vést (je to zejména ležení v jedné posteli, přehnané dotyky či líbání a podobně...). Naopak lidé, kteří mimo manželství sexuálně žijí, tyto skutky nepokládají za špatné a zároveň, jak z osobního průzkumu vyplývá, čím více žijí nevázaným sexuálním životem, tím více se svědomí otupuje. Mnoho respondentů nevnímá negativně například vztahovou nahotu, pornografii ale také extrémní sexuální praktiky, které mnohdy doprovází násilí. V těchto případech skutečně musíme mluvit o depravaci svědomí, neboť působit druhému bolest pro sexuální uspokojení, nebo jistá forma nevěrnosti i v podobě pornografie je při nejmenším zvrhlá a pro lidi budujících ctnosti naprosto nepřijatelná.

Každý člověk má ve svém srdci vepsán zákon – svědomí, díky kterému poznává dobro a zlo. V tomto místě se setkává s Bohem.⁶⁹ Aby byla lidská osoba důstojná, musí budovat správné mravní svědomí, díky němuž vnímá zásady mravnosti.⁷⁰ Svědomí tedy může mít různé úrovně a záleží pouze na člověku, jak bude své svědomí formovat. Hlas svědomí promlouvá ke každému člověku, ať Boha zná nebo ne, proto je svědomí důležitým prvkem lidského života, neboť kdyby k člověku nepromlouvalo, nebyl by člověk zodpovědný za své skutky, neboť by neměl možnost volby dobra a zla.

Pokud člověk dlouhodobě jedná proti svému svědomí, pak hlas svědomí se v této oblasti bude stále ztišovat, až hlas naprosto umlkne. Na druhou stranu, pokud hlas svědomí budeme v dané oblasti často poslouchat, bude pro nás hlas silný a bezpečně nás povede k dobru. Proto lidé, kteří jdou po cestě sexuální zdrženlivosti jsou velmi citliví na vše, co jde proti jejich hlasu svědomí. Naopak lidé, kteří žijí sexuálně nevázaně, ve svém

⁶⁹ Srov. *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 449 (§1776). ISBN 80-7113-132-6.

⁷⁰ Srov. *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 450 (§1780). ISBN 80-7113-132-6.

svědomí stále více upadají, což může mít za následek degradaci lidských vztahů na pouhou úroveň využití druhého k vlastním potřebám.

3. PRŮZKUM SOUČASNÉHO VNÍMÁNÍ

Následující výzkum tvoří srdce této práce. Podstatou teologie je vykládat dva tisíce let staré učení současným jazykem a reagovat na aktuální výzvy. Teologové se vždy věnovali sexualitě člověka, proto máme dnes opravdu pevný základ, na kterém lze stavět. Výzkum současného mínění tedy nutně musí určovat, nejen směr a podstatu ale hlavně formu, jak na těchto pevných základech dále stavět.

Průzkum byl prováděn zejména kvalitativní ale i kvantitativní formou. Největší důraz byl kladen na formu kvalitativní, do níž se zapojilo 120 respondentů. Z hrubých výsledků tohoto průzkumu byl poté vytvořen internetový dotazník, který měl za úkol objasnit kritické body průzkumu kvantitativní formou. Do internetového průzkumu se zapojilo 100 respondentů.

3.1 Osobní průzkum

Osobní průzkum nabízí možnost nejen získání surových dat, ale zejména i zmapování nejrůznějších souvislostí v osobnosti člověka s jeho názory. Nabízí tedy nejlepší možnost zhodnotit rozdíl kvality vztahů mezi lidmi různých názorů. Velkou výhodou tohoto průzkumu je také možnost doptávat se a jít tak až na kořen samotného názoru respondenta. Další velkou výhodou bylo i samotné setkání a komunikace, která mnohem lépe než anonymní průzkum odhaluje důvěryhodnost výpovědi. Průměrná doba rozhovoru byla téměř hodinu a půl a rozhovory byly prováděny téměř dva roky od začátku roku 2022.

3.1.1 Forma průzkumu

Forma rozhovoru byla dlouho vybírána a konzultována. Nakonec byly vybrány dva způsoby. První ze způsobů a ten nejvíce používaný byl vyplňování s respondentem předem připravený dotazník s čtrnácti otázkami. Tento dotazník sloužil jako kostra pro rozhovor, kterého se dotazující držel. Dotazující si zapisoval všechna důležitá získaná data, která se týkala tématu, tzn. nejen odpovědi na předem připravené otázky, ale i zajímavé životní zkušenosti, překvapivé informace či netypické projevy respondenta.

Rozhovor vedený podle těchto dotazníků směřoval k několika zásadním oblastem v tématu křesťanské sexuality. Nejprve byl rozhovor veden v duchu získávání přátelství a důvěry díky obecným otázkám, které se týkaly vyznání, zaměstnání, koníčků apod. Poté se rozhovor zaměřil na otázku předmanželské čistoty či předmanželské sexuality. Podle vyslovených názorů byly následně kladeny otázky na důvody těchto pohledů a zapisovány všechny argumenty, které respondenti uváděli pro své názory. Mnoho z nich uvedlo i své životní zkušenosti, u kterých se dotazující snažil získat informace o způsobu,

jak se do těchto situací respondenti dostali a co jim ta daná zkušenost dala, případně vzala. Toto téma bylo zakončeno otázkou: „Jaký význam má svatba?“. Po získání dostačujících dat v této oblasti se dotazující zaměřil na osobní prožívání sexuálních prožitků. Otázky v této oblasti se týkaly pornografie, masturbace a jiných sexuálních praktik. Byl zjišťován názor respondenta na antikoncepci, kondomy, případně PPR a zda sám má za sebou nějaké sexuální zkušenosti. Od této oblasti se přešlo ke kvalitě vztahů v rodině, s přáteli a případně i s životním partnerem. Poslední zkoumanou oblastí byl vztah s Bohem. Na tuto oblast se dotazující doptával otázkami po účtě k Eucharistii, osobní modlitbě, církevní aktivitě apod.

Druhá forma osobních rozhovorů byla více uvolněná a zpravidla náhodná – nejen ohledně místa a času rozhovoru ale i pro užší zkoumanou oblast předmanželské čistoty. Šlo o přirozený rozhovor, který se buď záměrně nebo samovolně naklonil ke zkoumanému tématu. Poté byla po upozornění a se společným souhlasem další diskuze nahrávána a následně zpracována či po skončení rozhovoru byly zapsány zajímavé získané informace, které pak byly následně zpracovány.

3.1.2 Výběr respondentů

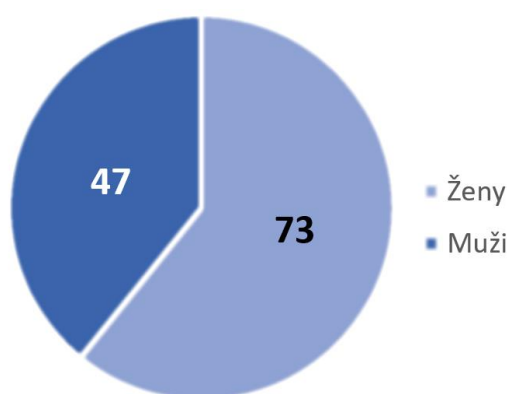
Výběr respondentů tvořil velkou otázku před samotným průzkumem. Nejprve bylo nutné rozhodnout, jaká věková skupina bude zkoumána, protože předmanželská čistota se netýká jen mládeže, ale může se týkat i lidí starých, rozvedených nebo i ovdovělých, kteří mají touhu znovu vstoupit do manželství. Nakonec byla vybrána věková kategorie od patnácti do třiceti let.

Dále bylo nutno rozhodnout, zda se práce bude týkat jen lidí ve vážném vztahu, kteří k manželství směřují, nebo všech. Bylo rozhodnuto, že se práce bude dotýkat všech, protože i lidé, kteří zatím vztah třeba neměli nebo již nemají, také žijí určitým způsobem svou vlastní sexualitu a mají své názory, jak v případném vztahu tyto oblasti žít. Dalším argumentem byl i fakt, že byla zkoumána nejen kvalita mezilidských vztahů ale i kvalita vztahu s Bohem.

Konečně bylo potřeba stanovit, jakým způsobem se budou vybírat konkrétní respondenti. Vzhledem k tomu, že byla vyvinuta snaha o získání hlavně katolických respondentů, byly rozhovory prováděny s náhodnými lidmi na katolických akcích typu Celostátního setkání mládeže. Druhou skupinu respondentů tvořili lidé se zajímavým životním příběhem, kteří byli buď doporučení nebo cíleně vybráni.

3.1.3 Pohlaví respondentů

Muž vnímá sexualitu diametrálně odlišně než žena a naopak. Z toho důvodu byla vyvíjena určitá snaha, aby respondentů zastupujících mužské pohlaví bylo ideálně stejně jako žen. Bohužel tento cíl nebyl dosažen, ačkoliv stav je do jisté míry velmi vyrovnaný. Do osobního průzkumu bylo zapojeno 47 mužů a 73 žen – viz Obrázek 3.I. Z těchto čísel lze také vyvodit zájem o téma, a to bylo i během výzkumu potvrzeno, že ženy se tématem sexuality zabývají více do hloubky. Přemýšlí nad tématy, jako je panenství, sexuální odevzdanost atd... Zkrátka více se snaží pochopit sexuální podstatu než muži ve zkoumaném věku. To ovšem nepopírá fakt, že mezi mužskými respondenty byli zástupci, kteří se o téma zajímali, ale nebylo to tak časté jako u ženských respondentů.

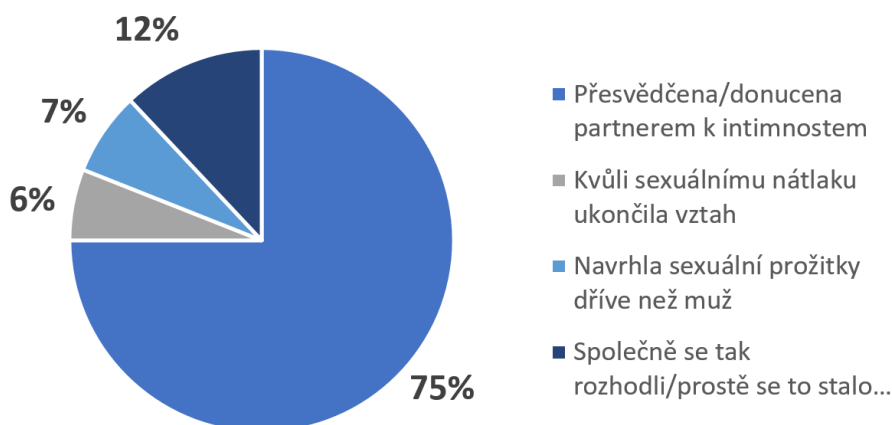

Obrázek 3.I - Počet respondentů dle pohlaví v osobním průzkumu

Nejdůležitějším zjištěným rozdílem mezi mužem a ženou v tomto tématu bylo, že je to zpravidla muž, kdo určuje, jestli vztah bude veden v duchu sexuální zdrženlivosti či nikoliv. Pokud vypustíme z průzkumu páry, které žijí sexuální zdrženlivost až do svatby, a v číslech vyhodnotíme, jak se zbylé páry dostaly k sexuálnímu styku, dostaneme zajímavé zjištění. 75 % žen, které prožily pohlavní styk ve vážném vztahu, byly k tomu poprvé či opakovaně přesvědčeny, nebo donuceny partnerem či blízkými. 6 % žen kvůli sexuálnímu nátlaku ukončilo vztah, 7 % žen to navrhlo dříve než muž a zbylých 12 % po vzájemné domluvě se k tomu rozhodly dobrovolně, nebo k tomu došlo, aniž by to bylo plánováno viz Obrázek 3.II.

Mnoho žen, které nebyly k sexuální zdrženlivosti vedeny, popisovaly v rozhovorech něco, co jim bránilo svolit k intimním důvěrnostem hned zpočátku. To něco (pocit, svědomí, vnitřní hlas a podobně), jim zpravidla zabráňovalo až půl roku (čím vyšší věk, tím byla tato doba kratší) bránit partnerovi v sexualitě (pokud šlo o první vztah). U dívek, které byly vedeny například rodinným prostředím k sexuální zdrženlivosti byla tato doba zpravidla delší (až 1 rok) a poté buď svolily k sexuální nevázanosti nebo vztah opustily – to ale jen 7 % dívek viz Obrázek 3.II.

Při rozhovorech si mnoho žen postěžovalo, že vlastně nemají na výběr. I když si chtěly z nějakého důvodu zachovat sexuální zdrženlivost, pod nátlakem musely svolit, jinak by kluk o ně ztratil zájem. S tímto mělo zkušenost 28 dotazovaných žen. Většina později od sexuální zdrženlivosti upustila a v dalším vztahu se už nechtěla chovat stejným způsobem, aby zase nepřišla o partnera. Pouze 6 % žen si zachovalo pevný názor pro sexuální zdrženlivost, z pravidla se jednalo o ženy, které byly k čistotě vedeny od dětství.

Obrázek 3.II - Graf zmíněného důvodu k začátku vztahové sexuality

V tomto kvalitativním průzkumu se podařilo získat i svědectví mnoha dívek, které popisovaly způsoby, jakými je jejich partneri donutily k sexuálnímu styku. Někteří to dokázali tak přesvědčivě, že si dívky nakonec myslely, že to chtěly první ony. Zpětně ovšem tyto zkušenosti nevnímají v nejlepším světle.

Nejčastější způsob, který respondentky uváděly byla slovní manipulace, která se z počátku skrývá za lásku a něžnost. Respondentky zmiňovaly, že muži nejvíce využívají frází typu: „Chci tě milovat úplně celou. Nechci, aby bylo nic, co je mezi námi. Chci ti dát úplně všechno“ atd... Poté se to začne stupňovat jinými frázemi vyčítavého typu: „Já bych to pro tebe udělal. Ty mě nemiluješ? Nelíbím se ti snad?“ a podobně. Tyto fráze také využívají muži i v pozdějších fázích vztahu, když žena nemá na intimnosti třeba náladu. Byly zjištěny i případy, kdy tyto fráze používala naopak žena proti muži.

Pár žen uvedlo i důvěrné svědectví, jakými jinými způsoby je donutili muži k tomu, aby byly sexuálně více svolné. Uvedu zde dva příběhy, které vysvětlují další dva způsoby donucování, které nejsou až tak časté.

První z nich je lest, chcete-li past. Respondentka (nazvěme ji třeba X) sdělila, že si tímto prochází zejména mladé dívky, když se zamilují do někoho staršího. V příběhu šlo o to, že X navázala vztah s mužem přes sociální síť. Nebydlel daleko, a tak se často vídali. Už během internetových rozhovorů muž zmiňoval téma sexu a ukazoval na jeho

krásu. Jednou ji opět pozval na procházku a když šli poblíž jeho domu, vzpomněl si, že si něco zapomněl. Tímto způsobem ji dostal k sobě domů, kde zrovna nikdo nebyl. Když byli sami v domě, vysvětlil X, že tam dlouho nikdo nepříjde a jestli si nechce pustit film. X samozřejmě souhlasila. Poté ji přesvědčil, aby si k filmu lehli a aby se svlékla do spodního prádla pod záminkou velkého horka, a nakonec dívka odcházela pozdě v noci s očima plnými slz, protože došlo k sexuálnímu styku, který absolutně nechtěla. Bylo ji ale mužem vysvětleno, že prožila něco krásného, a že tím jí jen dokázal svou lásku.

Jak se dá z příběhu vyčíst, nešlo o žádnou lásku a dívka kvůli manipulaci a naplánované lsti muže musí do dnes chodit k psychologovi a má problém navázat další vztah ze strachu z podobné zkušenosti. Podobné příběhy zmínilo více žen, které byly vlákány do podobných pastí. Jejich struktura je většinou stejná: navázání vztahu, vyvyšování krásy a sexuality a potom podlá lest, kdy žena už nemůže nikam couvnout.

Druhý z nich je násilí. Respondentka (nazvěme ji Y) vyprávěla příběh, kdy ji její kluk asi po půl roce chození stáhl kalhotky a zkrátka ji znásilnil. I podobné příběhy se objevily vícekrát v průzkumu. Je zajímavé, že ženy, které si prošly násilnou formou sexuálního prožitku uváděly stejné styčné body. Například, že jejich partneři byli introvertní, nenápadní, na venek ctnostní a nikdo by to do nich neřekl, byli také silně závislí na pornografii. Také těmito násilným projevům předchází dlouhodobá slovní manipulace. To potom vede k tomu, že po násilné sexualitě nemohou hned přerušit vztah. Táhne se to ještě dlouhou dobu. Důvodů je více. Stydí se o těchto zkušenostech mluvit, nebo jsou stále zamilovaní a říkají si, že zas o tolik nejde, je to super kluk apod...

Z průzkumu jasně vyplývá, že jsou většinou první sexuální zkušenosti u žen nedobrovolné a provázené určitou manipulací ze strany partnerů, přátel nebo i rodiny. V některých případech partneři využívají lsti a násilí k získání sexuálního uspokojení.

Je důležité nakonec zmínit, že u párů, které se snaží o předmanželskou čistotu nebylo zjištěno žádné svědectví, které by popisovalo určitý druh manipulace či agresivity.

U mužských respondentů, kteří toužili žít sexuální zdrženlivost byla zjištěna slovní manipulace ze strany partnerek jen zřídka. Spíše uváděli, že ženy dokáží velice dobře používat svá těla a něžná slova, aby oslabily partnerovu vůli. Proto pokud se o sexuální zdrženlivost ve vztahu snaží muž, jedná se z pravidla o lidské krátkodobé pády/slabosti na cestě k svátosti manželství.

3.1.4 Věk

Věk hraje v sexuálním vnímání zásadní roli. Dnešní doba ale sexuální vnímání posouvá na velmi nízkou věkovou hranici. Může za to sexualizace společnosti formou

sexuálních a liberálních idejí. Z průzkumů je patrné, že se s pornografickým obsahem již setkala většina populace, např. v americkém průzkumu z roku 2021 pornografický obsah vidělo 84 % z dotázaných mužů a 57 % z dotázaných žen ve věku 14 až 18 let.⁷¹ Celkově počet sledujících i internetového obsahu každý rok velmi roste.⁷² Společně s rozmachem technologií a s jejich větší dostupností a ovladatelností, roste i čas na nich strávený převážně u dětí a mládeže. S tím souvisí i stále se posouvající hranice prvního kontaktu s pornografickým nebo s jiným sexuálním obsahem, která byla v roce 2022 u španělské a mexické mládeže v průměru 12 let.⁷³ Problém však je, že u mládeže a dětí není ještě psychika a organismus zcela vyvinut a hrozí tedy větší riziko vzniku závislosti.⁷⁴

Osobní průzkum toto potvrdil. Mnoho respondentů uvedlo, že první sexuální zkušenosti s druhým pohlavím prožívali už ve 13 letech a k pornografii se dostali už mnohem dříve. Jedna respondentka dokonce uvedla, že už od svých 5 let, se snaží zbavit závislosti na pornografii. Také průzkumu se zúčastnily dvě ženy, které byly sexuálně zneužity už jako děti ve věku 10 a 12 let.

Z těchto dat vyplývá, že prevence musí směřovat na mnohem mladší věk než doposud. 24 dívek zmiňovalo, že při první sexuální zkušenosti nevěděli o sexuální zdrženlivosti vůbec nic a 15 respondentek nechtěnou ztrátu panenství dávají za vinu církvi, která podle jejich názoru nedělá dostatek pro to, aby chránila sexuální zdrženlivost svých členů. 8 z těchto dotazovaných žije aktuálně v sexuálně zdrženlivém vztahu a litují toho, že svému muži nemohou dát při svatební noci sebe v plnosti, protože už své sebedarování prožili s někým jiným.

Dalším zajímavým zjištěním byl fakt, že 10 respondentů vyššího věku (24–30 let) uvedlo, že by chtěli žít sexuální zdrženlivost, ale už nemohou, protože toho v životě prožili spoustu. To ukazuje na vnitřní rozpolcení – touží po něčem, ale vnitřně si nalhávají, že na to nejsou moc dobří.

Jedním z nejdůležitějších zjištění, které se týká věku bylo, že největší odhodlání pro budování silného vztahu je mezi 18–24 lety. Respondenti této věkové kategorie mají

⁷¹ WRIGHT PJ., PAUL B., HERBENICK D. *Preliminary Insights from a U.S. Probability Sample on Adolescents' Pornography Exposure, Media Psychology, and Sexual Aggression*. J Health Commun. 2021, 26(1). [citováno 2024-04-11].

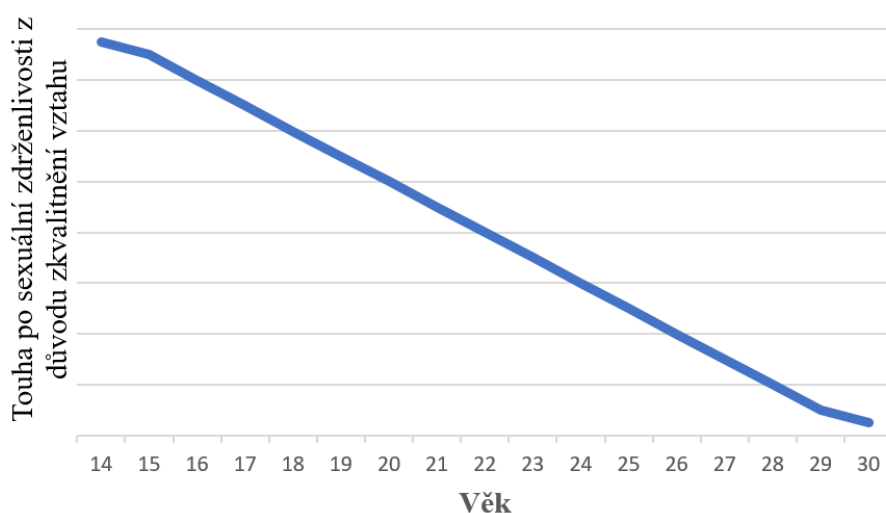
⁷² *The 2019 Year in Review*. In: Pornhub [online]. 2019 [citováno 2024-04-11]. Dostupné z: <https://www.pornhub.com/insights/2019-year-in-review>.

⁷³ SERRANO, G., CHICLANA-ACTIS, C., MESTRE-BACH, G. a VILLENA, A. (2022). *Pornography use and loneliness in adolescents*. Plakátová sekce s orální intervencí prezentovaná na 25. kongresu Světové asociace pro sexuální zdraví (WAS) a SASHA (Jihoafrická asociace pro sexuální zdraví), International journal of sexual health, 34 (1), 260 [citováno 2024-04-11]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/19317611.2022.2017618>.

⁷⁴ NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-432-X.

velmi vysoké nároky na svůj protějšek a jsou odhodláni obětovat opravdu hodně pro zvýšení kvality vztahu – a to dokonce i školu, bydliště, práci atd... Jsou schopni formovat pro druhého i sami sebe a v těch nejsilnějších případech obětovat i samotnou sexualitu před manželstvím jen proto, aby se osobnostně posunuli dál. Někteří zmiňovali, že sexuální zdrženlivost je učí věrnosti. Tím, že se nedívají na pornografii, nemasturbují a nedívají se na jiné, učí se milovat jen jednoho. Podobná slova při rozhovorech zaznívala častěji.

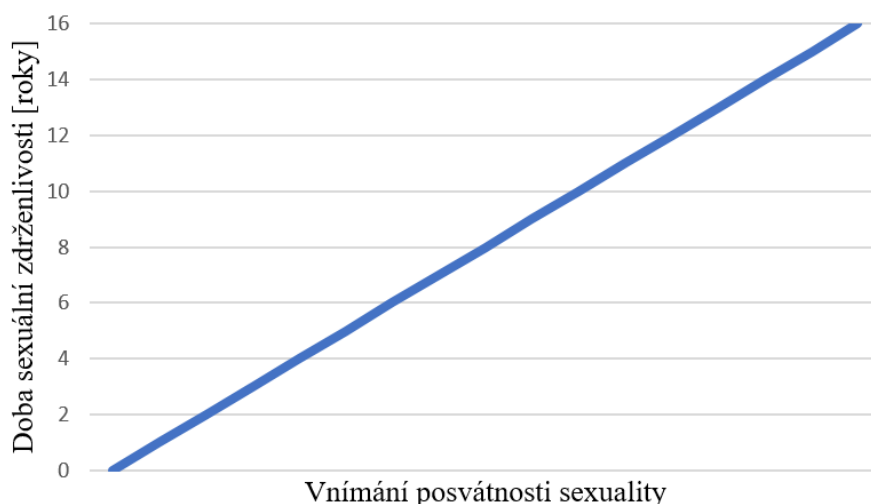
Toto odhodlání v pozdějším věku klesá. Respondenti z věkové kategorie 25–30 let, ztrácí vysoké nároky a nechtějí už tolik kvůli vztahu obětovat. Už je pro ně těžké opustit svůj byt, práci a podobné věci kvůli partnerovi. Také i důvod společných setkání se často snižuje jen na důvod nebýt sám. Proto vzniká jakási linearita mezi věkem a zdrženlivostí, která má jistě své **výjimky**, ale obecně se dá říci, že se zvyšujícím se věkem se vytrácí touha po sexuální zdrženlivosti z důvodu zkvalitnění vztahu (viz Obrázek 3.III).

Obrázek 3.III – Závislost touhy po sexuální zdrženlivosti z důvodu zkvalitnění vztahu na věku

Se zvyšujícím se dobou budování sexuální zdrženlivosti, však člověk získává silnější vůli k překonávání své pudovosti a tím vnímá sexualitu stále vzácněji. Respondenti (hlavně muži), kteří zdrženlivost odmítali od malička, popisovali sexualitu velice přizemně. Popisovali sex jako akt, který zkrátka do vztahu patří, masturbaci jako něco, bez čeho to prostě nejde a pornografii jako něco, co stejně sledují všichni. Naopak lidé, kteří se o sexuální zdrženlivost už nějakou dobu snažili, popisovali sex jako něco hlubokého a vzácného. Jako poznání a spojení dvou lidí, jako plnost vzájemného odevzdání se, jako vrchol lásky a podobně... Takže i v tomto případě můžeme mluvit, i přes jasné **výjimky**, o určité linearitě mezi dobou prožívané sexuální zdrženlivosti a vnímání posvátnosti sexu (viz Obrázek 3.IV). Je jasné, že přímka nikdy nebude zcela

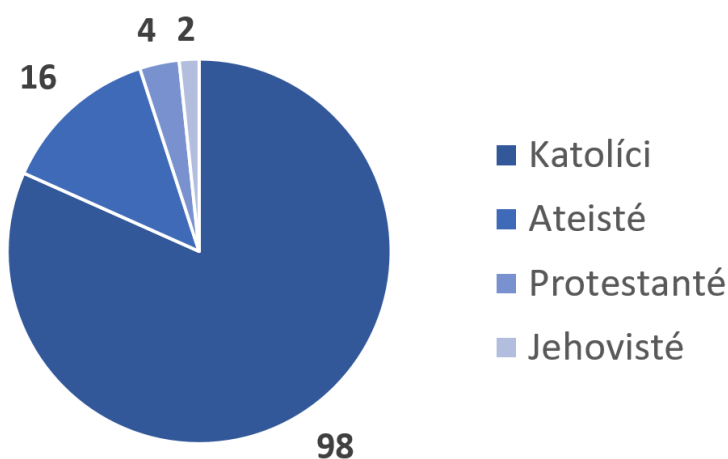
lineární, protože horlivost pro sexuální zdrženlivost není v každém věku stejná. V některém období jedinci pokročí více, v jiném méně.

Obrázek 3.IV – Závislost doby sexuální zdrženlivosti na vnímání posvátnosti sexuality

3.1.5 Náboženské vyznání

Výzkum se zaměřil zejména na katolickou mládež, ačkoliv se do průzkumu zapojilo i několik ateistů a protestantů. Rozšíření respondentů i mimo katolíky přineslo nečekané ovoce, které rozšířilo pochopení mnoha souvislostí. Do tohoto osobního průzkumu bylo tedy zapojeno 98 katolíků – z toho 7 dospělých konvertitů, 16 ateistů, 4 protestanté a 2 svědkové Jehovovi (viz Obrázek 3.V).

Obrázek 3.V - Zastoupení respondentů dle vyznání v kvalitativním průzkumu

Podle výsledků průzkumu je dnes velmi rozšířené vnímání, že sexuální zdrženlivost je záležitostí pouze církve a lidé mimo ni, si mohou „dělat co chtějí“. Toto vnímání bývá často provázáno i negativními názory, že církev zkrátka zakazuje sex, a to nejen kněžím, ale i lidem co se „mají rádi“. Z takového vnímání církevní nauky často vyplývá silná

nechuť k církvi. Takto současné učení o sexualitě vnímá 100 % dotázaných katolíků, kteří aktivně a dobrovolně sexuálně žijí mimo manželství a ztrácí důvěru i k jiné církevní nauce.

U katolíků, kteří bojují se svými sexuálními vášněmi je toto vnímání opačné. Vnímají církev jako svého staršího bratra, který i v dnešním světě stojí za nimi, i když jim mnoho přátel klepe na čelo a přesvědčuje je, aby svůj postoj přehodnotili. Je dobré zmínit, že tato velká skupina katolíků nemá problém i s další církevní naukou a projevovala se mnohem aktivněji ve službě církvi, včetně pravidelného přijímání Eucharistie.

Negativní vnímání katolické sexuální nauky se projevilo zejména u protestantů, kteří ačkoliv se všichni shodli na negativním dopadu pornografie pro člověka, k sexuální zdrženlivosti před manželstvím byli velmi skeptičtí. Jen u jednoho respondenta se projevila před manželská snaha o zdrženlivost. Důvodem bylo to, že je k tomuto životnímu stylu nikdo nevedl.

Nejvíce překvapující byly rozhovory s ateisty. Bylo předpokládáno, že se budou na celou problematiku dívat velice skepticky, protože v médiích bývá tato skupina často označovaná jako nejvíce tolerantní k sexuální otevřenosti. Určitá míra tolerance se v rozhovorech skutečně objevila ale nejen k sexuální uvolněnosti, ale také ke zdrženlivosti. Více než dvě třetiny respondentů uvedli, že vnímají sexuální zdrženlivost jako něco velice pozitivního a zároveň těžko dosažitelného, protože neví, jakým způsobem by toho vůbec byli schopni docílit. Všichni tito respondenti uvedli, že v dospívání se u nich projevoval vnitřní boj proti uvolněným mravům. Zejména ženy uváděly, že je provázel velký neklid při pohledu na erotický či pornografický obsah, nebo že při sexuálním styku zakoušely smutek. Dokonce dvě respondentky uvedly, že je smutek provází stále při každém sexuálním styku (byly svobodné). Možná i z těchto důvodů se projevila velká otevřenost k církevní nauce o sexualitě. 9 z těchto respondentů uvedlo, že pokud by měly vedle sebe někoho, kdo by jim záležitost vysvětlil a kdo by se za ně postavil, nejspíše by neprožily svůj první sexuální styk tak brzy. Tito respondenti uváděli, že byl hlavně ze strany rodiny a přátel vyvíjen silný tlak na to, aby prožili sex co nejdříve. Jedna dívka se svěřila s pro ni nepříjemnou situací, kdy ji její matka ve třinácti letech nutila, ať při sobě stále nosí kondomy.

Ateistická dospívající mládež je velmi ohroženou skupinou v oblasti sexuálního zneužívání, protože je v mnoha případech do sexuálního styku či pornografie přímo, nebo nepřímo tlačena rodinným prostředím a přáteli, a zpravidla neznají nikoho, kdo by sexualitě dával jasné mantinely či dával příklad sexuální zdrženlivosti. Proto jsou pro „sexuální predátory“ (zejména internetové) snadnou kořistí. To potvrdila i jedna respondentka, která takto byla donucena v 14ti letech posílat více než půl roku své intimní fotografie dospělému muži. Jako hlavní problém uvedla, že se o sexualitě mluvilo jako o

něčem, co se nemá odkládat. Ve škole, ji spolužačky říkaly, kolik už toho intimně prožily, doma se jí také často ptaly, jestli už s někým spala, ale neznala nikoho, kdo by ji řekl, že intimita a sexualita se nedává jen tak na potkání a má svou hodnotu.

Jak již bylo zmíněno výše, do průzkumu se zapojilo i 7 konvertitů, kteří katolickou víru přijali ve křtu až v dospělosti. 5 z nich víru objevilo tím způsobem, že si našlo věřícího partnera a přestali aktivně nezřízeně sexuálně žít. 2 z nich výslovně uvedli, že jim nezřízená sexualita zatemňovala zrak víry. V momentě, kdy začali svou sexualitu prožívat jinak, spadly jim jakoby šupiny z očí. 4 respondenti uvedli, že k sexuálnímu styku a důvěrnostem byli v dospívání dotlačeni a dnes, je pro ně velmi těžké odpustit zejména rodičům, kterým dávají za vinu ztrátu panenství/panictví, protože je měli před tím více chránit. Opačně ale vnímají církev, protože církev stále držela svého hodnoty, a možná i proto jsou nyní zapálení pro službu v ní.

Nejpřísnější pohled uvedli dva respondenti z řad svědků Jehovových, kteří tuto církevní nauku podložili mnoha biblickými úryvky a uvedli, že všichni členové si prochází jakousi formací, ve které je jim systematicky vysvětlována nauka o sexuální zdrženlivosti. Uvedli, že v jejich společenství je nepřipustné, aby sexualita před svatbou byla jakkoliv porušena. Na druhé straně je z průzkumu znám i případ, kdy svědek Jehovův žil s nesezdanou ženou a čekal s ní dítě. To ovšem zároveň ukazuje na lidskou slabost a na to, že žádný lidský systém není nikdy dokonalý, ačkoliv si členové myslí opak.

Z průzkumu dále jasně vyplývá, že v církvi musí být prostor pro chyby. Hřích z člověka hned nemůže udělat člověka zkaženého a zvráceného. Všichni jsou slabí i ti, u kterých se silně projevuje touha po sexuální zdrženlivosti. Pád člověka ale nesmí vést k jeho odsouzení z řad církve ani jiného společenství. Je nutné bratrsky pohlížet na každého člověka, protože jak odhalil průzkum, nezáleží na vyznání, ale mnoho „hříšníků“ má strach z „dokonalé“ církve. I ateisté touží po zastání a po láskyplném předání nauky o sexuální zdrženlivosti, i když si to mnoho z nich ani nepřiznává. Někdo by mohl říct: „Jak jsou šťastni ti, kteří si mohou dělat co chtějí...“ V průzkumech ale mnohokrát zazněla jiná věta: „Jak jsou šťastni ti, kteří byli vedeni k tomu, že sexualita je něco posvátného.“ Ať jde o katolíka, protestanta či ateistu, je nutné, aby sexualita měla nějaké mantinely. Pokud tomu tak není, z pravidla ztrácí velice brzy svou hodnotu a lidé jsou pak lehkou obětí zneužití.

3.1.6 Sexuální zkušenosti respondentů

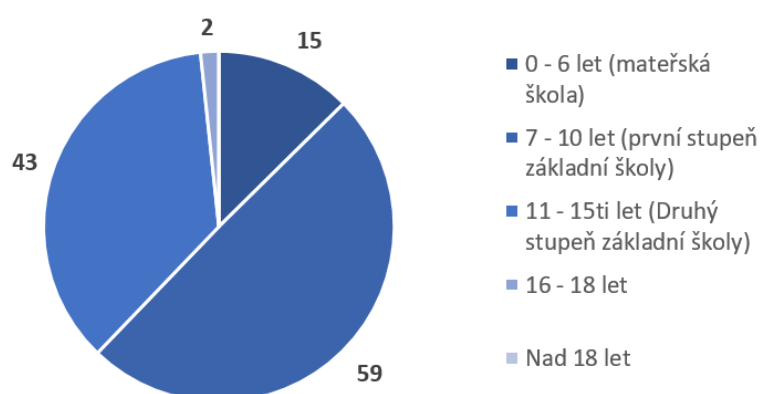
Při rozhovorech byli všichni respondenti dotazováni na tři základní oblasti sexuálních prožitků. Byla to nejprve pornografie, masturbace a sexuální styk (případně různé sexuální praktiky). Tyto informace jsou velice důležité pro vyhodnocení souvislostí mezi

celkovým názorem respondenta na sexualitu, a hlavně pro určení, zda má sexuální prožitek nějaký dopad na život člověka, na jeho vztahy a víru.

Pornografie

S pornografií nebo s jiným erotickým obsahem mělo zkušenost 119 respondentů z celkových 120. Pouze jeden uvedl, že byl pouze svědkem, když se o tom druzí bavili ale sám si nikdy nic takového nepustil – jako důvod uváděl dobrou výchovu. Je dobré také uvést, že dnes je pro mládež téměř nemožné, aby se s tímto obsahem nesetkala. Stačí špatně kliknout a člověk zkušenost s pornografií získá. K určení hledaných souvislostí jsou důležité dvě informace – kdy a jakým způsobem se respondent k pornografickému či erotickému obsahu dostal a kolikrát, případně jak často, se na něj díval/dívá. K tomu nám pomohou dva následující grafy.

Obrázek 3.VI ukazuje, jak staří byli respondenti, když se setkali s tímto obsahem poprvé. Paradoxní je, že nebyl jediný respondent, který by řekl, že mu bylo více než 18 let, když se s tím poprvé setkal, i když ve většině států (jako v ČR) je tento obsah povolen jen osobám starším 18 let. Z toho vyplývá, že pro dnešní mládež zákon daný státem neznámá tolik jako samotná vášeň. Aby lidé omezili pornografii, je nutné se zaměřit na samotnou podstatu než na cílem míjené zákony. Ze světových průzkumů lze vyčíst, že tento věk prvního kontaktu se sexuálním obsahem se stále více a více snižuje, například v průzkumu *Teens and Pornography* uvedlo 54 % dotázaných první shlédnutí ve věku do 13 let, včetně 15 %, kteří se s tímto obsahem setkali ještě před dosažením 11 let.⁷⁵

Obrázek 3.VI - Věk respondentů, při jejich první zkušenosti s pornografickým obsahem

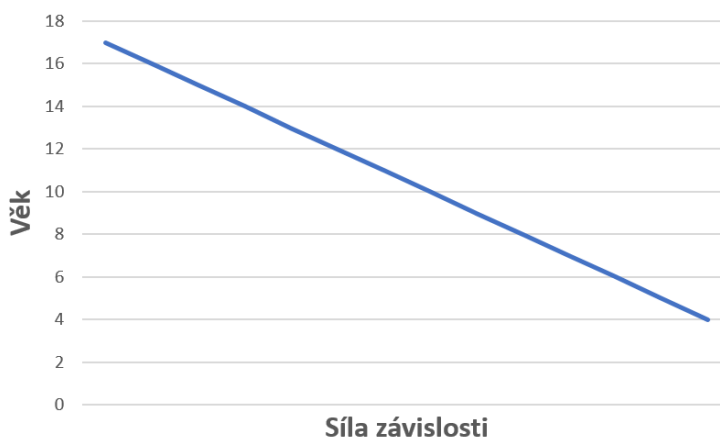
Dále bylo velmi překvapivým zjištěním, že 15 respondentů (viz Obrázek 3.VI) mluvilo o své zkušenosti s pornografií již v mateřské škole. Všichni tito dotazovaní

⁷⁵ *Teens Are Watching Pornography, and It's Time to Talk About It*. In: Common Sence Media [online]. 2023 [citováno 2024-04-11]. Dostupné z: <https://www.commonsensemedia.org/kids-action/articles/teens-are-watching-pornography-and-its-time-to-talk-about-it>

uváděli jako důvod, že se tam prostě proklikali buď na smartphonu nebo na počítači. Je zajímavé, že ačkoliv neuměli číst, dokázali se tam proklikávat opakovaně. Všichni respondenti, kteří svou první zkušenost s tímto obsahem prožili v tak nízkém věku, uváděli, že je provází od té doby silná závislost.

Nejčastější věk, kdy se respondenti setkali s pornografickým obsahem byl první stupeň základní školy 11–15 let (viz Obrázek 3.VI). Někteří se k tomu dostali stejným způsobem jako děti v mateřské škole, ale většina uváděla, že jim o tom buď řekli kamarádi ve škole, nebo jim to přímo ukázali. Tři respondenti uvedli, že jim o tom pověděli rodiče. Poté si sami začali obsah vyhledávat a později se projevila silná závislost. Na druhém stupni základní školy se mísí různé způsoby, jakými se dotazovaní k obsahu dostali. Někteří uváděli, že se tam dostali přes svůj telefon, další skrze kamarády, rodinu (bratrance, sestřenice, strýce a rodiče), jiní se o téma začali zajímat díky nevhodně pojaté sexuální výchově ve škole. Respondentů, kteří se s obsahem setkali na druhém stupni základní školy bylo 43 (viz Obrázek 3.VI).

Byli pouze dva respondenti, kteří se k obsahu dostali až na střední škole. Tito respondenti uvádí, že na pornografické stránky šli ze zvědavosti. Zajímavým zjištěním ale je, že závislost se u nich téměř neprojevila. Stejně tak o malé závislosti mluvili v mnoha případech i respondenti, kteří se poprvé s pornografií setkali na druhém stupni základní školy. Nejsilnější závislost ale popisovali respondenti, kteří se s obsahem setkali už jako malé děti do 6ti let. Uvedli řadu způsobů, jakými se chtěli závislosti zbavit, ale nejsou do dnes schopni vydržet více než zhruba týden (jak ve většině uváděli). Z těchto výsledků lze vyvodit jeden důležitý fakt, že čím později se člověk dostane k pornografickému obsahu, tím je menší pravděpodobnost, že se u něj projeví závislost (viz Obrázek 3.VII).

Obrázek 3.VII - Zobrazení síly závislosti na pornografii dle věku, kdy poprvé jedinec přišel do styku s tímto obsahem

Tato práce není o pornografii, ale pokud se člověk pravidelně a bez výčitek tomuto obsahu vystavuje, něco vypovídá o svém vnímání sexuality. Mnoho žen, které pravidelně prožívají intimní styk se svým partnerem potvrdilo, že jejich partner od tohoto setkání očekává totéž, co vidí v pornografii. Ženy tím trpí, už jen proto, že zkrátka nejsou tak obdařené a nalíčené jako ženy, s nimiž se jejich milý setkává na pornografických stránkách. Důležité je také připomenout, že člověk sledováním pornografie posouvá svou míru uspokojení mnohem dál, než by bylo nutné. Jinými slovy, muže či ženu, kteří pravidelně konzumují nejružnější sexuální extrémy, už nevzruší pouhý pohled na nahé tělo nebo příjemný sexuální prožitek plný lásky v manželství.

Tomu, že pornografie se stane určitým způsobem součástí lidských příběhů se asi nedá vyhnout, ale nemělo by se proti ní přestat bojovat. Je velký rozdíl ve vnímání sexuality u respondenta, který v pornografii nevidí problém a respondenta, jenž pro ti ní tvrdě zápasí. Tento přístup ho učí účtě nejen k samotné sexualitě ale i k ženě/muži. Odkrývá se nám tedy rozdíl mezi pasivní akceptací hříšného jednání a tvrdého boje proti němu. Pokud proti hříchu člověk bojuje, samotný boj ho může zocelit a pokud hřích člověk přijme za automatickou součást svého života, hřích ho postupně zkaží a tato zkaženost se projevuje nejen v odmítání sexuální zdrženlivosti, ale i v pohrdání jedinečnosti toho, s kým sexuální akt prožívá.

Z těchto a mnoha dalších důvodů se musí dítěti dávat od útlého věku, způsobem vhodným pro jeho věk, mantinely v sexualitě – nejen v pornografii. Více respondentů uvedlo, že je to pro ně velice těžké, že se nedokáží závislosti zbavit a někteří za to dávají vinu rodičům či kněžím, kteří je měli více ochránit.

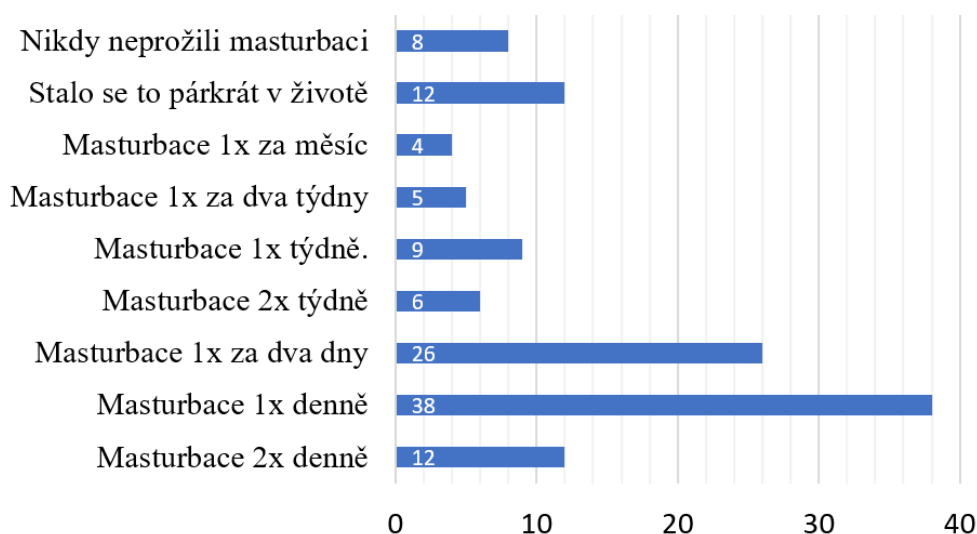
Masturbace

„Masturbace, sebeukájení či sex se sebou samým je úmyslné vydráždění pohlavních orgánů s cílem zakoušet pohlavní rozkoš.“⁷⁶ Na toto citlivé téma byli dotazováni všichni respondenti. Sexuální zdrženlivost totiž nemá za úkol pouze nemít sex, ale vede člověka k pochopení sexuality jako takové a vede ho k celkovému čistému odevzdání se druhému, což vlastně samotný sex v pravé podstatě znamená. Ale aby se církevní nauka o sebeukájení přenesla do jazyka dnešního mladého člověka, byla zahrnuta do dotazníků, aby bylo zjištěno, co si o masturbaci mladí lidé myslí, co pro ně znamená, jak často ji prožívají a hlavně, jak ovlivňuje jejich vztahy či náladu a podobně.

Před začátkem průzkumu bylo předpokládáno, že zkušenost s masturbací bude mít každý. Ale 8 respondentů uvedlo, že nikdy úmyslně k tomuto způsobu uspokojení nepřistoupili, protože ho vnímají jako špatný (viz Obrázek 3.VIII). Poté se respondenti

⁷⁶ *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 472-473 (§2352). ISBN 80-7113-132-6.

dělili na dvě skupiny: ti, kteří se ukájí a nevidí na tom nic špatného a ti, kteří se ukájí a vnímají to jako silně nemorální a aktivně se snaží této závislosti zbavit.

Obrázek 3.VIII - Četnost prožívání sebeukájení respondentů v kvalitativním průzkumu

Na grafu (viz Obrázek 3.VIII) je vidět, že zkušenosti jsou velice rozdílné. Existuje tedy v České republice skupina, která se sebeukájí velmi nepravidelně – většinou jedenkrát za delší časový horizont a průzkum ukazuje, že jde zpravidla o ženy. Také bylo 5 případů žen a jednoho muže, kteří řekli, že se jim to stalo třeba jen jednou nebo dvakrát v životě ale vnímají to jako něco ohavného, a proto se k masturbaci nevrací a nestojí je to téměř žádné přemáhání.

K nepravidelné masturbaci se přidává i velká skupina respondentů, kteří vnímají masturbaci jako nemorální, ale ze své slabosti někdy onomu pokušení podlehnou. U takových jedinců se objevuje velice podobný scénář – dlouhou dobu se neukájí a poté podlehnou své vášni vícekrát za malý časový horizont. Tento scénář se opakuje stále dokola s menšími nebo většími intervaly. Průzkum zjistil, že tento boj však není zbytečný. Věkově starší respondenti potvrdili, že výše zmíněný scénář se opakoval stále méně četněji a někteří potvrdili, že masturbace po nějaké době z jejich života zcela zmizela.

Nakonec je zde ona největší skupina těch, kteří se k sebeukájení uchylují pravidelně a bez výčitek. Mnozí mluvili o výše zmíněném scénáři. Tento boj je ale buď unavil, či změnil názor na masturbaci, a tak od něho upustili. Objevili se i respondenti, kteří s masturbací začali v dětství a nikdy ji nevnímali jako něco zlého – tento názor se nejčastěji objevil u dotazovaných ateistů a protestantů. Zajímavým zjištěním také bylo, že pouze respondenti, kteří masturbaci nevnímají negativně, vlastní a používají i nejrůznější předměty, sloužící k masturbaci – těchto respondentů bylo 21.

Další část průzkumu se zaměřila na otázku, zda je sebeukájení samo o sobě správné a zda má v sexualitě člověka své místo. Pro posouzení byly zkoumány následky, které masturbace do vztahu přináší.

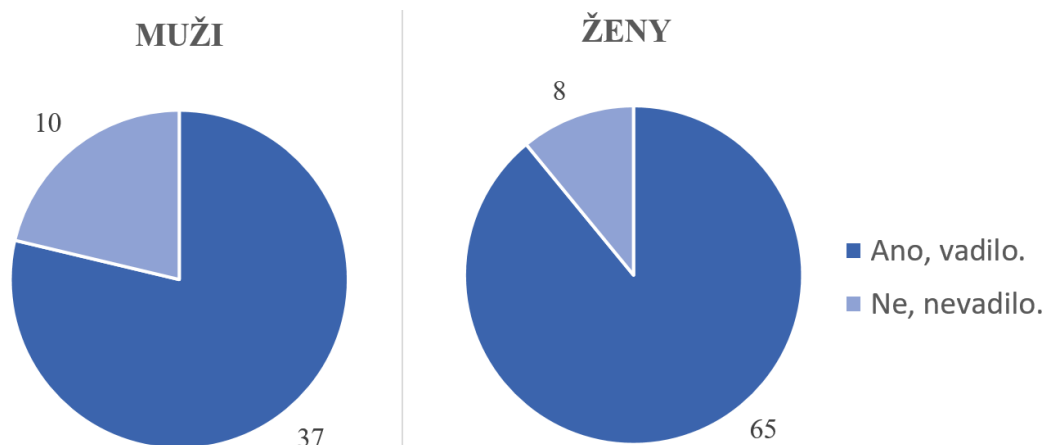
Z Obrázek 3.VIII je vidět, že se k masturbaci uchyluje drtivá většina respondentů. Na otázku, co dobrého masturbace přináší do života či vztahu téměř nikdo nedokázal odpovědět. Odpovědělo pouze 9 jedinců. Jejich odpovědi se ve stručnosti dají vyjádřit touto otázkou: „Proč bych měl trpět, když se mohu uspokojit?“ Bohužel tuto odpověď bychom asi dostali stejně tak od silně závislých kuřáků či lidí závislých na alkoholu či drogách.

Mnohem zajímavější a četnější ovšem byly odpovědi na opačnou otázku, co špatného může masturbace znamenat, co nám bere ze života případně ze vztahu. Tady se odpověď nejvíce lišila dle pohlaví. Ženy nejvíce uváděly jako důvod to, že to není projevem lásky ale pouhé sobeckosti. Muži naopak celou záležitost vnímali jako skutek, který jim bere radost a mnohdy energii do života. Někteří jedinci uvedli, že tato praktika v první řadě ničí jejich vztah s Bohem.

Téma masturbace bylo v rozhovoru zakončeno otázkou: „Vadilo by vám, kdyby váš partner/ka, manžel/ka masturboval/la?“ Vyhodnocení odpovědí přineslo nečekaný závěr. 102 respondentů odpovědělo, že by jim to vadilo (viz Obrázek 3.IX). Je překvapující, že takto odpověděli i respondenti, kteří s masturbací jako takovou nemají žádný problém.

37 z 47 mužů dalo kladnou odpověď (viz Obrázek 3.IX). Při zdůvodňování této odpovědi se projevila mužská povaha. Muži se často opakovali v tom, že by chtěli aby své ženě vystačili oni sami a nechtějí, aby se jejich případnou nedokonalost kompenzovaly ony samy. Vnímali to jako projev nevěry vůči nim a jejich schopnostem.

Kladnou odpověď dalo také 65 z 73 žen (viz Obrázek 3.IX). Jejich důvody nebyly tak ambiciózní jako u mužů. Ženy mluvily mnohem citlivěji a cítí se v tomto ohledu silně zranitelné. Mnoho z nich uvádělo, že při masturbaci nejde jen o jakýsi fyzický úkon, ale je z pravidla doprovázen mnoha myšlenkami, obrazy odvozenými z pornografie. Respondentky uváděly, že by to braly jako urážku jejich osoby a postavy. Cítily by se, že nejsou dostatečně pěkné. (Ostatně v průzkumu se objevilo i svědectví 12 žen, které zažívají ztrátu sebedůvěry na základě masturbace svého partnera. Jedna z nich uvedla, že je to pro ni tak náročné, že uvažuje o rozchodu. Nemůže si vzít někoho, kdo by v této záležitosti pokračoval i v manželství).

Obrázek 3.IX - Graf odpovědi respondentů na otázku: "Vadilo by vám, kdyby váš partner masturboval?"

Závěrem: respondenti masturbaci u svého partnera většinou vnímali jako riziko věrnosti. Partner/ka, který se pravidelně ukájí, sleduje pornografii a hledá i myšlenkové cesty, jak si masturbaci co nejvíce zjednodušit, nebuduje výlučnou věrnost vůči člověku, kterému říká: „Miluji tě“. Naopak člověk, který se svou vášní pracuje, učí se vyhýbat nevhodným pohledům, obrazům či myšlenkám, které k masturbaci přímo či nepřímo svádí, má mnohem větší potenciál vybudovat pevnější vztah. Zaměřuje se pouze na jednu reálnou osobu a nedívá se po každém, kdo kolem něj projde po ulici. Rovněž i na začátku vztahu se takový jedinec zaměřuje hlavně na poznání osobnosti než těla svého partnera. Také díky tomu získává vztah pevnější kořeny.

Dopad masturbace na vážný vztah je tedy větší, než si většina respondentů myslí. Má velký dopad na rozvoj osobnosti v oblasti věrnosti. Protože věrnost není jen o tom spát pouze s jedním člověkem. Člověk může být nevěrný mnoha jinými způsoby, mezi něž patří i masturbace. Výzkum ukázal, že touto nevěrou dnes trpí obrovské procento párů.

Sexuální styk

Sexuálním stykem se průzkum zabýval více než ostatními tématy, protože sex je největším projevem lásky mezi mužem a ženou. Práce se ovšem zabývá čistotou před manželstvím, a proto bylo naším cílem zjistit, zda z pohledu respondentů je skutečně sex největším vyjádřením lásky i před satebním slibem nebo ne. Z osobních rozhovorů vyšlo najevo, zda respondent prožil sexuální styk, případně kdy tomu bylo poprvé a proč. Dále nám respondent sdělil, co pro něj sex znamená a kam až v sexuální oblasti zašel (nejrůznější sexuální praktiky), zda používá/použil nějaký prostředek zabránění početí, a nakonec zda se v sexuální oblasti stalo něco, co ho silně ovlivnilo dobrým či špatným směrem.

Toto důkladné zkoumání tak intimní oblasti je důležité pro určení dalších souvislostí. Každý člověk má totiž své vlastní prožitky, které ho někam vedly. Naším cílem bylo

zmapovat tyto souvislosti u co nejvíce lidí, u nichž by se daly stanovit analogie. Každý člověk je jedinečný, ale zkušenosti mnohých mohou pomoci v povzbuzení pro dobrou osvědčenou věc, nebo naopak varovat před věcí nebezpečnou.

3.1.7 Četnost předmanželského sexuálního prožitku v osobním průzkumu

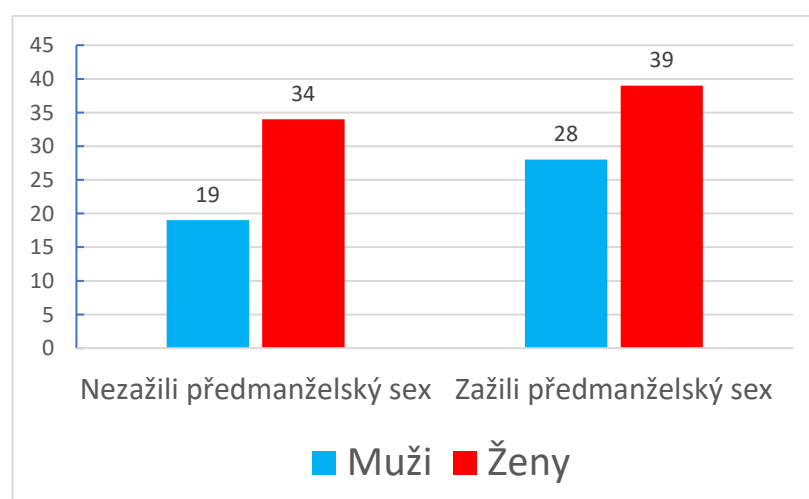
Téma sexuálních zkušeností bylo zařazeno do závěrečné části rozhovoru, protože šlo o důvěrné informace respondenta. Respondenty by se dalo rozdělit do dvou hlavních skupin:

- Lidé, kteří své sexuální prožitky s druhým pohlavím brali jako určitý druh trofeje.
- Lidé, kteří byli buď sexuálně zneužíváni nebo byli závislí na určitém typu sexuality a rozhovor tak vnímali jako příležitost pomoci druhým, aby se nedostali do stejné situace.

Velká stydlivost a ostýchavost se naopak projevovala u respondentů, kteří měli méně sexuálních zkušeností či sexualita byla pro ně posvátnou a natolik intimní, že vyjádřit se o tak niterných věcech vyžadovalo velkou odvahu.

Během rozhovoru zpravidla byla příjemná důvěrná atmosféra, a každý respondent se snažil odpovídat, jak nejlépe mohl.

Osobního průzkumu se celkově zúčastnilo 73 respondentů, kteří prožili předmanželský styk (sex) s druhým pohlavím – z toho 28 mužů a 39 žen (viz Obrázek 3.X). Naopak respondentů, kteří nikdy před rozhovorem sex neprožili bylo 53 -> z toho 19 mužů a 34 žen (viz Obrázek 3.X). Je nutné dodat, že ačkoliv těchto 53 respondentů neprožilo explicitně sex, tak mnoho z nich poodhalilo celou řadu větších či menších zkušeností, které se k sexu více či méně blížily (více níže).

Obrázek 3.X Rozdělení respondentů dle prožití předmanželského sexu a jejich četnost

Při osobních rozhovorech zaznělo nespočet lidských příběhů, které se někdy zdály všední, jindy naopak hluboké až mrazivé. Bohužel nelze v této práci obsáhnout podrobně všechny a nebylo by to kvůli anonymitě ani vhodné. Vyhodnocení bylo prováděno na základě podobností výpovědí nebo nalezení souvislostí mezi různorodými sexuálními zkušenostmi.

Jak již bylo řečeno výše, na Obrázek 3.X vidíme, že sex před manželstvím prožilo 73 respondentů z celkových 120. U těchto dotazovaných bylo cílem zjistit následující body:

- Kdy poprvé k sexu došlo
- Vztah k antikoncepci, kondomům, PPR a jiné ochraně
- Případné „nestandardní“ sexuální prožitky a zkušenosti

3.1.8 První sexuální zkušenosti respondentů

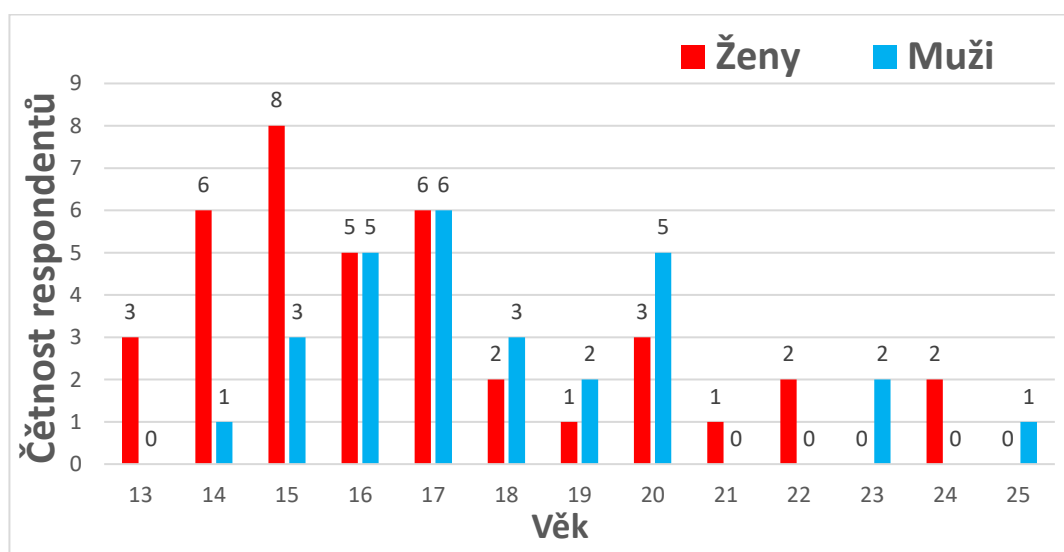
Otázka první sexuální zkušenosti neodkrývá jen věk ztráty panenství/panictví ale mnohdy může poodkrýt vazby mezi aktuálními sexuálními prožitky a názory člověka. Nebyl zjišťován jen věk, ale i způsob, jak k prvnímu sexuálnímu aktu mezi druhým pohlavím došlo a co mu předcházelo.

Jak vyplývá z Obrázek 3.XI, ženy své poprvé prožijí zpravidla dříve než muži. Zároveň lze z Obrázek 3.XI vyčíst, že první sex nejčastěji dnešní současná mládež prožije mezi 14. a 17. rokem života, přičemž se věková hranice stále snižuje. Mnoho výpovědí respondentů, kteří svůj první sex prožilo ve zmíněném věkovém rozmezí uvádělo jako důvod společenský nátlak. Již na druhém stupni základních škol je mezi žáky časté téma sexuálních prožitků (není se čemu divit, když většina dětí v tomto období má již řadu zkušeností s pornografií – viz kapitola o pornografii). V této atmosféře je snadné, aby panenství ztratilo svou hodnotu. Více respondentů vnímalo své panenství/panictví jako handicap – jakousi nezralost oproti vrstevníkům a snažili se ho proto rychle zbavit. Dva respondenti uvedli, že i učitelé jim v hodinách společenské výchovy tvrdili, že panenství je středověký přežitek a vybízeli žáky k brzkému sexuálnímu styku.

Důležitým zjištěním bylo, že zhruba 94 % respondentů, kteří první sex prožili ve věkovém rozmezí 14-17 let své první sexuální zkušenosti litují, protože to nevedlo k ničemu hlubšímu. Pro ženy to znamenalo ztrátu hodnoty v jejich očích a neschopnost dát plnost případnému aktuálnímu milujícímu partnerovi. Muži tyto zkušenosti vnímali jako nerozváženost a hloupost. Pouze 9 respondentů svůj první sex vnímalo pozitivně.

U respondentů, kteří svůj první sex prožili v osmnácti a více letech, se jednalo převážně o svobodné rozhodnutí. Tito respondenti mluvili o tom, že sexualita jim vztah

posunula na novou úroveň – zvýšila se zamilovanost a atraktivita. Bohužel některé respondentky uvedly, že i tak styku litují, protože i když brzy poznaly, že jejich partner není pro ně ten pravý, měly výčitky vztah ukončit, neboť právě tomuto partnerovi dali své panenství. Také více žen mluvilo o tom, že ve chvíli, kdy došlo k prvnímu sexu, zájem partnera o partnerku začal poklesávat a budování vztahu se postupně zmrazilo. Tyto vztahy pak jsou udržovány na sílu do konečné meze únosnosti a po několika letech končí s bolestnými následky, které popisovalo více žen. Tři ženy zmínily, že z takového vztahu udržovaném kvůli sexuálním prožitkům potřebují psychologickou péči.

Obrázek 3.XI - První sexuální zkušenost v závislosti na věku

Způsobů, jakými k prvnímu sexu u respondentů došlo je celá řada. Často náhoda na nějaké party, rychlé fyzické poblouznění na táboře, lyžáku či jiné časově delší akci, dohodou či oboustranným sváděním. Všechny tyto příčiny prvního sexu se dají eliminovat výchovou a připraveností jedince, jak dosvědčují respondenti, kteří nezažili předmanželský sex z důvodu předmanželské zdrženlivosti. Mnoho z nich bylo v podobných situacích, ale jejich výchova, a tedy názory jim dala zábrany, a tak dokázali obhájit a uchránit svou sexuální neporušenost. Tato výchova je velice důležitá, a to zejména u žen, protože ne každý respondent prožil svůj první sex dobrovolně, jak bylo zmíněno výše.

Jedna dívka na svou první sexuální zkušenost vzpomínala se slzami v očích těmito slovy: „Byla jsem zamilovaná do jednoho kluka z gymplu. Bylo mi třináct jemu šestnáct. Z mé strany se jednalo spíše o platonickou lásku k němu, protože jsme nikdy spolu pořádně nemluvili, jen jsme se potkávali v dramaťáku. Jednou se dal se mnou do řeči a další týden jsme šli spolu na procházku. Potom mi chtěl něco u něho doma ukázat a když jsem přišla k němu domů, začal mě líbat. Po 15 minutách bylo po všem... Vzpomínám si, že jsem plakala, bolelo to... On mě nechal ležet v pláči na posteli, šel hrát na počítač

nějakou hru a smál se u toho...“ Tato respondentka uvedla, že se od té doby na sebe nemohla podívat v zrcadle, jak velkou měla ze sebe nechuť. Vedlo to k tomu, že s postupujícím věkem se dávala všem klukům na počkání, protože si myslela, že nemá žádnou hodnotu. Jak sama uvedla, došlo to tak daleko, že jí bylo jedno s kým má sex. Když už byla na naprostém fyzickém i psychickém dně, vyspala se prý za jeden den s třemi různými muži. Poté chtěla spáchat sebevraždu. Něco ji v tom ale zabránilo a postupně za pomoci odborníků se z této situace dostala. Dnes si sama sebe váží ale prý již není schopná manželství. Sama zmínila, že kdyby ji někdo o sexuální zdrženlivosti a hodnotě panenství řekl v nižším věku, neprožila by svou první sexuální zkušenost tímto způsobem a pravděpodobně by její život vypadal jinak.⁷⁷

Takových příběhů se v osobních rozhovorech objevilo více. Není třeba všechny jednotlivě rozepisovat, protože všechny mají něco společné – zneužití člověka pro své vlastní uspokojení schované za menší či větší zdvořilostí. Těmto případům se dá mnohdy předejít už jen tím, že lidé pochopí hodnotu sexuality, panenství či zdrženlivosti. Během rozhovorů mnohokrát zaznělo, že respondenti ve svém okolí slychali jen názory, které hodnotu sexuality, panenství a zdrženlivosti zesměšňovali, umenšovali a nebyl žádný opačný. Dnes mnoho respondentů právě tyto hlasy, které měly zaznít, ale nezazněly má v „nenávisti“, protože mohly zabránit tolika smutku.

3.1.9 Ostatní intimní zkušenosti respondentů

Bylo by naivní si myslet, že lidská vášeň pro druhé pohlaví chce jen sex. Fyzické intimní projevy ve vztazích, více či méně vážných, se projevují nesčetnými způsoby. I respondenti, kteří předmanželský sex neprožili uvedli celou řadu způsobů, jak prožili či prožívají intimitu s druhým pohlavím.

Polibky a jemné dotyky

Každý vztah doprovází polibky a jemné dotyky, jak potvrdily výpovědi respondentů. Zejména ženy uváděly, jak je pro ně důležité, aby je partner obejmul, držel za ruku nebo hladil po hlavě. Tyto projevy jsou vždy odleskem skutečné lásky, pouze v případě, že pár vnímá svůj vztah vážně. Bohužel i tato oblast jemnocitu vůči druhému, byla zneužita pro lstivé svádění a k polevení názorů, jak uvedla jedna respondentka: „Chtěla jsem své panenství uchovat až do svatby, ale jsem tak citlivá na doteky, že když mě celý večer hladil a objímal, nedokázala jsem říct ne.“

Nebezpečí těchto láskyplných dotyků je v tom, že vyjadřují opravdovou lásku a pokud se tento jemnocit předává delší dobu v soukromí, člověk může zapomenout na své hodnoty a více či méně úmyslně se poddat i dalším sexuálním prožitkům. Těchto prožitků

⁷⁷ Tento příběh je rozepsaný podrobněji díky souhlasu respondentky.

pak více respondentů – mužů i žen litovalo. Jednalo se především o prožitky, během nichž sice nedošlo k přímému pohlavnímu styku, ale ke snížení důrazu na zachování čistoty.

Když mladý pár usiluje o manželskou čistotu, je zpravidla pokoušen k tomu, aby se oddával svému největšímu dosavadnímu sexuálnímu poklesku. Například: Pokud muž viděl svou partnerku nahou, chce ji vidět znovu ačkoliv zpočátku nahotu ve vztahu nechtěl.⁷⁸

Nahota a vzájemná masturbace

Nejprve se zaměříme na respondenty, u nichž explicitně k sexuálnímu aktu nedošlo. Důležitým kritériem, zda k nahotě a vzájemné masturbaci ve vztahu před manželství dochází, je společné bydlení. Vícekrát byli v osobním průzkumu dotazováni zejména respondenti, kteří ve vztahu prožívají sex před manželstvím na otázku, zda je možné spolu bydlet ale nic „spolu nemít“? Odpověď byla vždy stejná – to nelze. Je pravda, že v rozhovorech se objevili dva respondenti, kteří tvrdili, že žijí v jedné domácnosti, ale sex nemají – na druhou stranu sex bylo to jediné k čemu nedocházelo... Každodenní vzájemná masturbace či nahota byla samozřejmostí.

Ano, může nastat případ, kdy spolu dva lidé bydlí a nic spolu nemají... ale pravděpodobně by se jednalo o vážné psychické onemocnění nebo nezpůsobilost pro manželství. Na druhou stranu, osobní průzkumy poodhalily, že lidé žijící tzv. „na hromádce“, rádi o těchto věcech mlží a své okolí uvádí do představy, že se mezi nimi nic neděje... Z pravidla tyto řeči nejsou pravdivé, jak ukazují i jiné sexuální zkušenosti těchto respondentů. V lidské přirozenosti je totiž zakódovaná přitažlivost vůči druhému, která s dobrovolným vystavováním se příležitosti vede k postupnému povolování i velmi silných předsevzetí. Proto už i z hlediska pohoršení je společné soužití považováno církví za těžký hřích a připravuje člověka o schopnost přijímat svátosti.⁷⁹

Někteří respondenti, kteří usilují o předmanželskou čistotu si často kladou otázku nahoty. Nakolik je ve vztahu dobrá. Jedna respondentka vyprávěla, jak se svým partnerem mají dohodu, že se nebudou navzájem dotýkat kůže na jiných místech než rukou a obličeji. Pro tento pár je nahota posvátná a vede je to k velmi hlubokému vztahu, se kterým jen tak něco neotřese.

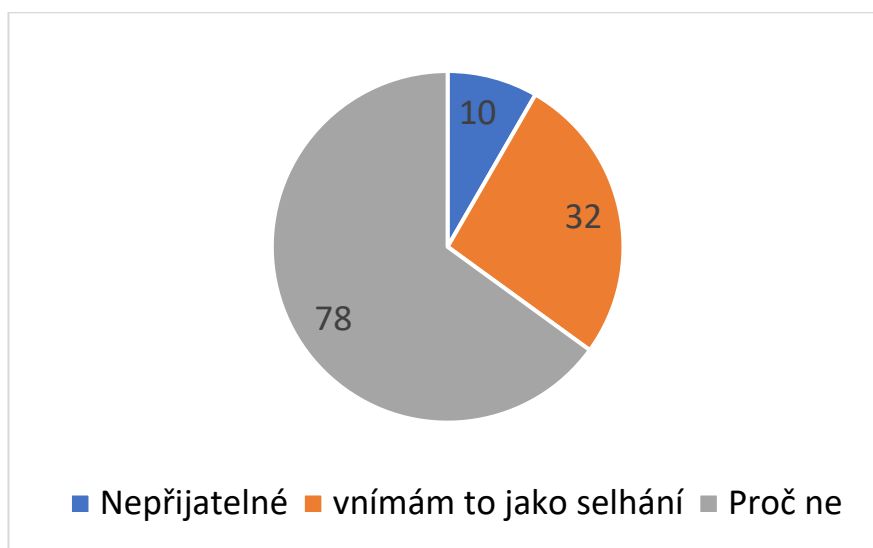
Na druhou stranu jsou i páry, které se sice sexuálnímu styku vyhýbají, ale běžně jeden druhého odhalují. Jak ukázaly výpovědi respondentů – nahota vždy vede k sexuálnímu důvěrnostem, mezi něž patří vzájemná masturbace.

⁷⁸ Podobný příklad uvedlo pět respondentů.

⁷⁹ Srov. *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 582 (§2390). ISBN 80-7113-132-6.

Vzájemná masturbace je dnes mezi katolickou mládeží v trendu. Páry, pro které sexuální zdrženlivost je pouhý přežitek vnímají vzájemnou masturbaci jako únik od církevních pravidel. Vzájemná masturbace jim dá sexuální uspokojení, které ale nevnímají jako hřích. Zcela jinak vzájemnou masturbaci vnímají páry, které se snaží o zdrženlivost. Pro ně je to vždy velkým selháním, které doprovází silný smutek. Tyto páry hned svůj poklesek řeší ve svaté zpovědi (katolíci) nebo lítostí a novým předsevzetím (ateisté).

Jak již bylo řečeno, pro některé páry představuje vzájemná masturbace velký poklesek, k němuž dojde čas od času. Pro jiné je to součást každého setkání a pro jiné je to naprosto nepřijatelné – viz Obrázek 3.XII. Celkově vzájemnou masturbaci (tedy vzájemné sexuální dráždění pohlavních orgánů) prožilo 85 respondentů z osobního průzkumu.

Obrázek 3.XII – Názory respondentů na vzájemnou masturbaci ve vztahu před manželstvím

Jak Obrázek 3.XII ukazuje, naprostá většina respondentů nevnímá jako problém vzájemnou masturbaci před manželstvím. Bohužel tento svůj postoj neumí argumentačně podložit. Jejich názor spíše vychází z toho, že nevidí žádný důvod, proč by tomu tak být nemělo. Naproti tomu 32 respondentů uvedlo řadu důvodů, proč to není dobré, ale uznali, že pokušení k těmto intimitám je velice silné, a proto se to někdy stane. Byly to zejména respondenti, kteří usilují o předmanželskou čistotu, ale ne vždy se jim v partnerství daří ji dodržet. A nakonec deset respondentů vzájemnou masturbaci odmítá a jsou odhodláni proti ní bojovat do důsledků – jednalo se převážně o osoby, které ve vztahu nejsou.

Zajímavostí je, že do osobních rozhovorů se zapojili také dva bohoslovci, jejich názory se i na tuto otázku lišili – jeden v tom neviděl problém, druhý uvedl systematické důvody, proč to problém být může.

Četnost předmanželského sexu u respondentů

Výše byl podrobně rozebrán první sexuální akt, ale u většiny respondentů nebyl ani poslední viz Obrázek 3.XIII.

Pouze devět respondentů uvedlo, že sexuální akt prožili jen jednou z toho dva respondenti uvedli, že to bylo ve vážném vztahu a když se to stalo, oba se dohodli, že již v tom budou pokračovat až po svatbě. Z tohoto příkladu vyvstává úžasná naděje pro ty, kteří chtějí svůj sexuální předmanželský vztah změnit na zdrženlivý a připravit se tak lépe na manželství. Čtyři uvedli, že se jednalo o nevázanou zkušenost v opilosti, které litují a tři respondenti (dvě ženy a jeden muž) byli zneužití a všem intimním prožitkům se vyhýbají.

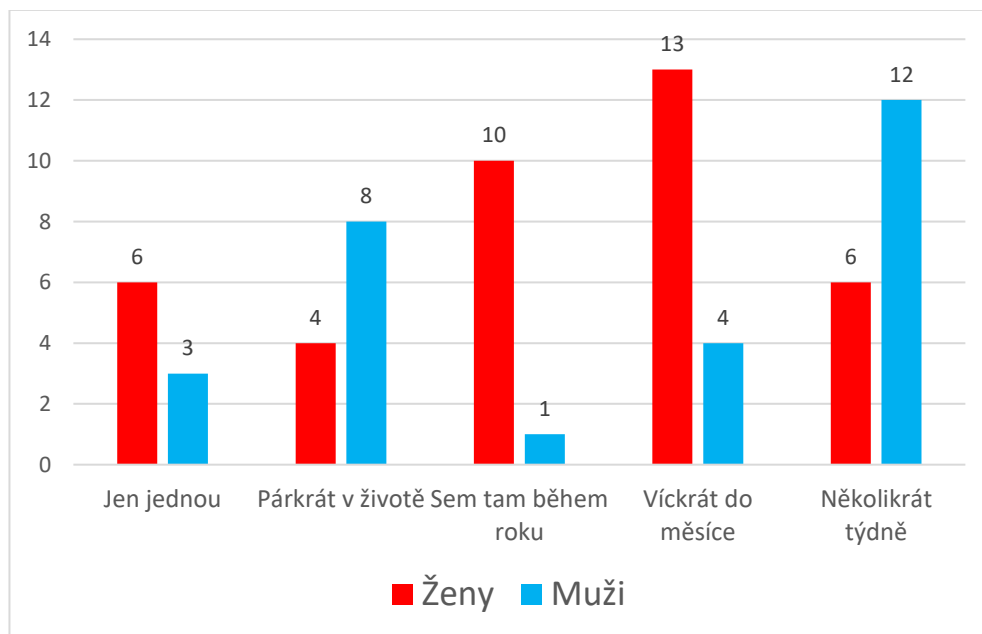
Je dobré zmínit, že pokud došlo k sexuálnímu zneužití, respondenti popisovali dvojí extrémní nezdravý dopad – buď nechutí k sexualitě jako takové (tři respondenti), nebo naopak naprostou sexuální nevázanost (4 respondenti).

Nepravidelnou četnost sexuální soulože někteří respondenti vyhledávají na akcích uvolněných mravů – explicitně uvedli například tyto: oslavy nového roku, halloweenská party, školní pobyty a akce (maturitní večírek), diskotéky atd...

Nepravidelně během roku či vícekrát do měsíce dochází k sexuálnímu aktu zejména u párů, které spolu nebydlí a nesouhlasí s předmanželskou zdrženlivostí. Jak se říká, příležitost dělá zloděje... Tyto páry spolu spí když mají příležitost. Vzhledem k tomu, že spolu nebydlí a musí za sebou dlouho cestovat, těch příležitostí není tolik. Na druhou stranu se příležitostí nevyhýbají, ale vyhledávají je. Jednalo se o dvacet osm respondentů, z nichž je dvacet tři žen a pět mužů viz Obrázek 3.XIII. Četnost sexuálního styku v závislosti na pohlaví ale nemusí být zcela pravdivá, protože ženy mají tendenci přiznané číslo snižovat, zatímco muži zvyšovat.

Zcela jinak je tomu u párů, kteří usilují o předmanželskou zdrženlivost. Příležitostí se vyhýbají a společné bydlení je pro ně nepřijatelné právě kvůli neomezeným příležitostem k intimitě.

Osobního průzkumu se zúčastnila také poměrně velká skupina respondentů, kteří mají sex několikrát do týdne. Jedná se o osmnáct respondentů viz Obrázek 3.XIII, z toho sedmnáct jsou páry, které žijí ve společné domácnosti. Jeden muž uvedl, že má více sexuálních partnerek, které navštěvuje dle libosti.

Obrázek 3.XIII – Zobrazení, jak často u respondentů dochází k sexuálnímu aktu dle pohlaví

Jiné formy sexuálního uspokojení

Jestliže se člověk stane závislým v sexuální oblasti, pro uspokojení mu už nebude stačit nahota či vzájemná něha. Bude hledat čím dál tím silnější prožitek. Aby dosáhl vyvrcholení potřebuje uskutečňovat ony extrémy, které vpouští do svého srdce např. sledováním pornografie. Je to právě zdrženlivost, která člověku pomáhá mít sexualitu v rozumných mezích. O zvrhlostech, kterých je člověk schopen, pokud pro něj v sexualitě nejsou žádné hranice vypovídalo více respondentů – zejména žen.

Orální sex

Orální sex – neboli sex ústy, je dnes v sexualitě u mladých lidí naprosto běžný. Respondenti zpravidla tuto formu sexuálního uspokojení vnímají jako „dobrou přehru“, nebo jako bezpečný sex před svatbou. I přes to tři respondentky uvedly, že jsou často do orálního sexu tlačeny a je jím od partnerů vyčítáno, že dělají věci špatně. Jedna žena uvedla, že se orálnímu sexu vyhýbá, protože ji při tom partner ubližoval a bylo ji to velmi nepříjemné.

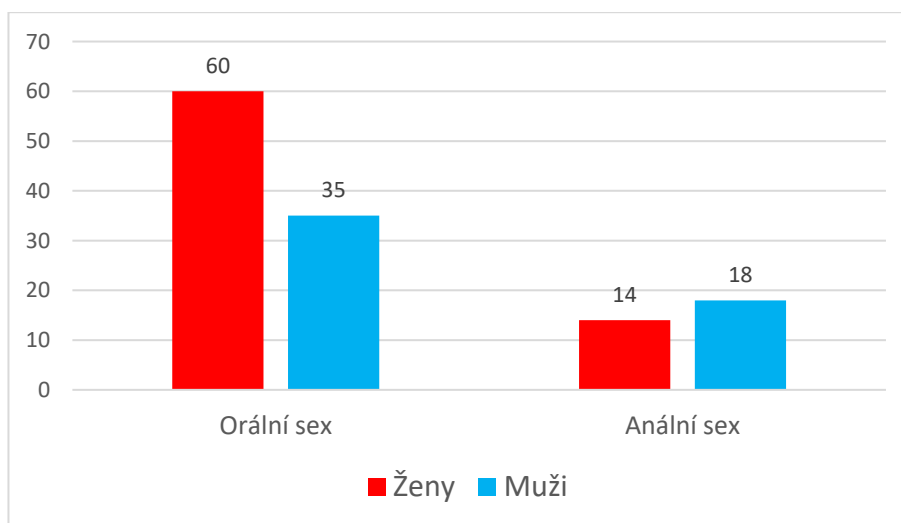
O orálním sexu se často zmínili i respondenti, kteří chtějí se sexem počkat až do svatby. Vnímají ho jako určitou „dovolenou“ intimní kompenzaci, když zatím sex mít nechtějí. Orální sex alespoň jednou v životě (i mimo vážnou známost) prožilo 95 respondentů (viz Obrázek 3.XIV)

Anální sex

Tento druh sexu se dnes stává běžným, zejména díky pornografickému průmyslu a nárůstu erotických pomůcek. Anální sex se stal další metou pro ty, kteří již prožili klasický sex. Je to adrenalin a vzrušení, které tento akt předchází ale bohužel i jistá zvrácenost a sklon k extrémismu.

Respondentů, kteří prožili anální sex bylo 32 (viz Obrázek 3.XIV). Zpravidla muži o těchto zkušenostech mluví v pozitivním slova smyslu a vnímají je jako „koření sexuálního partnerského života“. Jinak tomu bylo u žen. Ty o zkušenostech s análním sexem mluvily většinou negativně. Cítily, že partner je od nich vzdálený a 6 žen uvedlo, že se cítily zneužité, použité jako věc. Tyto ženy dále uvedly, že k análnímu sexu i navzdory jejich negativnímu vnitřnímu prožívání stále dochází, protože na ně partner tlačí. Jinými slovy, když anální sex jednou ve vztahu prožily, neví, jak vysvětlit partnerovi, že si nepřejí v tom dále pokračovat.

Respondenti, kteří usilují o předmanželskou sexuální zdrženlivost vnímají anální sex jako ohavnost a všichni do jednoho, tyto praktiky odsoudili.

Obrázek 3.XIV – Zobrazení kolik respondentů prožilo orální či anální sex před manželstvím dle pohlaví

„Křesťanský sex“

Tento neoficiální termín použil jeden respondent, který takto popsal jeho intimní důvěrnosti se svou partnerkou. Jedná se o fyzické úkony, které se vykonávají při klasickém sexu, avšak oba partneři nejsou nazí, nýbrž oblečení. O dopadu na vztah nelze udělat žádný závěr, kvůli jen jedné výpovědi. Lze ale předpokládat, že postupem času bude pár oblečený stále méně.

Nestandardní sexuální prožitky

Těmito prožitky rozumíme nenormální projevy v sexuální oblasti, které nepochází z přirozenosti člověka, ale jejich původ může být buď psychický, nebo jde o totální zvrhlost lidské bytosti na základě zneužití, nebo vlastních poklesků nezřízených mravů. Dříve než některé z nich budou více rozepsány, je potřeba uvést slova jedné respondentky, která tuto zvrhlost zažila od více sexuálních partnerů: „Tyto extrémy v sexualitě vedou pouze k sobeckému uspokojení pudu. Lásku nijak nebudují, protože při těchto projevech je druhá osoba použita jen jako hračka, která se pouze poničí...“ Díky jejímu souhlasu, zde bude uveden jeden její příběh:

Jednou byla ve vztahu s člověkem, který ji často při sexu bil. Říkal o sobě, že je sadista a jelikož se s tímto pojmem setkala i ve škole, snažila se to pochopit a neprotestovat proti jeho násilnickým projevům. Tyto projevy byly ze začátku dle jejích slov snesitelné, protože byl vždy v domě ještě někdo (rodiče, sourozenci...). Jednou se ale stalo, že byli celý víkend sami, protože rodina někam odjela. Respondentka tento víkend popisovala jako noční můru. Bolelo ji celé tělo, byla špinavá, poplivaná a od krve. Cítila se jako ten nejhorší člověk, který nemá absolutně žádnou cenu a hodnotu, dokonce si prý připadala méněcenná než bláto. I když do kostela od prvního svatého přijímání nešla, v neděli ráno se umyla a odešla do kostela. Seděla v lavici a jen plakala, potom se ale vrátila zpět za partnerem, protože měla strach, co by se stalo, kdyby se nevrátila...

Tento ve zkratce popsáný příběh, jeden z mnoha podobných, které se v průzkumu vyskytly, nám odkrývá skutečnou povahu sexuálních úchylek. Lásku vždy ničí, neboť skutečný projev lásky se projevuje přesně naopak – ne to co já chci, ale to, co ty chceš!

Jiné perverzní zkušenosti zde nebudou podrobně popsány, ačkoliv menší či větší perverze uvedlo 15 respondentů. Princip je stejný... Vždy navenek jde o možná zábavnou, vzrušující věc, která ale degraduje důstojnost člověka a nechává v srdci velký dopad, který až postupem času se projeví pocitem méně cennosti, psychickými problémy či neschopností sexuality nebo nedůvěrou v druhé pohlaví.

Stejně nebezpečné mohou být i perverzní sexuální hry a pomůcky, které se svou podstatou vzdalují od vzájemné lásky, a intimnosti ponižují jen na zábavu či uspokojení. Používání nebo jen vlastnění těchto věcí, člověka vrhá přinejmenším do pokušení sexualitu a tím i sebe samého ponížit a odcizit se tak pravé lásce, která se naplno projevuje v jemnocitu vůči druhému.

Vztah respondentů k antikoncepci, kondomům a PPR

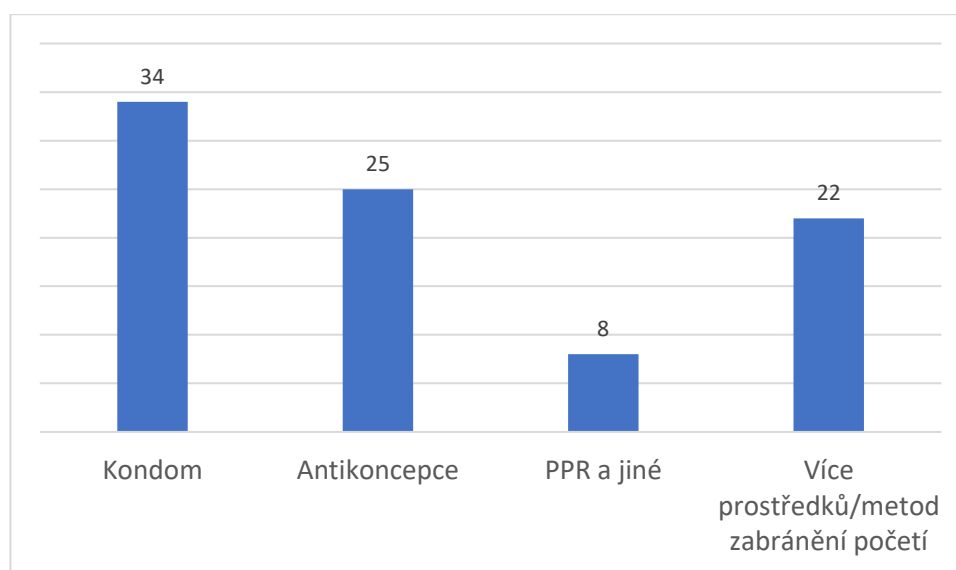
Všichni respondenti a obecně dnešní mládež si je vědoma možnosti početí dítěte při sexuálním styku. Aby tedy mohlo nezávazně k sexu před svatbou dojít, musí se této možnosti početí zabránit. Jelikož 73 respondentů uvedlo, že sex před manželstvím prožili,

automaticky se nabízela otázka, zda při souloži byl použitý nějaký prostředek či metoda, která by vedla k zabránění početí.

V této otázce respondenti neměli vždy jasný názor až na některé výjimky. Argumenty proti kondomům a antikoncepci zazněly v rozhovoru často. Ženy použití kondomu či antikoncepce brali jako neúplné odevzdání se druhému při souloži, jako kdyby z nich antikoncepce udělala pouhou věc na použití a kondom, jako kdyby byly nečisté a muž se musel chránit. Zkrátka jak antikoncepce, tak kondomy byly často vnímány jako překážka k úplnému odevzdání se.

Na druhou stranu byly vznášeny argumenty, které poukazovaly na to, že je menší zlo použít prezervativ, než nezodpovědně počít dítě.

Mimo kondom a antikoncepci byly v osobním průzkumu uváděny i jiné metody zabránění početí jako PPR, přerušovaná soulož, nitroděložní tělíčko (2 respondenti) a jedna respondentka uvedla, že muž vyvrcholil „ven“. Tento důvod, vyvrcholení „mimo“ se stal pro jednu respondentku tak ponižující, že raději přistoupila ke kondomu, aby muž vyvrcholil „v“. Obecně se dá ale říci, že tyto metody jsou u předmanželských sexuálních styků spíše výjimka (viz Obrázek 3.XV).

Obrázek 3.XV – Zobrazení prostředků či metod k zabránění početí, které respondenti při sexuálním styku užívají

Kondomy při sexuálním styku používalo 34 z respondentů. Zpravidla kupují kondomy muži, ale zajímavostí je, že často kupují kondomy rodiče – stejně tak rodiče jsou mnohdy sponzory antikoncepce své dcery. Obecně se dá říci, že pokud žena nebere antikoncepci dlouhodobě, vždy u prvních sexuálních aktů je kondom. Více párů ale uvedlo, že po určité době přešly na antikoncepci. Proto 22 respondentů má zkušenost s více prostředky zabránění početí (viz Obrázek 3.XV).

Dvacet pět respondentů uvedlo, že ve vztahu jako prostředek zabránění početí využívají antikoncepci. Důležitým zjištěním ale bylo, že dobrovolně antikoncepci braly pouze dvě respondentky. Ostatní byly donuceny již ze strany rodičů nebo partnera. Deset žen uvedlo, že antikoncepce jim vyvolala zdravotní potíže, a proto postupně od antikoncepce upouštějí a přechází buď na kondom, nebo jiné metody zabránění početí – jako symptotermální metoda, známá jako přirozené plánování rodičovství (PPR).

Dalším zjištěním bylo, že dvacet osm respondentů vlastnilo kondom nebo bralo antikoncepci již na základní škole. Je nutné dodat, že již samotné vlastnění těchto prostředků pro zabránění početí automaticky vyhledává příležitost je použít. Proto jestli rodiče koupí svým dětem kondomy, nebo vezmou svou mladou dceru k doktorovi s přáním, ať jí předepíše antikoncepci, uvrhají své dítě do pokušení prožít v blízké době sexuální styk. Pokud dítě/dospívající nemá k těmto prostředkům přístup, brání své panenství/panictví více, než ten, kdo přístup má. Toto tvrzení je potvrzeno výpověďmi respondentů -> respondenti, kteří uvedli, že kondomy/antikoncepci vlastnili v již na základní škole, prožili první sexuální akt od 14ti do 16ti let.

Přirozené plánování rodičovství (PPR) používá ve vztahu 6 respondentů. Ale pět z nich na začátku intimního vztahu používala jako prostředek zabránění početí kondomy. Je nutné dodat, že PPR je určeno právě pro manžele ve zvláštních situacích k zodpovědnému rodičovství a využívání této metody jen jako prostředek k nevázanému sexu před svatbou je v podstatě jeho využitím. Jedna respondentka uvedla, že ačkoliv se svým partnerem spí, i přes praktikování PPR si připadá zneužitá a vždy je po sexuálním aktu smutná.

Respondenti, kteří usilují o předmanželskou zdrženlivost, zpravidla nechtějí mít ve vztahu žádnou formu zabránění početí – zvláště jsou jim ohavné kondomy a antikoncepce. Důvody jsou jak využívání druhého pro sexuální uspokojení, tak zabránění svobody v oboustranném poznávání atd... Více níže.

Celkově se dá říci, že respondenti prostředky k zabránění početí vnímají jako špatné, třeba že je používají, protože jejich spojení není plnohodnotné a často se cítí zneužití.

3.1.1 Význam svatebního slibu pro respondenty

Svatba je tím milníkem, který odděluje předmanželskou sexualitu od manželské. Jestliže se tedy průzkum zabýval předmanželskou čistotou, bylo nutné zjistit, jaký význam má pro respondenty onen svatební slib. Je dnes vnímáno českou mládeží manželství jako onen milník sexuality?

Než bude předložen výsledek průzkumu, je dobré uvést jeden zásadní poznatek. U každého respondenta se objevila určitá forma sexuální zdrženlivosti – určitý intimní odstup. Navíc díky nejrozšířenějším *influencerům* se dnes stává jakousi módou jistá krátkodobá forma celibátu. Tedy otázka, která dnes zaznívá v srdcích mladých lidí je, jak dlouho se mám mému milému/milé odpírat. V internetovém průzkumu mnozí uváděli, že první sex ve vztahu měli například měsíc po prvním rande, jiní týden, někteří rok, někteří po svatbě... Kde je ten onen milník odevzdání se druhému? Častá odpověď je: „až jak se poznáme...“ ale kdy člověk druhého skutečně zná? Je to po roce chození? Nebo po deseti? (Pokud člověk má v životě několik sexuálních partnerů nebo usiluje pouze o intimnost, tuto otázku si přestává klást)

Katolická církev vnímá jako onen milník svátost manželství. „Dodrží-li se obě podstatná hlediska, spojení i plození, manželský úkon si plně uchovává smysl vzájemné a pravé lásky a své zaměření na svrchované povolání člověka k rodičovství.“⁸⁰ Jak bylo řečeno, sexualita nepostrádá smyslu a zachovává lásku s úmyslem intimního spojení a plození pouze v manželství. Vidí to současná katolická mládež stejně? Nebo si myslí, že sex je naplněním lásky i mimo manželský svazek? Pro zjištění těchto názorů byly respondentům předneseny tyto otázky:

- Co pro vás svatba/manželství znamená?
- Vyspali byste se se svým milujícím snoubencem/kou týden před svatbou?

Co pro vás svatba/manželství znamená?

Tato otázka zazněla při každém rozhovoru a jednoduše měla odkrýt, jakou váhu připisuje respondent manželství. Odpovědi se lišili nejen svým obsahem ale i formou sdělení. Obecně by se dali respondenti rozdělit na tři kategorie:

- Ti, pro které je manželství posvátné
- Ti, pro které je manželství důležité
- Ti, pro které je manželství nepodstatné

Respondenti, pro které je manželství posvátné zpravidla mluvili s velkým zápallem a nadšením o tom, co pro ně svatba znamená. Často zazněla slova typu: „Je to slib před Bohem.“, „Společná cesta ke svatosti“, „Sjednocení duše i těla“, „Je to svátost, Boží plán.“, „Je to pro mě hluboké tajemství, nad kterým žasnu.“, „Základ rodiny.“... Podobných vět zaznělo ještě mnohem více. Zpravidla tito respondenti velmi toužili po manželství. Také jeden bohoslovec, který se připravuje i na přijetí celibátu o manželství mluvil podobně – i pro něj má manželství obrovskou váhu. Respondentů, kteří tímto způsobem mluvili o svátosti manželství bylo jedenáct (viz Obrázek 3.XVI)

Je důležité zdůraznit, že respondenti, pro které je manželství posvátné obhajují předmanželskou sexuální zdrženlivost a často přistupují ke svátostem.

Respondenti, pro které je manželství důležité, se v osobním průzkumu objevovali nejčastěji. Bylo jich devadesát jedna z celkových sto dvaceti respondentů (viz Obrázek

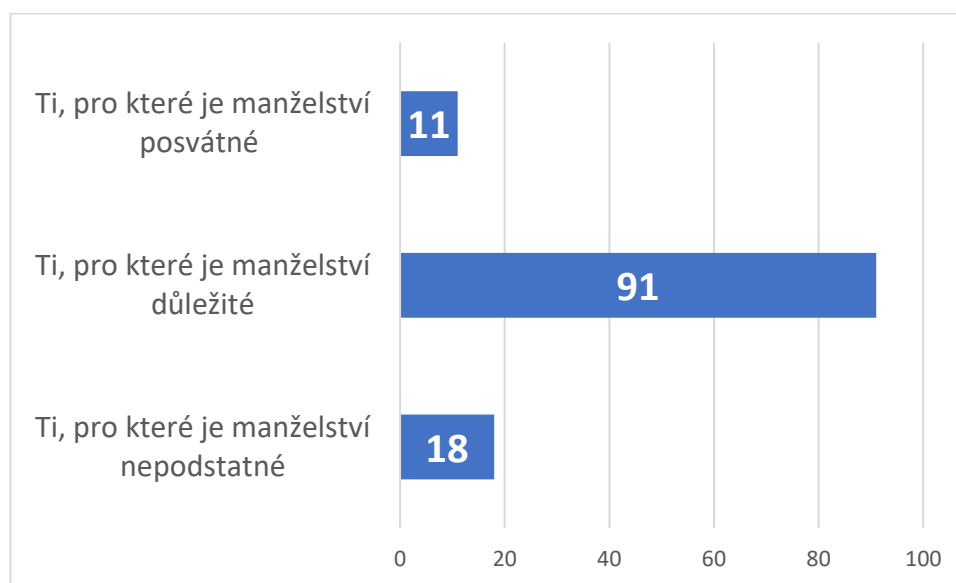
⁸⁰ *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 577 (§2368). ISBN 80-7113-132-6.

3.XVI). Jejich přístup k manželství zpravidla vyplývá z nějaké formy zodpovědnosti, kterou buďto viděli u svých rodičů, nebo k těmto závěrům přišli jinou cestou. Je dobré říct, že i poměrně velká část respondentů nikdy nad otázkou manželství moc nepřemýšlela – což v rámci zkoumané věkové skupiny může znamenat i selhání výchovy.

Častokrát se v rozhovoru s touto skupinou respondentů, kteří manželství pokládají za důležité objevovaly tyto odpovědi: „Svatba dává jistotu.“, „Je to definitivní rozhodnutí, které by člověk neměl vzít zpět“, „Je to zodpovědná pozice pro přivádění dětí na svět“, „Je to důležitý závazek vůči druhému.“, „Nový začátek.“ atd...

Jinými slovy respondenti vnímají svatbu jako důležitou a nějakým způsobem k ní směřují. Zároveň je pro ně svatba vnímána spíše jako smlouva, která dává určité jistoty a vyžaduje jisté závazky.

Poslední skupinou jsou **respondenti, pro které je manželství nepodstatné**. Takto vnímalo manželství v osobním průzkumu osmnáct dotazovaných (viz Obrázek 3.XVI). Tito respondenti se vyznačovali zpravidla názory na nezávaznou sexualitu. Sex obecně chápali spíše jako příjemný akt než pouto. K tématu manželství se vyjadřovali odměřeně a krátce například slovy: „Svatba je jako značkování holuba.“, „Je to pouze výmysl společnosti.“, „Lidská meta, která je pro někoho atraktivní ale ve své podstatě zbytečná.“, „V dnešní době díky velké rozvodovosti bychom už měli konečně pochopit, že svatba je přežitek... Jde to i bez ní a alespoň se nemusíš bát, že přijdeš po rozvodu o barák.“ Podobná vyjádření zazněla v rozhovorech vícekrát.

Obrázek 3.XVI – Důležitost manželství pro respondenty

Souvislosti, které z těchto dat vychází jsou zřejmé. Respondenti, které sexualitu vnímali jako posvátnou, jako posvátné vnímali i manželství. Tito respondenti se vyznačovali i pozitivními názory na sexuální zdrženlivost, čistotu a cudnost. Zároveň žili aktivním duchovním životem.

Respondenti, pro které je svatba „pouze“ důležitá se vyznačují zpravidla uvolněnějšími mravy a mnohdy i řadou sexuálních zkušeností, na druhou stranu se u nich

objevoval větší či menší vztah ke zdrženlivosti a touha po věrnosti. Někteří z této skupiny vnímali své sexuální zkušenosti jako poklesky.

Nakonec respondenti, pro které manželství nemá význam, se vyznačovali zvrhlými sexuálními názory a praktikami.

Jinými slovy, čím více dbáme na posvátnost sexuality, tím více bude pro nás manželství posvátné a máme tak větší předpoklad, že se manželství nerozpadne. Tím pádem velká rozvodovost je dnes způsobena také znehodnocováním sexuálního spojení.

Vyspali byste se se svým milujícím snoubencem/kou týden před svatbou?

Tato otázka byla zařazena do rozhovoru hned po dotazování na význam manželství pro respondenta a jednalo se o poměrně zákeřný dotaz, který měl natvrdo odhalit, zda respondent vnímá svatbu jako onen milník sexuality či ne. Musíme otevřeně konstatovat, že pokud člověk je schopen přistoupit k sexuálnímu styku týden před svatbou, s největší pravděpodobností by byl schopný i dva týdny před svatbou, měsíc, dva měsíce, půl roku... Zkrátka pokud ano, není pro něj svatební slib oním milníkem v sexuální oblasti.

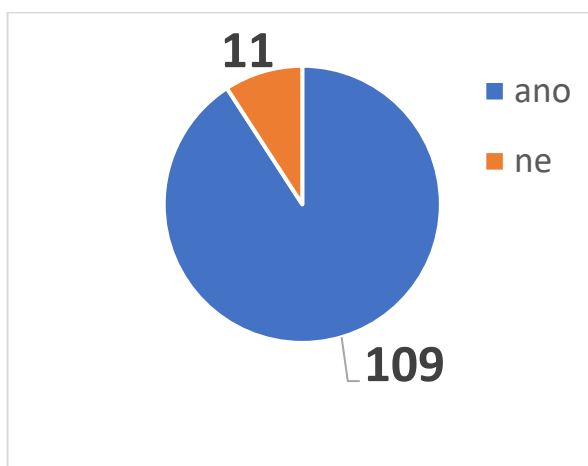
Vyhodnocení této otázky přineslo velmi zajímavý výsledek. Jednoznačnou odpověď NE poskytlo pouze jedenáct respondentů ze sto dvaceti (viz Obrázek 3.XVII) a byli to ti stejní respondenti, kteří manželství vnímají jako posvátné.

Ostatních sto devět odpovědělo pozitivně (viz Obrázek 3.XVII). Zde je ale důležité rozvést jednotlivé odpovědi. Velká skupina respondentů – převážně ti, kteří byli proti předmanželské sexuální zdrženlivosti, odpověděla stručně ANO. Ostatní svou odpověď více rozváděli. Snažili se předložit své myšlenkové pochody, a předkládali pro a proti tomuto tvrzení. Nakonec ale když „vyložili karty na stůl“ se rozhodli pro ano. Vedla je k tomu častokrát myšlenka, že týden před svatbou už je stejně vše „jasné“. Jinými slovy, není pro ně svatební slib oním milníkem sexuálních prožitků.

Toto vnímání může dojít až tak daleko, že vztah přejde k volné lásce. „Když muž a žena odmítají dát právní a veřejnou formu svazku, který zahrnuje pohlavní intimnosti, jde o volnou lásku. Výraz „volná láska“ je klamný: jaký smysl může mít spojení lásky, v němž se osoby navzájem k ničemu nezavazují a projevují tak nedostatek důvěry k druhému, k sobě samému nebo k budoucnosti? Výraz „volná láska“ pokrývá rozmanité situace: konkubinát (nemanželské soužití), odmítání manželství jako takového, neschopnost dlouhodobě se zavázat. Všechny tyto situace jsou urážkou manželství; ničí samotnou ideu rodiny; oslabují smysl pro věrnost. Odporují mravnímu zákonu: pohlavní styk má své výlučné místo v manželství; mimo ně je to vždy těžký hřích a připravuje člověka o možnost přijímat svátosti.“⁸¹ Jestliže respondent nevidí zásadní rozdíl mezi sexem týden před svatbou a po svatbě, dostává se do rizika, že bude odmítat dát právní a

⁸¹ *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 582 (§2390). ISBN 80-7113-132-6.

veřejnou formu vztahu, v němž bude k sexuálním prožitkům docházet. Srdce člověka je pak rozdvojené, protože se odevzdává jen na půl.

Obrázek 3.XVII – Zobrazení odpovědí na otázku, zda by se respondent vyspal se svou snoubenkou/ncem týden před svatbou

Z těchto výsledků vyplývá, že pokud církev chce, aby mladí lidé před sexuální intimitou dali svému vztahu veřejnou a právní formu v manželství, musí mladým lidem význam manželství lépe vysvětlit. To potvrzuje rapidní číslo, že pouze 9 % z respondentů vnímá manželství stejným způsobem jako církev a sexuální styk odkládá až na svatební noc.

3.1.2 Názory respondentů na předmanželskou zdrženlivost a předmanželský sex

Názor či přesvědčení člověka mnohdy spíše vyjadřuje jeho vnitřní tužby a přání než způsob života. U sexuality mimo manželství je tento jev více než častý. Několikrát se v rozhovorech objevily názory pro sexuální zdrženlivost až do svatby u respondentů, u kterých pravidelně k sexuálnímu aktu dochází. Nebo naopak respondenti, kteří doposud žádného sexuálního partnera neměli, měli spoustu argumentů pro sex před manželstvím.

Zároveň názory člověka se v běhu času mění. Proto byly v osobních rozhovorech zjišťovány i příčiny, které člověka k současnému názoru vedly, a kterého formovaly.

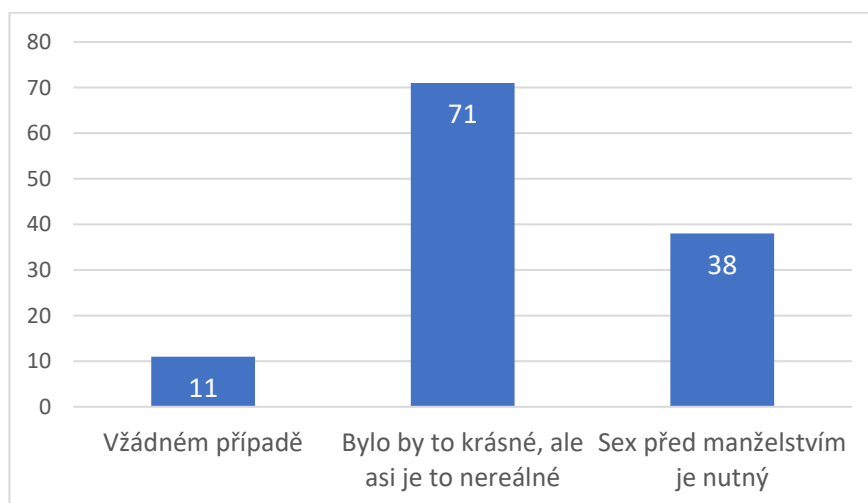
Respondentům byly předkládány čtyři základní otázky, které měly za úkol zjistit jejich názory na předmanželskou zdrženlivost a sex, případné argumenty pro tyto tvrzení. K tomuto účelu byly respondentům postupně položeny tyto tři otázky:

- Jaký máte názor na předmanželský sex?
- Může vztahu něco dobrého přinést sexuální zdrženlivost až do svatby?
- Proč se sexem nečekat až do svatby?

Tyto tři otázky tvořily základ pro rozhovor. Samozřejmě často zazněly mnohé doplňující otázky, které se samovolně v rozhovoru nabízely. Všechny zmíněné důležité informace byly zaznamenány.

Názor na sex před manželstvím

Dříve než byl respondent dotázán na důvody jeho názorů, byla položena jednoduchá přímá otázka: „Jaký máte názor na předmanželský sex?“ Striktně negativní názor na sex mimo manželství mělo jedenáct respondentů (viz Obrázek 3.XVIII). Tito respondenti uvedli také mnoho argumentů pro své tvrzení a byli odhodláni počkat se sexem až do svatby. Jednalo se opět o respondenty, pro které je manželství posvátné.

Obrázek 3.XVIII – Zobrazení názorů na předmanželský sex u respondentů

Nejrozšířenější názor mezi respondenty by se dal vyjádřit touto větou: „Bylo by to krásné počkat až do svatby, ale je to asi nereálné.“ Jinými slovy, tato velká skupina respondentů, kterou čítá sedmdesát jedna jedinců (viz Obrázek 3.XVIII) nemá jasný názor na sex před manželstvím. Mnoho z nich si je vědomo alespoň některých plodů, které může sexuální zdrženlivost přinést, nebo naopak vidí jistá rizika, která mohou zapříčinit zhoršení kvality vztahu v důsledku sexuálních prožitků.

Na druhou stranu vidí i určité argumenty, které jdou proti sexuální zdrženlivosti a hledají tak svůj názor. Zpravidla chybí dostatečná motivace se pevně postavit a vytvořit si tak vlastní pohled. Proto zpravidla tito respondenti přijmou jednodušší cestu, což je vždy v tomto případě sexuální nevázanost. Je důležité zmínit, že právě tato skupina respondentů si názor teprve utváří a jsou zpravidla otevření jiným pohledům, proto je zde velký prostor pro pastorační doprovázení, a to i u jedinců, kteří již aktivně sexuálně žijí.

U těchto respondentů můžeme často pozorovat vnitřní rozpor. Mnoho z nich vnímá zdrženlivost jako něco velkého, ale z různých důvodů jdou v životě jednodušší cestou a nežijí tak podle svého nejlepšího svědomí. To může vést například k individualismu.

Poměrně velkou skupinu, která odmítá předmanželskou zdrženlivost tvoří třicet osm respondentů (viz Obrázek 3.XVIII). Tito respondenti ve zdrženlivosti nevidí smysl a striktně ji odmítají. Většinou tyto své názory nebyli schopni argumentačně podložit.

Pozitivní pohledy na předmanželskou sexuální zdrženlivost

K tomuto tématu se vyjádřilo celkově osmdesát dva respondentů (viz Obrázek 3.XVIII), kteří uvedli argumenty pro sexuální předmanželskou sexuální zdrženlivost. Ostatních třicet osm neuvedlo žádný argument, spíše naopak zdrženlivost vnímali jako přežitek.

Pokud pomineme různé emoční projevy, že by bylo krásné vydržet až do svatební noci, pak nejčastějším argumentem bylo samotné panenství. Zejména muži touží po ženě, která sex prožije jen s ním. Stejně tak ženy vnímají jako důležité aby se odevzdaly pouze jednomu muži a záruku jim v tom dává pouze manželství. Mnoho respondentů také uvedlo, že litují toho, že jejich partner už sex prožil s někým jiným, nebo že oni sami to prožili s více lidmi a nyní se to projevuje třeba porovnáváním s druhými, což degraduje ideu vztahu. Jedna respondentka uvedla: „Sex funguje jako lepidlo, pokud ale vztah nevyjde utrhneš s ním i kus sebe.“

Další častý argument pro čistotu bylo upevnění vztahu. Argument spočíval ve své podstatě v tom, že pokud si člověk sex s druhým, kterého miluje, dokáže odepřít, snadněji si odepře pohledy na ostatní ženy/muže, pornografii atd... Naučí se určité zdrženlivosti, kterou poté může uplatnit v manželství v dobách krize nebo nucené sexuální abstinence. Pro tyto krizové scénáře manželství jsou lépe vybaveni ti, kteří již před manželstvím ve zdrženlivosti žili, protože jsou zvyklí si sexualitu odpírat a nehledat místo ni náhražky (pornografie, milenky atd...).

Další častý argument se dotýkal poznání druhého. Před manželstvím je důležité poznat dobré i špatné stránky druhého a rozhodnout se, zda se skutečně se jedná o partnera/rku na celý život. Sexualita může nasadit určité růžové brýle a zabránit tak skutečnému poznání. Takový vztah může trvat i několik let, než vyjdou na povrch skryté negativní vlastnosti druhého.

Vícekrát se objevil také argument, že sexualita mimo manželství ničí náš vztah s Bohem, protože je hříšná. Tento argument byl hlavním argumentem pro ty respondenty, kteří manželství vnímají jako posvátné.

Mimo tyto argumenty se objevila ještě celá řada jiných argumentů, které byly ale spíše ojedinělé. Tyto argumenty vycházely spíše z osobních zkušeností, než z rozumového poznání. Obecně se dá ale říci, že je mnoho mladých, kteří vnímají/nebo vnímali sex až po svatbě jako ideál, který je ale těžko dosažitelný.

Negativní názory na předmanželskou sexuální zdrženlivost

Protiargumenty k předmanželské sexuální zdrženlivosti uvedlo celkově 109 respondentů (viz Obrázek 3.XVIII). Jak již bylo řečeno, mnoho z těchto respondentů, se vyjádřilo k předmanželské čistotě kladně, ale jejich názor není jednoznačný, protože vidí i protiargumenty.

Argument, který se objevoval nejčastěji, byl ten, že sexualita prohlubuje vztah, a proto nedává smysl sexualitu odkládat, protože je to možnost, jak posunout vztah hned od začátku na vyšší a důvěrnější úroveň. Obecně tento argument je velice krátkozraký a respondent si není vědom žádných rizik a nebere v úvahu ani možný rozchod.

Další častý argumentem bylo, že je potřeba si sex vyzkoušet, než druhému slíbíme věnost v manželství. Pokud ale vše půjde dobře, bylo si to potřeba zkoušet? Jestliže ne, je to důvod k rozchodu? V manželství je přece jen více času se tyto věci naučit než během chození. Pokud by ovšem vztah měl skončit jen kvůli tomu, že oba partneři nezakouší ideálním způsobem sex, je na zvážení, nakolik lze onen vztah nazývat vztahem.

Posledním argumentem, který se vícekrát opakoval, bylo, že vydržet do svatby se sexem v dnešní době není možné. Tlak společnosti, rodiny atd... může být skutečně někdy tak silný, že se pro respondenty sex až po svatbě stává téměř nedosažitelný.

Mimo tyto tři argumenty zaznělo ještě mnoho dalších, ale ty byly uváděny velice ojediněle. Tyto argumenty opět vychází často z osobních prožitků či zkušeností. Například jedna žena uvedla jako argument proti předmanželské zdrženlivosti stres ze svatební noci. Nejčastěji se ale dotazující setkal s pohrdavými odpověďmi, které ani nelze nazvat argumenty: „Je to církevní přežitek“, „Žádný argument pro zdrženlivost není, protože je to nesmysl“. Jedna žena také uvedla, že pokud bude vyžadovat zdrženlivost, tak se s ní partner rozejde.

Obecně tyto argumenty vychází z krátkodobých úvah, pocitů či zranění. Berou ohled zejména na fyzické uspokojení než budování vztahu a vynechávají ze svých myšlenkových pochodů zodpovědné rodičovství, manželství a samu ideu rodiny. Nejsou církevně argumentačně podloženy a vždy vynechávají ve svých úvahách Boha či víru.

Ačkoliv se na první pohled tyto argumenty jeví velmi atraktivně a rozumně, zpravidla jsou velmi úzce směřované a v žádném případě je nelze zobecňovat, protože zpravidla vznikají za účelem obhájení sexuální nevázanosti. Naproti tomu argumenty týkající se sexuální zdrženlivosti vznikají za účelem zkvalitnění a udržení dlouhodobého zodpovědného vztahu.

3.1.3 Vztah s Bohem

Osobní průzkum se nezabýval jen tím, jak předmanželský sex u české mládeže ovlivňuje mezilidské vztahy, ale zároveň se snažil poodhalit, jak se liší vztah k Bohu u respondentů, kteří mají na sexuální předmanželskou čistotu svůj názor. Je jisté, že vztah k Bohu má každý jiný, jak zmiňuje svatý Pavel např. v 1 Kor 3, 3-1. Svatý Pavel v tomto úryvku symbolikou mléka (pokrmu pro batole) a pokrmu (jídlo pro dospělé) poodhaluje, že existuje určitá úroveň zbožnosti, kterou určuje podle tělesnosti – jinými slovy, čím více se člověk zabývá lidskými věcmi, tím je ve víře nedospělý. Z tohoto úsudku můžeme konstatovat, že čím více se člověk zabývá věcmi božími, tím více je dospělý v Kristu a jeho vztah k Bohu se bude projevovat intenzivněji.

S touto základní myšlenkou byly vytvořeny i otázky, které zkoumaly základní pilíře naší křesťanské zbožnosti. Respondent byl dotazován na tři základní okruhy:

- Úcta k Eucharistii a vztah k dalším svátostem
- Služba v církvi (křesťanská aktivita)
- Osobní modlitba

Úcta k Eucharistii (vztah k ostatním svátostem)

Eucharistie je zdrojem a vrcholem celého křesťanského života a všechno co křesťan v životě dělá má směřovat právě k Eucharistii⁸² – dokonce i všechny ostatní svátosti souvisejí přímo s Eucharistií. Z tohoto důvodu, je vztah k Eucharistii naprosto směřodatný. Eucharistie je veliké tajemství, do kterého křesťan dorůstá celý život. Souvisí tedy předmanželská sexuální čistota se vztahem k Eucharistii?

Respondenti byli dotazováni po účtě k Eucharistii hned třemi otázkami:

- Jak často k ní přistupujete?
- Co pro vás Eucharistie znamená?
- Přijmuli byste Eucharistii i potom, co byste prožili mimomanželská sex?

Všechny tyto otázky nebyly položeny každému respondentovi. Pokud respondent už při první otázce dal najevo, že Eucharistie pro něj nic neznámá, a že k ní nechodí, řeč přešla na další téma. To se ovšem týkalo zejména „lidí bez daru víry“ a jinověrců. Proto se průzkum účty k Eucharistii týkal pouze katolíků.

Četnost přistupování k Eucharistii

Jak již bylo řečeno, tento průzkum se týkal výlučně katolíků, kterých se osobního průzkumu zúčastnilo 98 (viz Obrázek 3.V). Jak vyplývá z Obrázek 3.XIX, tak současná

⁸² Srov. *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. Str. 340 (§1324). ISBN 80-7113-132-6.

katolická mládež přijímá Eucharistii poměrně málo a pro většinu z nich není Eucharistie vrcholem každého dne.

Čtyři respondenti přijali Eucharistii pouze jedenkrát v životě při prvním svatém přijímání (viz Obrázek 3.XIX). Tito respondenti se žádným způsobem neangažovali do služby v církvi a také u nich nedochází k žádné pravidelné osobní, nebo jiné modlitbě. Nikdo z nich nebyl biřmovaný a Eucharistie pro ně nic neznamena. Názor na předmanželskou sexuální zdrženlivost mají negativní a všichni aktivně s někým sexuálně žijí/žili.

Trináct respondentů uvedlo, že přijímají Eucharistii několikrát do roka (viz Obrázek 3.XIX), a to většinou na Velikonoce nebo Vánoce, nebo i jindy, když se shodou okolností objeví na mši sv. U těchto respondentů se opět neobjevila žádná známka aktuální angažovanosti v církevním společenství. Osobní modlitba u nich byla spíše nárazovou a nepravidelnou záležitostí. Pouze dva z těchto respondentů přijali svátost biřmování (tito respondenti také přistupují jednou ročně ke svatosti smíření). Ostatní byli u svaté zpovědi obecně několikrát v životě a přijali by Eucharistii nejen po sexu mimo manželství, ale i po jiných formách sexuálního uspokojení. Eucharistie pro ně nic zvláštního neznamena – pouze jeden respondent uvedl, že je to forma setkání s Bohem. Názor na předmanželskou čistotu mají negativní a zpravidla tyto respondenti mají za sebou bohatou sexuální nevázanou minulost.

Největší skupinou co do četnosti přijímání svátostí, bylo padesát tři katolíků, kteří se eucharistické oběti účastní zpravidla pouze v neděli (viz Obrázek 3.XIX). U této skupiny již názory a zkušenosti nebyly tak jednotné jako u dvou předchozích. Dvacet pět z nich přijalo svátost biřmování a pět z nich chodí ke svaté zpovědi jednou měsíčně. Patnáct z těchto respondentů nebylo u sv. zpovědi několik let a ostatní k ní přistupují jen několikrát do roka. Téměř všichni přijímají Eucharistii každou neděli a 45 z nich přistupuje, nebo by přistoupilo ke svatému přijímání i po mimomanželském sexu, nebo jiné formě mimomanželského sexuálního uspokojení, aniž by mezi tím proběhla svatá zpověď. Eucharistie pro většinu z těchto respondentů znamená obecně přijetí Ježíše do svého srdce – pro dvacet osm respondentů je Eucharistie určitá formalita, rituál, a nic zvláštního pro ně neznamena (přistupují k ní zejména kvůli okolí).

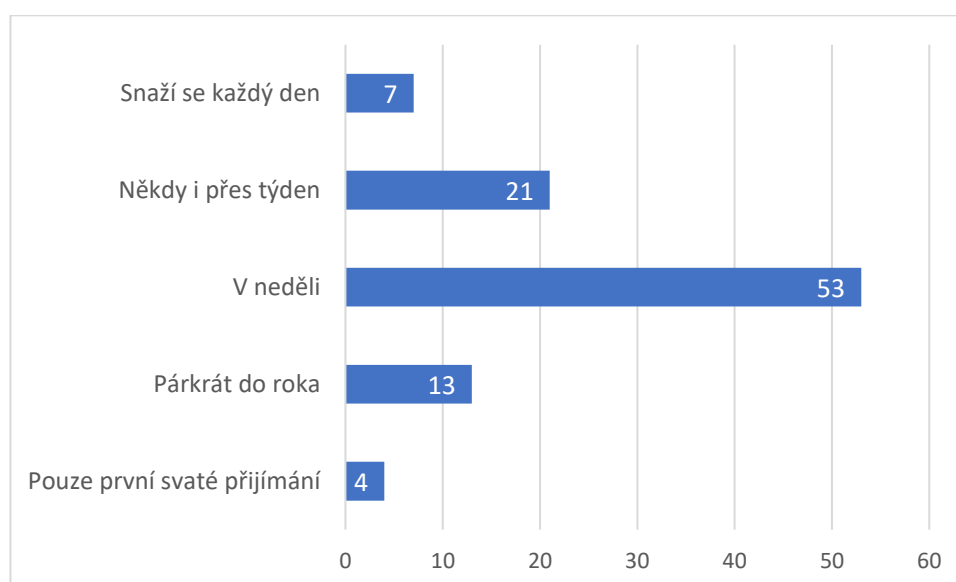
Osobní modlitba v této skupině respondentů je opět velmi nepravidelná. K modlitbě dochází zejména ve společenstvích, ale sami se pravidelně nemodlí. Někteří ovšem uvedli, že například čtou nějakou duchovní literaturu.

Křesťanská aktivita je zde také různá. Dvacet devět respondentů se nějakým způsobem zapojuje službou do církevního společenství. Je to zejména účast ve schůle nebo jiném pěveckém uskupení (dvanáct respondentů), ministrování (osm respondentů), pořádání různých křesťanských akcí (tábory, setkání mládeže atd...). Ostatních dvacet

čtyři respondenti se svou službou do církevního společenství aktuálně žádným způsobem nezapojuje.

Názor na předmanželskou sexuální zdrženlivost byl také rozdílný. Dvacet pět respondentů vystupovalo silně proti předmanželské čistotě a nesouhlasilo s církevní naukou o předmanželské čistotě. Ostatní vnímali jako krásné, kdyby sex proběhl až v manželství, ale nikdo z této skupiny nebyl jednoznačně pro sexuální zdrženlivost. Dvacet jedna z těchto respondentů žije ve společné domácnosti se svým partnerem a obecně se dá říci, že až na pár výjimek žijí respondenti z této skupiny velmi aktivní sexuální život a téměř všichni se pravidelně setkávají s pornografií a masturbací, které pro ně rovněž není překážkou k přijetí Eucharistie.

Velice zajímavým zjištěním bylo, že sedm z těchto respondentů zažívalo v mládí volání k duchovnímu povolání (kněz nebo řeholní sestra), ale potom, co začali se svým partnerem/kou mít sex, na duchovní povolání již přestali myslet.

Obrázek 3.XIX – Četnost přijímání Eucharistie u katolických respondentů

Druhé největší zastoupení měli katolíci, kteří přijímají Eucharistii i někdy přes týden. Tuto skupinu tvoří dvacet jedna respondentů (viz Obrázek 3.XIX). Patnáct z nich bylo u svátosti biřmování a osmnáct z nich přistupuje ke sváté zpovědi jednou měsíčně (ostatní tři jen několikrát do roka). Devět z těchto respondentů by přijalo Eucharistii i poté, co by prožili mimomanželský sex, či jinou formu sexuálního mimomanželského uspokojení. Ostatní uvedli, že by nikdy po těchto formách sexuálního uspokojení Eucharistii nepřijali. Zajímavým zjištěním bylo, že respondenti, kteří by přijali Eucharistii i po sexuálním aktu, pro ně samotné svaté přijímání téměř nic neznamená. Pro ostatní, respondenty, kteří by jakoukoliv formu sexuálního mimomanželského uspokojení vnímali jako překážku k přijetí Eucharistie, mělo Tělo Kristovo velký význam. Chovali k Eucharistii velkou úctu a zároveň ji milovali. Mluvili o ní slovy: „Eucharistie mně vždy vrátí důstojnost...“

„Vždy mi dodá sílu.“ Atd... Jinými slovy, tito respondenti vnímají Eucharistii jako důležitý prvek svého života.

Také všichni tito respondenti, kteří se účastní mše sv. i přes týden nějakým způsobem slouží církvi. Opět to jsou zejména pěvecké soubory (schóly, křesťanské kapely – čtrnáct respondentů), dále ministrantská služba (osm respondentů), dvě ženy se zapojují i výzdobou či úklidem kostela, často se tito respondenti také podílí na průběhu liturgie (čtení, přinášení darů atd...), zapojují se do různých církevních společenství, organizují pro druhé tábory, setkání atd...

Třináct z těchto respondentů uvedlo, že se snaží pravidelně ráno večer nebo i během dne modlit. Tři z nich se zapojují i do modlitby církve (breviář). Tito respondenti také čtou Bibli nebo jinou duchovní literaturu. Ostatní prožívají osobní modlitbu nepravidelně.

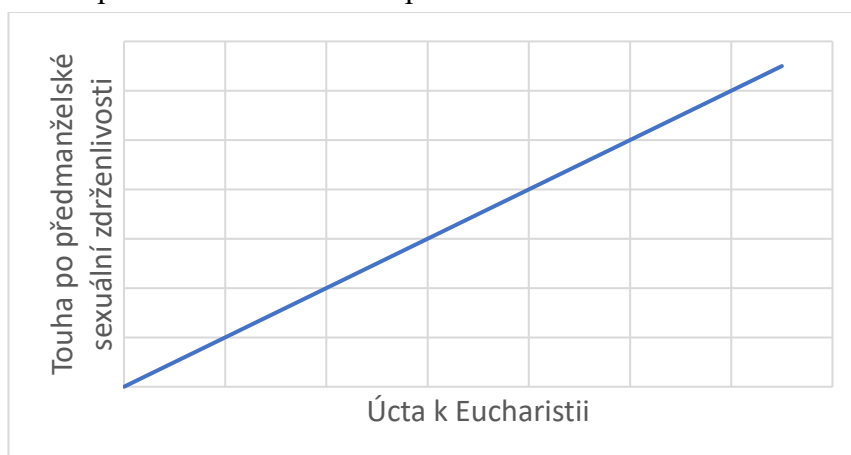
Názor na předmanželský sex je v této skupině spíše negativní. Většina z těchto respondentů se snaží budovat ctnosti, které vedou k sexuální střídmosti – varují se pornografie, masturbace a jiných forem sexuálního uspokojení. Ostatní vnímají jako krásné počkat až do svatby a jeden z těchto respondentů uvedl, že sexuální zdrženlivost je naprostá zbytečnost. Někteří z této skupiny respondentů mají za sebou nějaké sexuální zkušenosti, které ale vyhodnocují negativně.

Nejmenší zastoupení v této oblasti měli respondenti, kteří přijímají (nebo se snaží přijímat) Eucharistii každý den. Těchto respondentů bylo sedm (viz Obrázek 3.XIX) a všichni až na jednoho byli břimovaní. Tři z těchto respondentů přistupují ke svaté zpovědi každý týden (někdy i vícekrát) a ostatní minimálně jednou měsíčně. Pro všechny tyto respondenty je nepřijatelné, aby přijali Eucharistii po jakékoliv formě mimomanželského sexuálního uspokojení (včetně masturbace a pornografie). Eucharistii mají ve velké úctě a přizpůsobují ji celý svůj denní program, aby ji mohli přijímat každý den. Čtyři z nich uvedli, že přemýšlí nad duchovním povoláním a jeden z těchto respondentů je již bohoslovcem.

Křesťanská aktivita je zde velmi silná. Všichni respondenti z této skupiny se nějakou formou podílejí na průběhu liturgie a angažují se i ve farních aktivitách, nebo na organizování jiných evangelizačních nebo skupinových aktivit. Účastní se také poutí a jiných forem lidové zbožnosti.

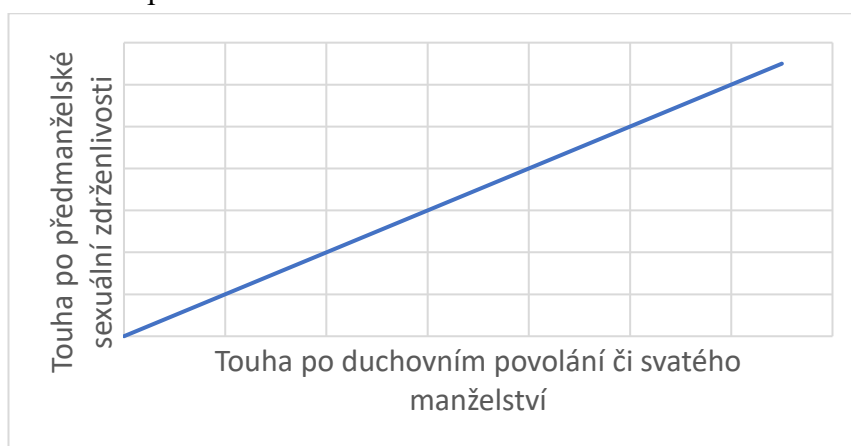
Osobní modlitba u těchto respondentů je velmi pravidelná (ráno, večer a také během dne). Dále tito respondenti mluvili o duchovních zápasech, postech a jiných modlitbách, které jim pomáhají budovat ctnosti.

Tento průzkum přinesl nečekaná data v podobě těchto linearit:

Obrázek 3.XX – Závislost úcty k Eucharistii na touze po předmanželské sexuální zdrženlivosti

Pokud bychom zobecnili získaná data, získáme linearitu, která je zobrazena viz Obrázek 3.XX. Tato linearita popisuje závislost mezi úctou k Eucharistii a touhou po předmanželské čistotě. Čím více milujeme Eucharistii, tím více milujeme čistotu a nevázaná sexualita nám připadá odporná. Pokud bychom toto tvrzení otočili, tak lze konstatovat, že Eucharistie nás vede k touze po sexuální zdrženlivosti – to má za následek, že sexualita se pro nás stává posvátnou a získává si své výlučné místo v manželství. Touha po sexuální předmanželské zdrženlivosti se projevuje zejména názory, ale také životospřávou.

Obrázek 3.XXI – Závislost touhy po duchovním povolání či manželství v závislosti na postoji k předmanželské čistotě

Obrázek 3.XXI popisuje zjištěný jev, který ukazuje, že Boží povolání k zasvěcenému životu nebo životu ve svátosti manželství je přímo úměrný postoji a snaze budování ctnosti čistoty. Když respondent usiloval o předmanželskou čistotu měl ve velké úctě manželství a zasvěcený život. Někdy i on sám toužil po zasvěceném životě. Také, jak již bylo řečeno, někteří respondenti ztratou čistoty přehlušili ono volání a dnes žijí například

v konkubinátu anebo se manželství pro ně stalo profánní záležitostí. Pokud tedy církev chce zvýšit počet kněží a svatých manželství, musí se více zapojit do procesu budování ctnosti čistoty u mládeže.

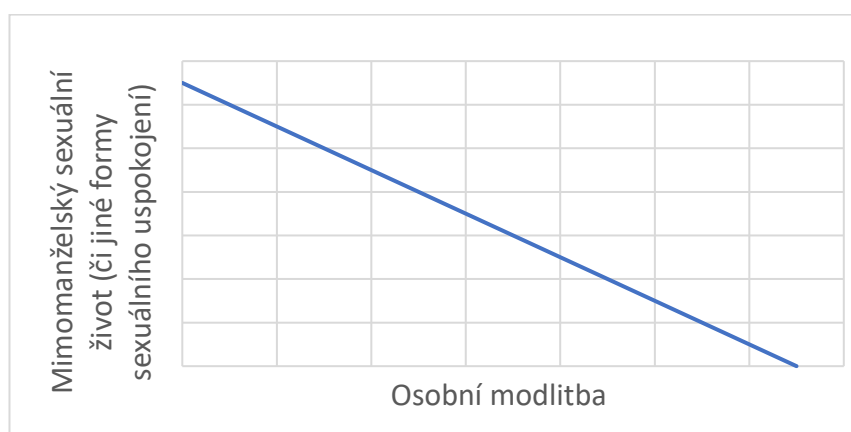

Obrázek 3.XXII – Mimomanželské sexuální prožitky v závislosti na křesťanské aktivitě

Další z významných výsledků je ona linearita, kterou popisuje graf na Obrázek 3.XXII. Tato linearita poukazuje na jednoduchý fakt: čím více člověk uspokojuje své sexuální vášně mimo manželství, tím více se vzdaluje službě církvi i církvi samotné. Jeho projevy jsou velmi vzdálené projevům křesťanské lásky a služba, kterou si v církvi vybírá je jen záminkou určitého pozemského prospěchu.

Naproti tomu lidé, kteří proti svým vášním bojují, často přijímají svátosti a jsou velmi aktivní při liturgii a jiných církevních shromáždění. Mají zájem o evangelizaci a přináší nové nápady, které by církev proměnily k lepšímu.

Sexuální prožitky mimo manželství nás odcizují druhým lidem a vytrácí se chuť být součástí jejich příběhu.

Obrázek 3.XXIII – Závislost osobní modlitby na mimomanželském sexuálním uspokojení

Další z významných linearit popisuje Obrázek 3.XXIII, který poodkrývá, jak sexuální prožitky mimo manželství znesvěcují člověka a člověk ztrácí zájem o osobní modlitbu. Respondenti, kteří například žijí s někým ve společné domácnosti, se pravidelně nemodlí... Naproti tomu ten, kdo se snaží budovat ctnost čistoty přistupuje k intenzivní osobní modlitbě i během dne a ve chvílích, kdy se mu nechce, nebo mu není dobře.

Pokud člověk žije velmi zvrhlým sexuálním životem, osobní modlitba v jeho životě není – snad jen ve chvílích strachu či nouze.

Obecně se dá říci, že sexuální uspokojení mimo manželství ničí náš vztah s Bohem a po právu se nazývá hříchem. Brání nám v modlitbě a odcizuje nás od služby druhým. Snižuje naše cíle vést svaté manželství nebo jít cestou duchovního povolání a pokřivuje náš vztah k Eucharistii.

3.2 Internetový průzkum

Internetový průzkum byl prováděn kvantitativní formou v závěrečné části celkového průzkumu, proto tedy netvoří jádro práce, ale spíše podpírá nebo objasňuje zjištěné skutečnosti v kvalitativním průzkumu. Je to dáno především anonymitou respondentů. Při vyhodnocování těchto surových dat není možné zkoumat okolnosti, které respondenta k daným názorům vedou, pokud je sám neuvede a je snížena schopnost vyhodnocení důvěryhodnosti jednotlivých výpovědí.

Aby se ovšem důvěryhodnost zvýšila a eliminovaly respondenti, kteří dotazník vyplňují za jiným účelem než kvůli dobrým výsledkům průzkumu, byly dotazníky rozesílány úmyslně na sociální síť hledaných katolických skupin, jako české schóly, mládež děkanátů a podobně. To vedlo k dostatečně velké anonymitě, ale zároveň se k dotazníkům dostala zejména cílená skupina.

3.2.1 Forma průzkumu

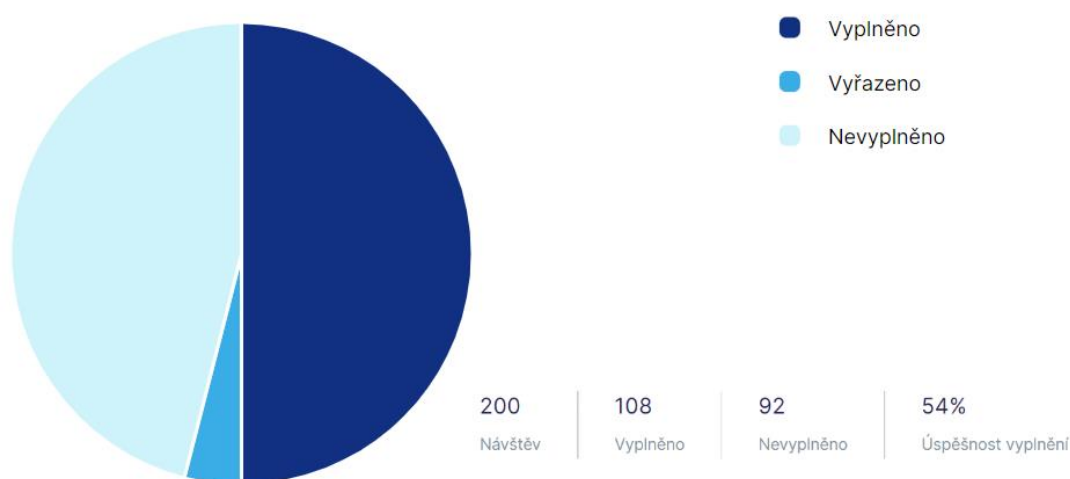
Formu internetového průzkumu tvořil pečlivě připravený dotazník, který byl vytvořen na webových stránkách, a který mohl vyplnit kdokoli, kdo se dostal k internetovému odkazu. Při rozkliknutí odkazu byl respondent obeznámen s účely průzkumu a tím, čeho se bude týkat.

Při vymýšlení otázek, které se v průzkumu objevily, bylo nutné mít na zřeteli dvě věci. První byla skutečnost, že pokud dotazník má hodně otázek a trvá dlouhou dobu ho vyplnit, dotazník celý vyplní jen malé procento respondentů. Tato skutečnost byla zjištěna v jiných internetových průzkumech, které předcházely tuto práci nebo také v grafu viz Obrázek 3.XXIV, kde je vidět, že ačkoliv bylo napsáno jen pět otázek a

respondenti byli před začátkem upozorněni, čeho se budou týkat, vyplnila dotazník jen polovina respondentů.

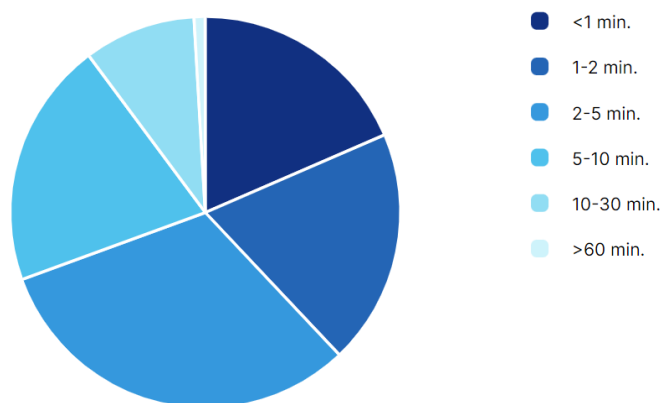
Druhým důležitým bodem bylo koncipovat otázky takovým způsobem, aby při jejich vyhodnocení bylo možné udělat co nejvíce závěrů. Proto byly otázky formulovány tak, aby poodhalily co nejvíce z nitra respondenta, a to i skutečnosti, na které otázka přímo nemířila. K přípravě otázek napomohl z velké části předchozí kvalitativní průzkum. Nakonec bylo vytvořeno pět otázek, které respondenta zařadí podle věku, vyznání a stavu a následně zkoumají jeho názor na sexualitu a zdrženlivost. Nepřímo potom zjišťují i sexuální zkušenosti v daném věku, vztah k církvi, argumenty pro sexuální nezřízenosti či zdrženlivost, spojení mezi vlastními sexuálními prožitky, nakolik jsou považovány za hříšné a podobně...

Z vyplněných dotazníků bylo 8 vyřazeno z průzkumu kvůli vulgaritě a zesměšnění průzkumu (viz Obrázek 3.XXIV). Internetového průzkumu se tedy po vyřazení nevhodných dotazníků účastnilo přesně sto respondentů.

Obrázek 3.XXIV - Graf úspěšnosti vyplněných dotazníků internetového průzkumu

Počet otázek i jejich formulace byla úspěšná, protože bylo získáno dostatečně velké množství dat k vyhodnocení. (viz Obrázek 3.XXV). Průměrná doba vyplnění dotazníku byla okolo pěti minut.

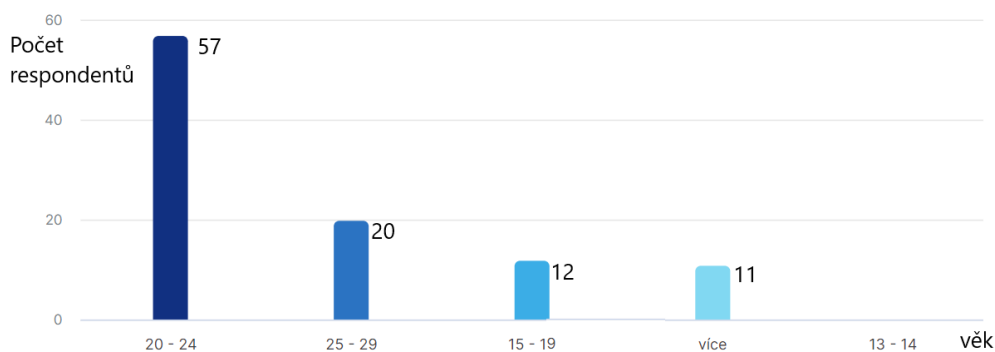
Obrázek 3.XXV - Délka vyplnění dotazníků

3.2.2 Sesbíraná data

Všechna získaná data byla pečlivě vyhodnocena vytvořením grafů a zhodnocením důležitosti jednotlivých výpovědí. Jednotlivé odpovědi se navzájem velice lišily různými faktory, délkou odpovědi, jazykem ale také názorově. Některé dotazníky stačilo zanést do grafu a jiné si zasluhovaly větší pozornost, protože byly vypracovány velice pečlivě a poodkrývaly mnohem více informací, které by graf nedokázal správně vyjádřit.

3.2.3 Věk

První otázka se týkala věku respondenta. Tato informace byla pro průzkum klíčová, protože díky velkému množství respondentů bylo možné pozorovat určitou provázanost mezi vývojem člověka a jeho názory na sexualitu. Závislost počtu respondentů a jejich věk můžeme pozorovat na grafu (viz Obrázek 3.XXVI). Vzhledem ke skutečnosti, že dotazníky byly zasílány skupinám, zastupujícím celou hledanou věkovou škálu, lze říci, že graf ukazuje i zájem o témata předmanželské sexuality vzhledem k věku respondenta. Největší zájem o téma tedy projevili respondenti ve věku 20-24 let. Dalo by se předpokládat, že tento zvýšený zájem u většiny přichází až po určitých sexuálních zkušenostech – což je z pohledu sexuální výchovy selhání.

Obrázek 3.XXVI - Zobrazení počtu respondentů internetového průzkumu dle věku

3.2.4 Stav

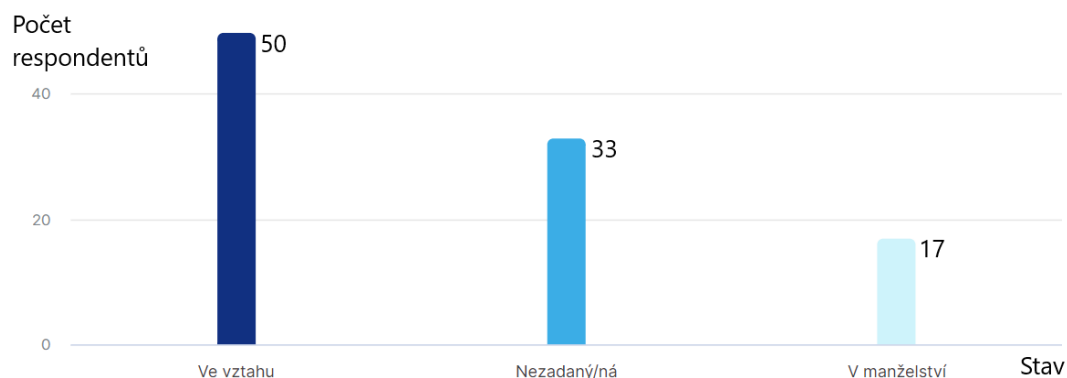
Pro vyhodnocení průzkumu byl další klíčovou informací stav respondenta, protože je nutné přisuzovat odpovědím a názorům i skutečnost, jestli pochází od člověka, který není v žádném vztahu, nebo jedince, jenž směřuje k manželství či v něm již žije.

Konkrétně u lidí **nezadaných** je cílem zkoumat s jakými názory do vztahu jdou, jaká jsou kritéria pro jejich životní partnery či jestli vnímají určitý typ věrnosti i mimo vztah – jinými slovy, na kolik se na vztah připravují a jak je pro ně případný vztah důležitý. Tento typ respondentů je důležitý i z jiného hlediska a to, že poodkrývá nakolik je dnešní česká katolická mládež uvolněná pro sexuální zkušenosti bez závazků. Tato skupina je v počtu respondentů druhou největší (viz Obrázek 3.XXVII).

Další skupina je v počtu respondentů nejpočetnější. Jedná se o lidi žijící ve **vážném vztahu**. Tvoří bezmála 50 % všech dotazovaných (viz Obrázek 3.XXVII). U této skupiny bylo stejně jako u první zjištěno několik zásadních faktů např. jak aktivně sexuálně lidé ve vztahu žijí, jaké sexuální formy praktikují – jinými slovy kam až zachází jejich fyzický kontakt, zda se drží pouhých polibků, nebo dochází k intimnímu setkání, nebo i k jeho jiným formám typu análního sexu apod. I tento druh průzkumu odráží téma věrnosti v podobě otázek na pornografii a masturbaci. Dalším důležitým bodem je závislost aktivní účasti v církvi na míře zdrženlivosti ve vztahu.

Poslední zkoumanou skupinou dle stavu jsou lidé žijící v **manželství**. U nich lze pozorovat největší závislost na předmanželské sexualitě a aktivním zapojení se v církvi, či zkušenosti s nejrůznějšími sexuálními praktikami. U těchto respondentů lze pozorovat i určitý vývoj, protože dané zkušenosti mohou hodnotit také zpětně. Zároveň poodkrývají, nakolik je dnes předmanželská čistota praktikována.

U všech tří skupin můžeme pozorovat určitou provázanost, která může poodkrývat také celou řadu závěrů, jako např. aktivní zapojení se v církvi v závislosti na životním stavu, sexuální zkušenosti v proměnách času a podobně... Z těchto důvodů byla respondentům předložena otázka po jejich životním stavu – výsledek viz. Obrázek 3.XXVII.

Obrázek 3.XXVII - Zobrazení počtu respondentů dle stavu

3.2.5 Úspěšnost internetového průzkumu

Jak již bylo řečeno, cílem internetového průzkumu bylo potvrdit nebo zpochybnit výsledky osobního průzkumu v některých konkrétních oblastech. Všechny získané výsledky z tohoto průzkumu více či méně potvrdily závěry z osobního průzkumu. Jedná se zejména o druhy sexuálních prožitků, vztah k církvi atd... Bohužel jedná se pouze o surová data, které by bylo třeba vyhodnotit s dalšími okolnostmi. Nové závěry tedy internetový průzkum nepřinesl, ale díky velkému počtu respondentů kvantitativně potvrdil získaná data z kvalitativního průzkumu.

ZÁVĚR

Sexualita neodmyslitelně patří k lidstvu, neboť je to právě ono spojení mezi mužem a ženou, které dává vznik novému životu. Sex je tím nejkrásnějším vyjádřením lásky, a to lásky opravdové, lásky, která se chce druhému darovat, která je něžná a citlivá, lásky, která se také nebojí druhému zcela zavázat, protože jedině takové spojení je opravdové, úplné a vztah buduje.

Tato úžasná láska přináší nádherné ovoce, jak je ale z průzkumu zřejmé, je natolik lákavá, že mnozí toto ovoce chtějí zakoušet bez závazku, pro potěchu a tím jejich odevzdání není úplné. Taková sexuální aktivita, které nepředchází svátost manželství, pošlapává důstojnost manželství a tím i snižuje sex a vše s ním spojené na úroveň pouhého uspokojení.

Toto jednání negativně ovlivňuje vývoj člověka k důstojnému předávání života, zabraňuje hlubšímu poznání partnera, vede k dalším formám sexuálního uspokojení jako je pornografie, masturbace a jiné, dále předmanželský sex ničí touhu po manželství a v neposlední řadě vzdaluje člověka od Boha.

Naproti tomu předmanželská sexuální zdrženlivost vede člověka k posvátnému vnímání sexuality, učí věrnosti, dává člověku zejména ctnost čistoty a tím i chrání před nezřízenými sexuálními projevy, dále poodhaluje důležitost manželství a dává k němu touhu, také vede člověka ke křesťanské aktivitě a tvoří hlubší vztah s Bohem.

Dnešní mládež díky okolním vlivům současné doby silným způsobem zakouší tlak na sexuální nevázanost. Je proto důležité, aby zaznívaly hlasy, které budou poukazovat na velikost sexuality a tím ji i chránit před pošlapáním a zneužitím. Pokud bude obsah a forma, která se zabývá tématem předmanželské sexuality pasivní a zastaralý, hrozí, že mladá generace nebude schopna celoživotních či dlouhodobých vztahů, nebude mít zájem o manželství a ani o církev a nepozná Boha. Snad tato práce poskytne potřebné podklady pro každého, kdo se bude chtít podílet na současném globalizačním procesu v rámci předmanželské čistoty.

LITERATURA

BENEDIKT XVI. *Caritas in veritate: Láska v pravdě: encyklika o integrálním lidském rozvoji v lásce a v pravdě*. Přeložil Milan Glaser. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-7195-414-9.

Dokumenty II. Vatikánského koncilu. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. ISBN 80-7192-467-9.

FRANTIŠEK. *Amoris lætitia: Radost z lásky: posynodální apoštolská exhortace o lásce v rodině*. Přeložil Jaroslav Brož. Praha: Paulínky, 2016. ISBN 978-80-7450-225-5.

JAN PAVEL II. *Familiaris consortio: apoštolská exhortace Jana Pavla II. o úkolech křesťanské rodiny v současném světě z 22. listopadu 1981*. Přeložil Terezie Brichtová. Praha: Zvon, 1992. ISBN 80-7113-067-2.

JAN PAVEL II. *Teologie těla: katecheze Jana Pavla II. o lidské lásce podle Božího plánu*. Katecheze a formace. Praha: Paulínky, 2005. ISBN 80-86025-99-3.

Katechismus katolické církve. Praha: Zvon, 1995. ISBN 80-7113-132-6.

LÉON-DUFOUR, Xavier (ed.). *Slovník biblické teologie*. Vyd. 2. Praha: Academia, 2003. ISBN 80-200-1127-7.

SALESKÝ, František. *Úvod do zbožného života*. Praha: Zvon, 1990. ISBN 80-7113-025-7.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 3.I - Počet respondentů dle pohlaví v osobním průzkumu	25
Obrázek 3.II - Graf zmíněného důvodu k začátku vztahové sexuality	26
Obrázek 3.III – Závislost touhy po sexuální zdrženlivosti z důvodu zkvalitnění vztahu na věku.....	29
Obrázek 3.IV – Závislost doby sexuální zdrženlivosti na vnímání posvátnosti sexuality.....	30
Obrázek 3.V - Zastoupení respondentů dle vyznání v kvalitativním průzkumu.....	30
Obrázek 3.VI - Věk respondentů, při jejich první zkušenosti s pornografickým obsahem	33
Obrázek 3.VII - Zobrazení síly závislosti na pornografii dle věku, kdy poprvé jedinec přišel do styku s tímto obsahem.....	34
Obrázek 3.VIII - Četnost prožívání sebeukájení respondentů v kvalitativním průzkumu.....	36
Obrázek 3.IX - Graf odpovědi respondentů na otázku: "Vadilo by vám, kdyby váš partner masturboval?"	38
Obrázek 3.X Rozdělení respondentů dle prožití předmanželského sexu a jejich četnost	39
Obrázek 3.XI - První sexuální zkušenost v závislosti na věku	41
Obrázek 3.XII – Názory respondentů na vzájemnou masturbaci ve vztahu před manželstvím	44
Obrázek 3.XIII – Zobrazení, jak často u respondentů dochází k sexuálnímu aktu dle pohlaví.....	46
Obrázek 3.XIV – Zobrazení kolik respondentů prožilo orální či anální sex před manželstvím dle pohlaví	47
Obrázek 3.XV – Zobrazení prostředků či metod k zabránění početí, které respondenti při sexuálním styku užívají	49
Obrázek 3.XVI – Důležitost manželství pro respondenty	52
Obrázek 3.XVII – Zobrazení odpovědi na otázku, zda by se respondent vyspal se svou snoubenkou/ncem týden před svatbou.....	54
Obrázek 3.XVIII – Zobrazení názorů na předmanželský sex u respondentů.....	55
Obrázek 3.XIX – Četnost přijímání Eucharistie u katolických respondentů	60
Obrázek 3.XX – Závislost úcty k Eucharistii na touze po předmanželské sexuální zdrženlivosti	62
Obrázek 3.XXI – Závislost tužby po duchovním povolání či manželství v závislosti na postoji k předmanželské čistotě.....	62
Obrázek 3.XXII – Mimomanželské sexuální prožitky v závislosti na křesťanské aktivitě	63
Obrázek 3.XXIII – Závislost osobní modlitby na mimomanželském sexuálním uspokojení.....	63
Obrázek 3.XXIV - Graf úspěšnosti vyplněných dotazníků internetového průzkumu	65
Obrázek 3.XXV - Délka vyplnění dotazníků	66
Obrázek 3.XXVI - Zobrazení počtu respondentů internetového průzkumu dle věku	66
Obrázek 3.XXVII - Zobrazení počtu respondentů dle stavu.....	68